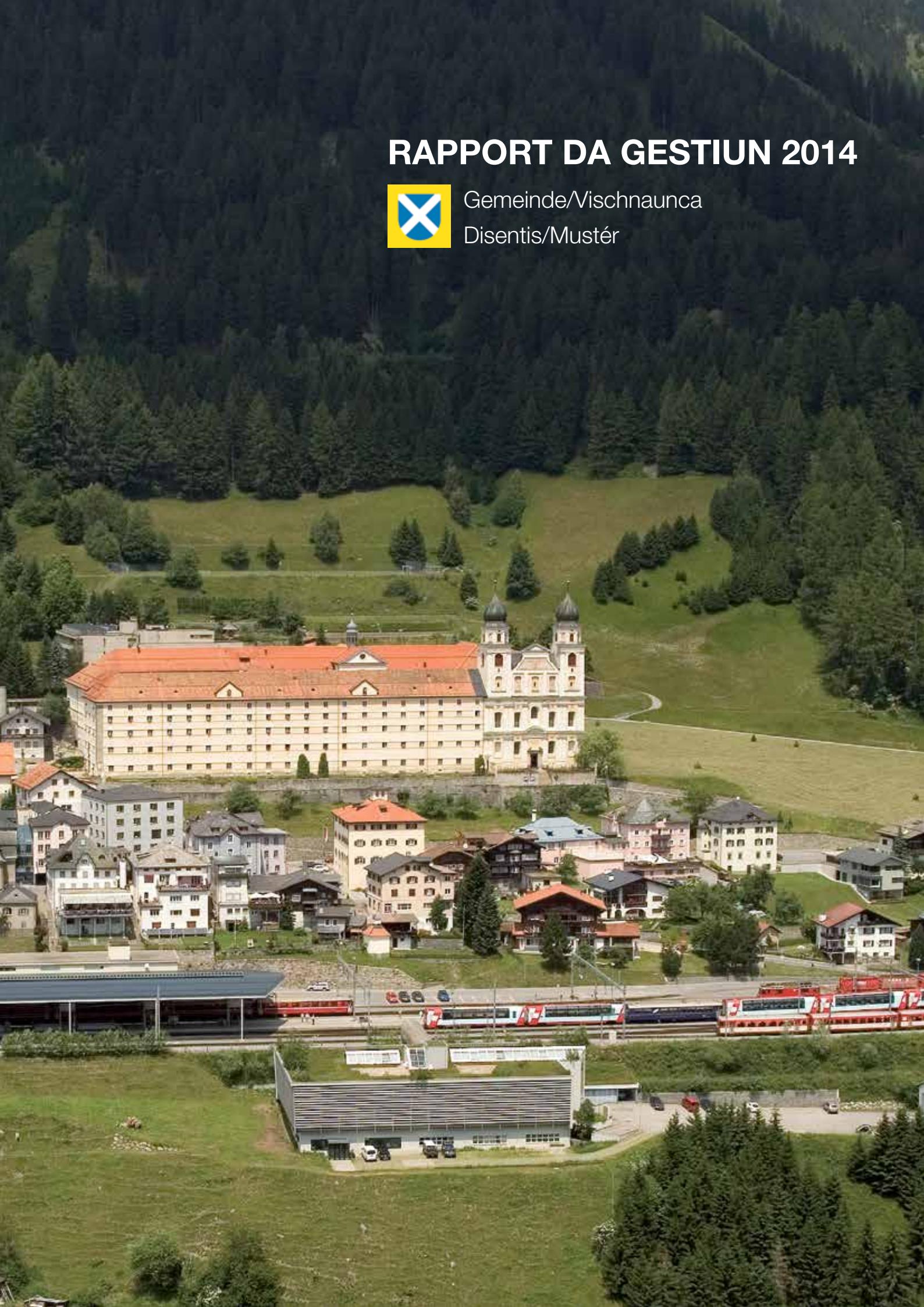

RAPPORT DA GESTIUN 2014

Gemeinde/Vischunaunca
Disentis/Mustér

Cuntegn

6	Activitad politica	24	Construcziun
6	Cuminonza dils votants	24	Uffeci da bagheggiar
6	Referendum facultativ	24	Planisaziun locala
6	Novs burgheis	25	Straduns e vias cantunalas
6	Cussegl da vischtaunca	26	Vias communalas
7	Suprastanza communalia	27	Sendas ed infrastructura turistica
7	Direcziun communalia	27	Signaletica
7	Administraziun communalia	28	Baghetgs communaux
7	Segirtad publica	29	Ambient
7	Uffeci funsil	29	Plan general da drenascha (GEP)
7	Pumpiers Sursassiala	29	Canalisaziun
9	Polizia da fiug	29	Serenera
9	Schurmetg civil	29	Dismessa da rumien
		30	Santeri
		30	Malauras, flums ed uals
10	Scolaziun e formaziun	31	Economia
10	Equipa d'instrucziuns	31	Agricultura
12	Diember da scolars	31	Meglieraziun funsila
		31	Sistem GIS
		31	Biodiversitat
13	Cultura e temps liber	31	Center sursilvan d'agricultura
13	Pleiv catolica	32	Menaschi tecnic
14	Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi	32	La lavour quotidiana
14	Fundaziun ecumena «Tür auf – mo vinavon»	33	In sguard el futur
16	Biblioteca populara		
17	Forum cultural internaziunal Mustér		
17	Center da sport e cultura		
		34	Finanzas
19	Sanadad	34	Danovamein in bien quen
19	Casa da tgira Sursassiala – PUNTREIS	34	Preventiv ed activitads 2015
23	Las duas giubilaras da 100 onns		
		36	1400 onns «Origin
23	Ovras socialas		Claustra da Disentis/Mustér»
23	Susteniments publics		
23	Tgira d'affons cumplementara alla famiglia		
23	Post d'integrazion		

40 Quen 2014

40	Resultat cumplet
41	Quen current
46	Quen d'investiziju
48	Quen dalla circulaziun dils mieds finanzials
49	Amortisaziuns
50	Bilanza
54	Taglias, devet netto e cash-flow
55	Center da sport e cultura
56	Rapport dalla cumissiun da gestiun

57 Informaziuns generalas

57	Autoritads communalas 2014
59	Nossas senioras e nos seniors
61	Nos defuncts
62	Naschientschas
63	Novas votantas e novs votants
64	Moviment dalla populaziun
65	Structura da vegliadetgna
66	Informaziuns

In plaid sin via

Il territori muntagnard ei confruntaus cun grondas sfidas, seigi quei en connex culla societad, cun l'economia ni la politica. In punct decisiv per possibilizar in svilup empermettent ei in bien provediment da basa, quei cunzun els subcenters regionalas sco nossa vischnaunca. Aschia ein denter auter las prestaziuns da basa sco il provediment medicinal, il traffic public, la posta e l'energia electrica essenzialas. Il provediment da basa promova era la convivenza denter ils centers urbans e la periferia muntagnarda. Las petgas fundamentalas ein bunas e spertas colligaziuns dil traffic public e privat, buns indrezs da transmissiun digitala, terren da baghegiar e segiras plazas da laver. A vesta che las resursas els marcaus, che valan sco motors dall'economia, ein pli scartas ei la promtadad da s'engaschar el territori muntagnard messa en damonda. Ils territoris muntagnards vegnan denton era egl avegnir ad esser da gronda impurtonza per nossa tiara. Era il cantun e la vischnaunca han l'obligaziun da crear bunas premissas per optimar las cundiziuns per investiziuns.

Il turissem stat avon grondas sfidas. Cheu seigi denter auter menziunau la decisiun davart las secundas habitaziuns, d'immigraziun ed il ferm franc svizzer. Bein ha l'introducziun dalla pauschalisaziun dallas taxas da turissem leventau grondasemoziuns. Denton senza entradas supplementaras eis ei buca pusseivel da finanziar l'infrastructura turistica existenta e da crear novas ed attractivas purschidas, cunzun per la stagiun da stad. Perquei eis ei fetg impurtont ch'ins tgiri bein ed apprezzieschi nos hospes regulars. La vischnaunca sesprova da crear bunas premissas per che l'interessenza privata sappi realisar investiziuns persistentas, quei cunzun el turissem. Era ei ina pli stretga collaboraziun (p.ex. cumpra communabla) dils pertadars da prestaziuns el liug indispensabla.

Igl onn 2014 ha la Claustra astgau festivar il giubileum da 1400 onns. «Stabilitas in progressu» stabilitad en progress, sper ina reflexiun sin nossas ragischs tradizunalas mutta quei era ina perspectiva el futur. Il punct culminont ei la fiesta da s. Placi stada. La gronda raspada ha documentau il stretg ligiom cun la regiun sco era l'impurtonza surregiunala da nossa Claustra, la quala stat avon grondas sfidas. En special sto la baselgia da s. Martin vegnir sanada cumpleinamein el decuors dils proxims onns. La Claustra ei dependenta da numerosas contribuziuns, seigi quei davart da privats sco era dil maun public. Cheu ein era tuttas vischnauncas dalla regiun dumandadas da contribuir ina cumpart allas investiziuns ed aschia era documentar l'attaschadad enviers nossa Claustra benedictina.

La Surselva ha sco las autras regiuns definiu la strategia 2030. Ils puncts principals ein rinforzar il turissem, augmentar la qualitat da habitat, segirar la capacidat da concurrenzar per nos menaschis da survetsch e mistregn, garantir in provediment efficient ed optimar il traffic. Aschia ei ina miglior dil traffic enteifer e sur la regiun in punct essenzial. Sut quei punct ein il traffic Mustér-Cuera-Turitg, la colligaziun sur il Lucmagn ed igl Alpsu da tematisar. Cun in'accessibladad als centers meins ch'in'ura vegness Mustér sco habitadi per pendularis pli attractivs. Ils resultats dil studi per in tunnel sut il pass digl Alpsu vegnan a tematisar quei aspect.

Per l'economia ed il maun public eis ei fetg impurtont che bia laver sappi vegnir exequida, pertgei quei porta paun e fadiglia a tuts.

Frantesc Cajacob, president communal

Activitat politica

Cuminanza dils votants

Egl onn da gestiun ha la cuminanza dils votants decidiu davart suandonts projects:

Votaziuns communalas

15 da zercladur 2014 (participaziun 41.7 %)

- Credit da frs. 350'000.-- per la realisaziun dall'embellaziun, signalisaziun ed informaziun
Gie 353 (55%) Na 284 (45%)

30 da november 2014 (participaziun 49.7 %)

- Integraziun dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat el project per la meglieraziun funsila
Gie 557 (76%) Na 180 (24%)

Referendum facultativ

Al referendum facultativ ein las suandontas fatschenas vegnididas suittamessas:

1. Quen 2013
2. Preventiv 2015
3. Credit brut da frs. 250'000.-- per l'elaboraziun d'in project en detagl Ovra Acletta
4. Lescha davart la taxa da hospes e la taxa da turismem
5. Credit brut da frs. 350'000.-- per la realisaziun dall'embellaziun, signalisaziun ed informaziun.

Encunter il credit per la realisaziun dall'embellaziun, signalisaziun ed informaziun ei vegniu inoltrau il referendum, aschia che quella fatschenta ha stuiu vegnir suittamessa alla cuminanza dils votants per decisiun. Enviers ils ulteriurs referendums ha negin pretendiu ina votaziun dil pievel, aschia che quellas fatschentas han contonschii vigur legala.

Novs burghéis

Egl onn da gestiun han las suandontas persunas obtenui il dretg da burghéis:

- Mehmet Duran, Emine Duran, Azad Duran e Serhat Duran dalla Terchia
- Julia Susanne Fischer-Desax dalla Tiaratudestga
- Maria Neide Petschen dalla Brasilia

Nus beneventein cordialmein nossas novas vischinias e nos novs vischins e sperein ch'els s'integreschien bein en nossa cuminanza.

Ils 28 da settember 2014 ha la vischnaunca da Mustér astgau undrar monsignur avat Vigeli Monn sco burghéis d'honur avon ina gronda raspada festiva. Gia da vegl enneu obtegn igl avat da nossa Claustra il dretg da burghéis d'honur dalla vischnaunca da Mustér. Quei documentescha era la stretga coligaziun denter la vischnaunca e la Claustra benedictina.

Cussegli da vischnaunca

DIR QUEI CH'INS FA E FAR QUEI CH'INS DI.
CUN QUELLA DEVISA SA L'ENERGIA INVESTADA S'EFFECTUAR IL MEGLIER E QUEI LA FINFINALA PIL BEINSTAR DAD IN E SCADIN DA NOSSA CUMINONZA.

Flavio Murer, president dil cussegli da vischnaunca

Ils 22 d'uost 2014 ha nies cussegli da vischnaunca priu investa dall'Ovra Russein SA. Arisguard las midadas sil sectur d'energia ha nossa vischnaunca astgau seprofitar dil retuorn a tschep gest il dretg muement. Las cundiziuns actualas tschontschian in auter lungatg e sforzan nossa vischnaunca dad optimar mintga sparta e process cun las meinsentradas dalla vendita d'energia.

Ils 30 d'uost 2014 ei la mesadad dil cussegli da vischnaunca seprofundada ensemen cun la suprastonza communalia sut la moderaziun cumpetenta da dus specialists davart fatgs strategics da nossa vischnaunca. In consens ei vegnius anflaus. Ussa val'e denton da viver quella strategia e da clamar anavos tals che svieschan.

Ils emprems resultats davart il svilup en vischnaunca ein empermettents.

En detagl setracta ei dalla suandonta activitat: 10 (9) sedutas cun 33 (44) fatschentas; 11 (8) messadis; 10 (9) protocols; in postulat (per in meglier access Claustra-Staziun-Salaplauna).

Avat Vigeli Monn e president communal Francis Jacob a caschun dalla surdada dil document da burghéis d'honur

Suprastonza communal

La suprastonza communal ha danovamein absolvio in vast pensum da laver. En 29 (24) sedutas ha ella tractau 224 (185) fatschentas. Iis protocols da tuttas sedutas dattan in cudisch cun buca meins che 376 paginas.

Direcziun communal

La direcziun communal ei seradunada igl onn da gestiun 2014 a 41 seduta duront las qualas ella ha deliberau 256 fatschentas. La suprastonza communal ha access als protocols dalla direcziun, aschia ch'ella ei adina informada davart las decisiuns da tempra operativa.

Administraziun communal

PORSCHER ALLA POPULAZIUN IL
MEGLIER SURVETSCH PUSSEIVEL -
QUEI EI L'INCARICA E LA SFIDA DIL
PERSONAL COMMUNAL.

Andri Hendry, canzlist communal

Miez zercladur 2014 ei la contabilista Judith Cathomen daventada mumma ed ha sinquei visau la plazza sin la fin d'october 2014. Duront siu congedi da maternitad ein las impurtontas incaricas dalla contabilitat vegnididas repartidas sigl ulterior persunal dall'administraziun communal. Oravontut ha il secretari da taglia e vicecanzlist Romeo Schmed giu da surprender incaricas supplementaras. Cun reducir igl onn 2014 per 20 % il pensum da taxaziuns da taglia ha quei temps intensiv saviu vegrin surmountaus senza incaps. L'entschatta november 2014 ha il niev contabilist Gian Carlo Albin entschiet plein elan siu engaschi tier l'administraziun communal. El ei avon siu engaschi tier la vischnaunca da Mustér staus duront 3 ½ onns canzlist communal dallas vischnauncas da Vuorz ed Andiast. Cordial engraziament a Judith Cathomen per sia seriusa e buna laver e tut bien pil futur. A Gian Carlo Albin in cordial beinvegni en casa communal sco era bia plascher e satisfacziun en sia nov'incarica.

Segirtad publica

Uffeci funsil

Igl onn 2014 ha igl uffeci funsil Cadi liquidau 1 526 fatschentas (2013: 1 710). Da quellas fatschentas pertuccan 406 (460) ni 26.6 % la vischnaunca da Mustér. Il quen siara cun in gudogn da frs. 106 353.-- (141 864.--). Da quei gudogn vegnan frs. 96 000.-- (127 000.--) reparti sin las vischnauncas. La vischnaunca da Mustér obtegn frs. 25 821.-- (36 029.--).

Pumpiers Sursassiala

ILS POMPIERS EIN IN'ORGANISAZIUN
CUN FETG BIA FORZA, FORZA CHE NUS
METTEIN A DISPOSIZIUN PER VOSSA
SEGIRTAD.

Gion Tenner, cumandant Pumpiers
Sursassiala

Igl onn 2014 ei inagada dapli staus dètg ruasseivels. Mo tuttina ha ei dau bia laver da far, cunzun en vesta digl onn vegnent.

Scolaziun perfecziun

Il tema cantunal per 2014 ei inagada dapli staus «incendis d'uaul». En nies cantun, cunzun era en nossa regiun nua ch'igl uaul ei buca mo liug da recreazion e furnizion da lenna, mobein uaul da protecziun, ei in barschament fatals. Ina sperta intervenziun offensiva ei perquei zun impurtonta. Per l'emprema gada han pumpiers ed ufficials forestals exercitau ensemble. Ussa vein nus l'incarica da dar vinavon nossas experientschas alla basa. Ferton che beinenqual liug sbatta cun problems da collaboraziun, semuossa la collaboraziun denter pumpiers e forestalessier en Sursassiala dapi onns sco fetg buna. La premissa per in cumbat effectiv ei pia gia daditg avon maun.

Suandardas persunas ein vegnididas incorporadas 2014 ed han aschia completau igl effectiv da 98 (103) pumpiers:

Bearth Rico, Platta
Condrau Alexander, Disentis/Mustér
Deflorin Ursin, Disentis/Mustér
Flepp Adrian, Disentis/Mustér
Giger Patric, Platta
Lutz Sandro, Platta
Maissen Rafael, Disentis/Mustér
Pimenta Fabiò Miguel, Disentis/Mustér
Venzin Luzian, Platta
Venzin Rinaldo, Platta
Vincenz Adrian, Sumvitg/Tujetsch

Ils novizs ein semess cun grond engaschi alla laver.

Plinavon ein suandonts pumpiers seperfecziunai:
 Dermon Clau, specialist auto-scala, metodica
 Candinas Silvio, agid stradal
 Huonder Remo, agid stradal
 Keller Roger, agid stradal
 Condrau Alexander, ustonza ieli e chemia
 Huonder Adrian, ustonza ieli e chemia
 Bisquolm Pierino, metodica
 Caminada Fredy, metodica

La scolaziun interna ha giu liug ellas treis vischnauncas ed ha cumpigliau cunzun lavur da fundament. Il schurmetg da flad ei staus el center, denton era ils maschinists han astgau guder entginas uras individualas. Cun quei concept vegnин nus era a canticuar 2015. Ils pumpiers han prestau 4'816 uras (3'290 uras) da lavur, senza quintar la lavur administrativa e dil manteniment, la cussegliazun e preparaziun. En tut ein 1'119 (807) exercezis singuls vegni frequentai. En media ein 72.6% (63.0%) dils exercezis vegni visitai, in augment da bunamein 10.0% en cumpareglioazun cun 2013. Quei augment seresulta d'in tractament pli rigurus dallas perstgisas. Plirs novizs han frequentau la recruta, quei che sbassa la media. 45 (28) pumpiers han giu ina presenza da varga 85%, quei che corrispunda tier ils biars ad in ni negins exercezis munchentai. 9 pumpiers ein mai stai ad exercezi. La participaziun da record mutta che bunamein la mesedad dils pumpiers ha mai ni strusch munchentau in exercezi! Ils officiers ein vegni scolai duront in di da perfecziun a Rueun davant incendis d'uaul ed il niev equipament ch'il cantun ha mess a disposiziun per quels basegns. Era tier nus ei tal equipament vegnius magasinaus.

Seracass ed intervenziuns

Egl onn 2014 ein tuttas treis vischnauncas stadas preservadas da donns pli gronds. En tut ein ils pumpiers vegni clamai 29 (24) gadas. La summa da donns mutta a rodund frs. 38'000.00. En tut ei vegniu prestau 367.70 uras (336) da lavur tier seracass.

diember	sort d'intervenziun	uras
10	survetschs generals	170.00
4	agid tecnic	12.00
4	incendis	51.53
4	alarms da sbagli centralas	33.87
3	unstonza d'ielie	42.70
2	seracass elementars	25.00
1	divers	17.50
1	ustonza da chemia	15.10

Prevenziun e planisaziun

La lavur da prevenziun ei sesplegada ella rama usitada. Ils pumpiers han astgau retscheiver visetas dalla scoletta Mustér, dalla Societad da proprietaris da casas dalla Surselva e da gruppas interessadas dalla Bassa. Dasperas ein ils plans d'intervenziun vegni actualisai ed adattai.

Tunnel da basa Gottard

La gallaria d'access al tunnel da basa dil Gottard pretenda da nossa vart grond engaschi cunquei che nus essan uss la suletta organisaziun ch'ei permanentamein sil plaz ed ha las pusseivladads d'agir tier in disturbii. En media visitein nus ina gada al meins il tunnel. Uonn ei quei vegniu engreviau entras la construcziun dalla nova punt sur il Rein. La primavera ha la Vifair federala entschiet cun nossa scolaziun d'intervenziun. Cun agid d'instructurs da professiun dalla ifa-Balsthal han ils pumpiers astgau entscheiver lur scolaziun d'intervenziun el tunnel. Plinavon vein nus fatg 4 ulteriurs exercezis a Sedrun, resp. a Faido ni Erstfeld ensemen cun nos camerats uranes e tessines. La scolaziun canticuescha 2015 aschia che nus essan promts sin ils 1 da fenadur 2016 cu la Vifair federala vegn a surprender il tunnel e la gronda fasa da test entscheiva. Gronda lavur e dabia sedutas ha era la cumpra da material ed igl acquist da dus vehichels novs pretendiu. Il material ed ils vehichels vegnan mess a disposiziun da cantun e Vifair federala. In contract denter cantun e vifair regla nossa lavur el tunnel ed els indrezs ch'appartegnan vidlunder. En connex cun la fiesta d'avvertura 2016 vegnин nus segir a ver la caschun d'astgar sepresentar alla populaziun. Ferton ch'il material ei per gronda part gia furnius, vegnan ils vehichels ad arrivar il mars 2015 tier nus. Material e vehichels astgan era vegnir duvrai per ulteiriur diever da pumpiers, aschia che era nossas treis vischnauncas profitescan da quei equipament, mo era dalla scolaziun profunda ch'ils pumpiers astgan guder.

Scolaziun el tunnel da basa dil Gottard

Gruppa d'intervenziun Medel

L'absenza da pumpiers duront il di en Val Medel ha pretendiu mesiras specialas. Alla vischnaunca eis ei gartegiau da recrutar 7 anterius pumpiers che han exercitau 2014 per l'emprema gada. La truppa fetg motivada intervegn cunzun igl emprem mument tier in barschament en Val Medel e la scolaziun sedrezza cumpleinamein a quell'incarica. Nies start ei gartegiaus.

Adattazion dallas leschas da pumpiers

Leschas ein empau sco la moda e semidan aunc dètg savens. Ils motivs schaian cunzun en decisiuns da dertgiras perquei ch'ei dat adina persunas che anflan ruosnas co seschluitar atras. Sin fundament da pliras decisiuns da dertgira ha il cantun adattau sias leschas e ses regulativs da fiug ed uss stuein era nus adattar nos instrumentaris legals. Las midadas ein marginalas e las vischnauncas da Medel e Mustér han già fatg quei, Tujetsch suonda l'entschatta digl onn. La suprastonza da menaschi ha plinavon adattau il regulativ e meglierau aschia la situaziun dalla persuna che presta survetsch.

Administraziun

La gruppa da manteniment ha era prestau 2014 ina gada dapli fetg buna lavur. En rodund 1200 uras (1050 uras) da lavur cumina procuran els onn per onn per il manteniment da vehichels e material. Cunzun ils vehichels han procura per dabia fastedis. Las investiziuns da manteniment creschan onn per onn perquei ch'ils vehichels han per gronda part 20 e dapli onns. 2016 vegn ei ad esser necessari da remplazzar igl auto-scala. Quei vehichel da 30 onns duvrass ina revisiun totala dalla scala che caschuna cuosts enorms e che stattan en negina relaziun culla valeta dil vehichel. Tier il material da pumpiers pretendan directivas tgei controllas che ston vegnir fatgas. Ils controlladers ston attestar mintga lavur e garantir la segirtad da material e maschinas. Tier nies auto-scala croda quella garanzia per la davosa gada en in onn.

Engraziamenti

Midadas els gremis politics caschunan era midadas tier nus. Aschia vein nus priu cumiau 2014 da Baseli Berther, anterier gerau da pumpiers e president dalla corporaziun da Pumpiers Sursassiala.

Duront 24 uras e quei 365 dis ad onn ein rodund 100 persunas disponiblas per la segirtad da vischinas e vischins, mo era da hospes e visitaders. Nus segirein

rodund 3 milliardas facultad en fuorma da baghetgs, senza quintar l'ulteriura infrastructura dallas treis vischnauncas e dil cantun. Tier problems astgein nus sevolver tier instanzas politicas ed administraziuns communalas e cantunalas ed anflein ina porta avarta. Menaschis tecnics da tuttas treis vischnauncas e cantun segidan cun nus sch'e fa da basegns. Vitier vegn persunal da polizia e sanitad che collaboreschan stretgamein tier tuttas intervenziuns. Cordial engraziamet a tut quellas e quels suranumnai per la buna lavur prestada 2014 ed igl agid retschiert. Nus essan in'organisaziun cun fetg bia forza, forza che nus mettein a disposiziun per Vossa segirtad!

Polizia da fiug

El decuors digl onn 2014 ha la polizia da fiug concediu totalmein 25 lubientschas per baghetgs e scaldamens. Ulterioramein han giu liug 24 collaudaziuns e 10 collaudaziuns supplementaras. Igli onn vargau han giu liug 155 controllas periodicas e 25 controllas supplementaras.

Igli onn 2013 eran 2288 (2270) baghetgs sigl intschess dalla vischnaunca da Mustér assicurai tier l'Assicuranza da baghetgs cantunala per ina valeta da frs. 1'168'323'500.-- (frs. 1'149'459'000.--)

Schurmetg civil

Ils responsabels della protecziun civila ein satisfatgs dalla collaboraziun cun il menaschi dil Center da sport e cultura. Tenor incarica digl inspecturat federal da tensiun aulta ha la vischnaunca stuiu schar controllar entras in expert las installaziuns electricas dils stabiliments dalla protecziun civila. Sin fundament dil rapport eis ei stau necessari d'adattar differentas installaziuns allas prescripziuns novas. Ils commembers della protecziun civila prestan el rom da lur pusseivladads buns survetschs. Ei semuossa che las resursas da persunal ein sesminuidas marcantamein sin fundament dalla reorganisaziun dalla protecziun civila.

Scolaziun el tunnel da basa Gottard

Scolaziun e formaziun

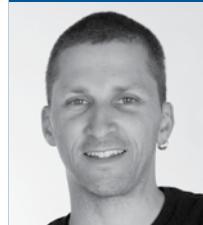
«MEMIA STEDI SEFATSCHENTEIN NUS CUN ZERCLAR EL CURTIN DALLA VETA DA NOS AFFONS, ENSTAGL D'ENGAR-SCHAR LAS FLURAS LIEN».

LA SCOLA POPULARA DA MUSTÉR CUN LAS PERSUNAS D'INSTRUCZIUN E CUL MEINASCOLA SESTENTAN DI PER DI CHE LAS FLURAS EL CURTIN DA VETA DA NOS SCOLARS E NOSSAS SCOLARAS SAPPAREN PROSPERAR E FLURIR EN INA GRONDA VARIAZIUN DA COLURS E FUORMAS. MINTG'AFFON EI SINGULARS E SPECIALS E NOSSA INCARICA EI DA RINFORZAR E SUSTENER ELS EN LUR ESSER E BUCA DA FAR ESSER ELS TUTS TUTTINA.

Madlen Deflorin-Spescha, geraua scolaziun

Equipa d'instrucziun

Igl onn da scola 2014/15 occupescha la vischnaunca treis mussadras da scoletta, sis scolastas ni scolasts primars, duas pedagogas curativas, sis persunas d'instrucziun per il scalem superior, duas scolastas per zambergiar textil e scolaziun da tenercasa ed in meinascola. Aschia instrueschan 20 magisters e maistras en pensum cumplein ni parzial en nossa sco-

PER INA BUN'INSTRUCZIUN EIN EN EMPREMA LINGIA LAS PERSUNAS D'INSTRUCZIUN DECISIVAS. SENZA INA BUNA COLLABORAZIUN DA TUTTAS PERSUNAS CUMPIGLIADAS CULLA SCOLA SAN DENTON ERA LAS SINGULAS PERSUNAS D'INSTRUCZIUN BUCA CREAR CUNDIZIUNS OPTIMALS PER LAS SCOLARAS ED ILS SCOLARS.

Kai Hinrichsen, meinascola

la populara. Suenter 41 onn ei Meinrad Giger ius en pensiun. Grond engraziament per la laver prestada en favur da nos(sas) scolar(a)s. Linus Flepp ha astgau festivar il giubileum da 40 onns da survetsch sco scolast primar e Roger Tuor il giubileum da 20 onns da survetsch sco scolast primar. Cordiala gratulaziun per la fideivladad ed il grond engaschi. Fabian Tschuor ha entschiet a dar scola sco scolast real e Petra Pally ed Andrea Schmed han entschiet sco mussadras da scoletta.

Dapli informaziuns dalla scola anfleis Vus sin www.scoladisentis.ch.

Persunas d'instrucziun onn da scola 2014/15

Quarta classa duront l'instrucziun da gimnastica

Jamna da project dalla scoletta

Viadi da scola digl emprem
scalem superieur en la
Svizra Orientala

Diember da scolars 2014/15

Classa	Scolast e scolasta	Medel	Buobs	Buobas	Total
Scoletta	Andrea Schmed/Petra Pally		12	5	17
Scoletta	Pia Condrau	1	9	7	16
Total scoletta		1	21	12	33
Scola primara					
1. classa	Linus Flepp		11	6	17
2. classa	Yvonne Flepp		7	5	12
3. classa	Michel Andriuet		7	5	12
4. classa	Roger Tuor		8	10	18
5. classa	Bruno Flepp		10	6	16
6. classa	Gion Tenner		6	9	15
Classa pintga integrada	Olinda Hosang				
Scola da tenercasa e textil	Irena Flepp/Catarina Steger				
Total		49		41	90
Scola reala					
1. classa	Fabian Tschuor	1	4	4	8
2. classa	Marcus Munsch	0	5	2	7
3. classa	Aluis Hosang	0	5	2	7
Scola da lavur e tenercasa	Irena Flepp/Catarina Steger				
Total		1	14	8	22
Scola secundara					
1. classa	Christoph Berger	4	5	7	12
2. classa	Gabriel Venzin	3	6	3	9
3. classa	Adrian Pally	4	2	7	9
Scola da lavur e tenercasa	Irena Flepp/Catarina Steger				
Total		11	13	18	30
Total scolars (incl. scoletta)		13	97	79	175

Svilup dil diember da scolars

2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
252	232	214	200	196	177	174	177	175

Viadi d'atun dall'emprema
e secunda classa

Cultura e temps liber

Pleiv catolica

Egl onn 2014 ha papa Francescgt nominau dus sogns dil Vatican, papa Gion XXIII che vala sco in revoluziunari naiv enconuschents entras il secund concil vatican e papa Gion Paul II, il cumplein conservativ, il papa dils viadis. Omisdus han denton viu la Baselgia buca sco ina pussonza privilegada, mobein ina Baselgia sco survienta dalla veta e dalla dignitat humana. Deplorablamein ein bia patratgs da quels dus papas aunc buc vegni realisai. In plaid da papa Gion XXIII ch'ei morts gia 1963 duront il concil vala aunc oz sco impurtont muossavia. El ha detg:

«Il mund semova. Igl ei necessari d'anflar cun cor giuvenil e plein fidonza il dretg access tier quel e buca sfarlatar il temps cun confruntaziuns. Jeu prefereschel da tener pass cun quel che va, enstagl da separar meida quel e da riscar ch'ins mondi sper mei vi.»

Deplorablamein ha quei patertgar buca pigliau ragischs ed ei fuss bi sche papa Francescgt savess realisar silmeins ina part cun arver quella perspectiva - era tier nus fuss quei patratg impurtonts per surmontar la discrepanza denter la basa ed ils responsabels.

Spazis pastorals stattan avon porta e vegnan a midar las structuras dallas pleivs per saver ademplir lur pensums el futur. Speronza sedarasa lu era in niev spért.

Per cletg ha nossa Pleiv S. Gions aunc in ferm cerchel da fideivlas collaboraturas e fideivels collaboratus e quei sur biars onns. Quei ei fetg bi – il president ha lu la ludeivla honur d'exprimer in sincer Dieus paghi persuenter, sperond ch'il bien spért da quella gruppa da parochianas e parochians resti vinavon. Engrziel fetg a tuts ed a tuttas che cintinueschan ni termingeschan lur activitad.

Cul medem entusiassem e carisma ed era a moda fetg positiva da s'entupar cullas parochianas e culs parochians ha sur Georg (Dr. George Changeth) cintinuau cun siu pensum pastoral ed administrativ da nossa pleiv. Pli e pli fetg eis el s'endisaus vid nies viv'er cristian catolic, vid nossa cultura e mentalidad ed ha anflau fetg buna accoglentscha sco pastur dallas olmas. La fetg buna cintinuaziun dalla pastoraziun en Pleiv S. Gions ei stada garantida entras la tenuta positiva da sur Georg ed entras il sostegn dalla suprastanza dalla pleiv.

Legreivlamein ha la pleiv astgau quintar vinavon cun igl agid digl anteriu plevon sur Alexi Manetsch. A Segnas ha era sur Pius Venzin, che fuva sereratgs suenter 57 onns pastoraziun e 30 onns caplon da Segnas, segidau tenor sias forzas, malgrad che Matilda Lutz, sia fideivla casarina duront tut quels 57 onns, ha stuiu serender en casa d'attempai. Era sur Martin Bearth che ha festivau el meins da november siu 80avel na-

Survetsch divin ecumen campester a Caischavedra

talezi ei segidaus ed ei ina fetg buna petga per sur Georg. A tuts treis, mo era als spirituals pensiunai d'ordeifer ed alla claustra, schein nus in grond engraziament, giavischond buna sanadad e la benedicziun da Diu e sperond ch'els sappien guder aunc entgins onns lur pensiun bein meritada.

Grond plascher fa ei da remarcar che las festivitads ecclesiasticas ch'ein da gronda muntada per la pleiv e per la cuminonza da vischernaunca han saviu vegnir mantenidas.

Da gronda muntada per nos affons ein las messas preparadas entras ils catechets e las catechetas. Per nossa cuminonza cristiana en pleiv e vischernaunca ein plinavon las sepulturas da gronda impurtonza. Nies pievel muossa quella era entras la stedia participaziun. In grond Dieus paghi per quei segn cristian.

La participaziun allas fiastas ecclesiasticas sco Dumengia alva, s. Gion Battesta ei buna. Aschia ei era da far menziun dil grond success dallas menadras dil salid dil Segner pils affons denter 3 onns tochen la 3. classa. In maletg pli alarmont ei denton la participaziun da nos affons als survetschs divins dalla dumengia.

La veta religiosa da nossa pleiv (en vischernaunca) pitescha pia per part gia tier nos affons. Quei semuossa denton era tier l'uniu da giuventetgna cun las paradas sco segn extern da nossa religiun cristiana. Era ei la cuntuaziun dils chors baselgia e la sociedad da musica (era sch'ei va aunc bein pil mument) plitost incerta.

Nus astgein denton selegrar spels survetschs divins dalla dumengia, dallas pussevlادات da far oraziun, da reflectar e da s'entumar a caschun dils priedis da cureisma e dil meins da matg. Cheu ein da menziunar las occurrencias meinsilas dil cerchel social - tut purschidas da cuntegn religius ni profan ch'ein buca semplamein cheu, mobein pretandan gronda organiasiun ed engaschi supplementar da biaras persunas. Parochians e parochianas da Mustér ein cunscients dalla immensa impurtonza religiosa en pleiv e quei en in temps plein hectica e savens senza gronda speranza. Pér cura che quels encardens d'oraziun e sentupada, da paus e ruaus mauncan, vegnir nus pertscharts da quella rihezia. Pia - lein dar quitau e sustener quellas purschidas!

Sperond sin buna cuntuaziun da tuttas activitads instradadas da nossa Claustra egl onn giubilar, exprimin nus in engraziament ad ella cun avat Vigeli alla testa per tuts survetschs per pleiv e populaziun.

Il president della pleiv, Linus Maissen, engrazia era alla populaziun en general ed allas autoritads communas

las per tut engaschi per la cuminonza cristiana. El repeta: Ina cuminonza: pleiv – vischernaunca – Claustra funcziuna mo cun sostegn vicendeivel e cun agid da bia gidontras e gidonters. In sincer e profund Dieus paghi.

Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi

Sper la purschida regulara da survetschs divins en nossa pleiv (survetschs divins dil plaid, survetschs divins da famiglia, devoziuns da Taizé, ni duront la stad era survetschs divins en ina u l'autra caplutta ella Cadi) fuorman las purschidas musicalas ina part essenziala da nossa lavour. Quellas purschidas gaudan gronda accoglientscha e cumpeglan il cerchel da cant, il cerchel musical da combra, la gruppa da flauta e la scolaziun musicala pils pli pigns ensemes cun lur babs ni mummas. Ellas enriheschan la pleiv ed embelleschan survetschs divins e fiastas. Al project da teater 'Viadi a Bethlehem' ch'ei vegnius presentaus duront igl advent en l'AUA VIVA, ein tuts stai involvai. Alla fin han els ed ellas astgau retscheiver igl applaus d'ina sala pleina.

In eveniment tut special ei mintgamai il survetsch divin ecumen campester a Caischavedra alla fin dallas vacanzas da stad. Il survetsch ecumen ha risguardau la fin dil project 'Sentupada cun la cultura africana'. Sur Georg Changeth e ser Roland Just han celebrau il survetsch divin ensemes cun biars cartents. Els ein vegni accumpaignai dalla gruppa musicala SAF-SAP dil Senegal.

Treis gadas ei l'AUA VIVA daventada ina pintga galaria.: Thomas Soliva da Tujetsch ha exponiu enzacons maletgs d'acril ed enqual sculptura. Lisa Schmidt-Candinas da Mustér ha presentau alla fin digl onn ina retscha da ses mandalas cun texts accumpignants sut il tetel: 'Mandala el cerchel digl onn'. Duront la stad han ins saviu s'informar davart veta ed ovra dad Albert Schweitzer, il fundatur dil spital a Lambarene. Duront treis seras ein pliras persunas s'occupadas sut l'egida da ser Roland Just cul tema cardientscha, historia e veta dils Gedius en Svizra. Sco finiziun da quella purschida ha la gruppa visitau l'entschatta november il survetsch divin Schabbat ella Pleiv israelita ICZ a Turitg.

Fundaziun ecumena «Tür auf – mo vinavon»

Ina collaboraziun aviarta e constructiva cun las pleivs catolicas ella Cadi schai alla pleiv reformada ella diaspora zun a cor. En emprema lingia ha ina tala collaboraziun liug en rama dils projects dalla fundaziun 'Tür auf – mo vinavon'.

La canorta d'affons LUMPAZI ha serrau siu emprem onn da fatschenta cun success. L'instituziun ei stata occupada per 80%. Geniturs, firmas e gidonters ein segidai da scaffir il plaz da termagliar alla Via dalla Stampa. Quel ei vegnius inauguraus il settember. La

Claustra Mustér ha mess a disposizion il terren per diever ed igl Agid da muntongna svizzer ha susteniu quei indrez cun ina considerablela summa.

Il tgamun dalla cumissiun dalla GIUVENTETGNA CADI ha Madlen Deflorin surpriu da niev ed Inge Venzin ha surdau la bitgetta dil secretariat ad Olivia Pfister. Allas vischnauncas engrazia la pleiv reformada per lur confidanza ed alla luvrera da giuventetgna Cadi, Gabriela Cabalzar, per sia lavur engaschada.

En connex cun il partenadi dalla fundaziun Mbara Ozioma MOF han ins saviu terminar l'emprema etappa dil niev baghetg dalla scola professiunala per lavur en lenn, metal e tecnica electronica. A caschun dil viaidi da project, che ha giu liug il fevrer, han ins surluvrau en detagi il concept da scola e planisau las proximas etappas da construcziun.

Ils 20 da settember ei igl emprem onn da scola vengnius aviarts entras igl ambassadur remplazzont svizzer a Nigeria, dr. Daniel Cavegn, en preschientscha d'ina gronda publicitad. Dapi il november elaborescha nies partenari tudestg, Ökumenischer Eine-Welt-Kreis St. Nikolaus Wolbeck e.V., tier BMZ las damondas per la proxima etappa.

Ina delegaziun ha saviu seperschuader duront sia dimora dil fevrer, ch'ils differents projects marschan bein. Il menaschi da mulins dalla societat d'agricultura dallas dunnas vegn appreziaus lunsch entuorn muort la buna qualitat da producziun ed il product sez. La lavur da giuventetgna e sias differentas gruppaziuns (musica, sault, computer, teater, film, e.a.v.) prosperescha medemamein. Il quen annual dalla MOF 2014 siara cun ina cumpart d'atgna finanziun da 65%. Quellas cefras muossan il ferm svilup dalla MOF sin via ad ina finanziasiun autonoma.

Avertura dil plaz da termagliar dalla canorta LUMPAZI, ils 20-09-2014 entras cusseglier naziunal Martin Candinas

Duront il temps da dimora da sur Ozioma Nwachukwu en Svizra dapi igl october organisescha l'uniun da fauturs sentupadas ed occasiuns enteifer la reit da sustegn da gruppas, pleivs-baselgia ed uniuns en Svizra, Tiaratudestga ed Austria.

Il bufatg survetsch d'accumpagnament da NUS PER TUTS per seniors e senioras che vivan persuls ei già dètg bein enconuschents en Sutsassiala. Aschi spert ch'ei dat avunda voluntaris ch'ein interessai, vegn in niev cuors da scolaziun organisaus el decuors digl onn 2015.

Ils CAMPS CADI cuntinueschan lur lavur sco usitau. Il camp dil scalem primar ha giu liug ad Adelboden ed il camp dil scalem superiur ha passentau ina jamna plein eveniments ad Antwerpen.

Alla fin in cordial engraziament alla suprastonza dalla pleiv, a collaboratus e collaboraturas ed als varga 100 voluntaris ellas differentas gruppas da lavur ed els projects dalla fundaziun per lur engaschi e la buna collaborazion en in clima aviert ed ordwart constructiv. Igl onn 2014 han els ed ellas prestau rodund 6'500 uras lavur cumina. Quei mutta ina valur respectabla pil beinstar dalla societat e dalla veta sociala ella Cadi.

Medemamein in engraziel a tut ils fauturs e sponsurs dalla lavur dalla fundaziun. Senza quellas contribuziuns fuss tonta lavur buca pusseivla. Da gronda impurtonza ein ils generus sustegns finanzials da vischnauncas e pleivs dalla Cadi sco era dallas Baselgias evangelicas-reformadas e catolicas.

Studentas e students digl emprem onn d'emprendissadi dalla scola professiunala MBARA OZIOMA ad Umunum cugl ambassadur remplazzont svizzer, dr. Daniel Cavegn

Biblioteca populara

Las novas uras d'avertura ella regiun ein buca mo tiel Volg ed il Coop in grond tema. Ch'ins para buca (pli) d'esser cuntents cun las uras d'avertura actualas dal-la biblioteca han laders demussau il schaner 2015. Nus havein bein plascher digl interess per nossa purschida, meins denton dil plascher vida nossa cassa. Silmeins ha quei schabettg rendiu attenziun mediala a nus per in cert temps, quei ch'eit tuttavia buca da sutschazegiar e quei aunc gratuitamein.

Cefras, temps e daners

Buca mo las uras d'avertura dallas bibliotecas vegnan sut squetsch. Adina dapli crescha era la pressiun el sectur finanzial. Aschia ha la biblioteca stuiu far persenn il 2014 ch'igl ei buca pusseivel da realisar e da pagar da tut temps mintga survetsch desiderabel, ni sin il camp dallas medias ni el sectur dil persunal. Ton las cefras d'emprests sco era las entradas ein sesmiquidias il 2014. Nossa finamira ei da saver cuvierer las expensas per medias cun las entradas dil menaschi d'emprest. Sche nus incassein pli pauc, sereduceschan era las resursas per la cumpra da medias. Quei vala ei en mintga cass d'evitar. El temps multimedial sa ina biblioteca buca prestar quei.

statistica	2014	2013	2012
emprests	13 430	15 393	14 834
novas medias registradas	816	709	756
novas entradas	33	38	52

Nus stuein vinavon render enconuschenta nossa purschida, cumprovar ils avantatgs (finanzials) e l'im-purtonza d'ina biblioteca e la fin finala s'adattar allas relaziuns.

Bibliotecas dil Grischun e nova pagina d'internet

Igl atun han ins mess online il portal-web „bibliotheken-gr.ch“. L'uniu reunescha varga 30 bibliotecas grischnas. Tuttas lavuran cun la medema software, quei ch'eit ina plivalur per la clientella: access direct via internet sil conto da biblioteca cun funcziuns d'autosurveysch sco reserver e prolongir medias. Il portal levgescha denton era il brat da datas denter las bibliotecas. Consequentamein havein nus stuiu crear igl atun ina nova pagina d'internet. Sin www.biblioteca-disentis.ch anflan ins las informaziuns las pli impurtontas ed actualas. Nus selegrein da quellas novas purschidas e sperein cheutras da vegnir aunc pli attractivs per nos utilisaders.

*Anna Maria Cavegn - commembra dil team dalla biblioteca
2002-2014*

Occurrentzas

Sper las sesidas ordinarias (5 dil team, 2 dalla cumissiun), las radunonzas e sountradas annualas, las uras da praulas e historias, las visetas da classas ed exposiziuns eis ei d'accentuar en special il workshop cun Pascal Gamboni. Duront l'jamna dallas bibliotecas il settember ha el – ensemene cun la 3. classa dil scalem superior da Mustér – mess agens texts en musica ed accumpaignau quels ritmicamein. Ils giuvilis ein separticipai cun slontsch e grond interess al workshop.

Cumiau ed engraziament

Menziunar en special lein nus era nossa colluvrera Anna Maria Cavegn da Sedrun. Duront 12 onns ei ella stada a disposiziun al team sco forza creativa e fidada. Grazia ad ella ei nossa biblioteca adina stada decorada grondiusamein e cun stil. E grazia ad ella ha beinenqual client anflau il crimi adattau per el. Nus engraziein cordialmein ad Anna Maria per sia collaboraziun engaschada. Ella, sias decoraziuns e ses tips da crimi vegnan a muncar a nus.

In grond engraziament va era alla vischnaunca da Mustér ed allas vischnauncas vischinontas, allas scolas e scolettas, alla cumissiun bibliotecara – e surtut allas colluvreras per lur gronda e buna laver.

Gruppa Saf Sap en halla Cons

Forum cultural internaziunal Mustér

Suenter igl inscunter cun la cultura russa 2013 ei il viadi cultural ius 2014 ell'Africa, en special ella Costa d'Ivor ed ella Nigeria. Duront treis referats ha igl audi tori giu la caschun da seconfruntar cun differentas tematicas. A Trun cun la tematica: *Con fetg corrispunda nies maletg dall'Africa alla realität?*, a Mustér cun la tematica: *Agid da svilup-benedicziun ni smaledicziun?* ed a Tujetsch cun la tematica: *Lungatgs ell'Africa*. Prof. Thomas Bearth (perscrutescha dapi numerus onns lungatg e cultura el vest dall'Africa) e ser Roland Just (fa part dil partenadi Fundaziun Mbara Ozioma) han gia passentau bia temps ell'Africa ed ein sefat schentai cun la cultura africana, els ein stai presents a tuttas treis occurrentzas. Tut tenor la tematica ein ul teriurs hospes vegni envidai e las treis occurrentzas ein vegnidias enramadas da musica da Sandro Duque, Ursina Giger e Pascal Gamboni. Il punct culminont ei lu stau la sera culturala il settember.

A quella sera culturala ein differentas formaziuns se presentadas. El center ei la gruppera Saf Sap cun musi cists dil Senegal stada. Ella ha concertau persula, mo era communablamein cun in chor mischedau ad hoc e l'Uniun da harmonicas Cadi. Cooperau ha era ina gruppera da rodund 40 affons che han giu la caschun d'emprender da sunar cun instruments da ritmica el rom d'in luvratori. La halla Cons ei stada pleina e las presentaziuns han fatg grond plascher a pign e grond.

Center da sport e cultura

Suenter dus onns pli intensivs da sanaziuns - cunzun externas - ei igl onn 2014 staus in onn da consolidaziun e dils emprems pass per saver planisar fundadamein il futur. Il manteniment cuntuont dils stabiliments dil Center da sport e cultura (CSC) ei ina necessitat absoluta per saver porscher offertas ade quatas al temps. Aschia eis ei era vegniu investau ver frs. 200'000.-- per da quellas lavurs ch'ein vegnidias a bien allas interpresas indigenas. 2014 eis ei vegniu

fatg surt lavurs da sanaziun e manteniment vid du-schas e gardarobas dalla halla da sport ed ellas loca-litads dils stabiliments dil schurmetg civil. Era la halla da sport sezza ei veginida refrestgentada cun dar colur preits e tschabergals. Finalmein ha era la sanaziun externa saviu veginir terminada cun sanar dil taliter la piazza cotschna sur la Sala Fontauna. El center dallas activitads dil CSC ei la planisaziun dil futur dil CSC stada. Per quei motiv ha la cumissiun da menaschi incaricau differents experts dad intercurir la substansa dil baghetg e da skizzar pusseivlas novas purschidas per augmentar l'attractivitat ed aschia restar cumpetitivs silla fiera dils centers da sport e cultura. Quellas lavurs ha la cumissiun da menaschi presentau al cus-segl da vischerna en sia davosa seduta digl onn a Segnas.

Ella cumissiun da menaschi ha ei dau neginas mida-das il 2014. Ella ei seradunada diesch gadas a se-dutas ordinarias per tractar fatschentas quotidianas. Plinavon ein sutgruppas sefatschentadas cun da-mondas strategicas pils proxims onns, sco per exem-pel dalla successiun dil meinafatschenta Umberto Zanin che va la fin da settember 2015 en pensiun. Duei il CSC aunc veginir menaus en quella fuorma dils davos dus decennis ni veginir surdaus ad ina interpre-sa externa per tgamunar? Las rispostas sin quellas ed aunc outras damondas da tal gener ein stadas la basa per las decisiuns e propostas per sepreparar per las sfidas che spetgan nus el futur. Fetg positiv ei l'acziun communabla cun il Bogn Sedrun stada che ha pur-tau bia resuns fetg positivs. Quella collaboraziun vegin-cuntinuada ils proxims onns.

Era il 2014 ei la tendenza negativa sil camp turistic buca semidada. Anzi, l'aura da stad miserabla ha la-vagau la fatschenta. Fastedis ha era il tetg dalla halla da tennis caschunau, in problem latent gia dapi biars onns. Cun ina sempla reparatura ei il problem pil mu-ment sligiaus. Ina sanaziun ei denton a miez-liunga vesta inevitabla. Ils responsabels dil CSC ein en con-tractivas cun interessents che vulan nezegiar il tetg per generar energia solara.

Gardarobas sanadas

Plazza da glatsch

In punct positiv ei bein l'EX 2014 stada che ha pu-spei carmalau bia glieud en las localitads singulares dil Center da sport e cultura da nossa vischnaunca. Inagada dapli ha l'infrastructure avon maun mussau siu grond potenzial. Era d'engraziar eis ei alla Banca Raiffeisen Cadi ch'organisescha onn per onn sia radunanza generala el CSC e buca d'emblidar ein ils auters gronds events sco la buorsa da mineralias, la sera da tscheiver per mo numnar dus ulteriurs. Legreivel ei bein era che las entradas dils camps ein s'augmentadas levamein. Che truppas militaras vegnan denton el futur puspei a far diever dil cantonament ei pauc probabel. Ina novaziun ei plinavon che la scola claustralha ha fatg diever dils stabiliments dil Center da sport e cultura. Secumprovada ei la nova strategia da reclama instradada igl onn vargau cun nezegiar cunzun ils vecturs electronics moderns d'ozildi, senza denton tralaschar las pusseivladads secumprovadas tochen dacheu.

Il quen da menaschi siara meglier che quei ch'il preventiv quintava - il surpli dad expensas da frs. 144'868.77 ei per frs. 40'431.23 pli bass che quintau. In aunc meglier resultat vegn impedius entras il fatg ch'il CSC ha stuiu pagar suenter il 2014 entuorn frs. 16'000.-- taglia sin plivaleta dils davos quater onns, damai che quella era vegnida calculada sin ina basa fallida.

Sguard anavon

Il cussegli da vischnaunca ha concediu ell'emprema seduta da parlament dil 2015 in quart milliun francs per renovar ils indrezs da fitness e per saver cuntinuar la planisaziun e concretisar la sanaziun totala dil CSC dils proxims onns. La finamira dalla cumissiun da menaschi CSC ei da saver presentar al pievel la fin 2015 il messadi corrispudent per augmentar l'attractivitat e mantener la substansa dils baghetgs. Ton tier las lavurs strategicas che spetgan.

Selegrar astgein nus sillla fiasta da cant svizra d'affons e giuvenils SKJF che ha liug miez matg 2015. A buca meins che 36 chors d'affons vegn il Center da sport e cultura a dar dimora duront treis dis. Era special vegn il di naziunal dils viandonts ad esser miez settember che quenta cun ver 2'000 persunas en nies CSC.

Il Center da sport ei cultura Disentis/Mustér ei in scazi unic per nossa regiun. Mo cun luvrar, s'engaschar, investar e ver la curascha da far ils pass necessaris pil futur restein nus competitivs ed attractivs per nus indigenz e nos hospes. Lein cun curascha e communabla-mein ughegiar il viadi per in bien prosperar e gartegiar d'ina raritat en nossa vallada.

Sanadad

NUS TUTS LEIN RESTAR SAUNS EN
TUTTAS FASAS DALLA VETA, PERQUEI EI
BUCA MO LA VISCHNAUNCA DUMANDADA,
MOBEIN ERA MINTGIN SINGUL.

Cecilia Maissen-Desax, geraua sanadad

L'incumbensa d'ina vischnaunca el sectur dalla sanadad vegn adina pli gronda e complexa. Ina coordinaziun e collaboraziun regiunala, intercommunalala e locala ei indispensabla!

Il cussegli d'administraziun dalla SA Center da sanadad Sursassiala ha decidiu da scriver ina contribuzion communabla pils „Rapports da gestiun e quen per 2014“ dallas vischnauncas da Tujetsch, Disentis/Muster e Medel/Lucmagn.

Casa da tgira Sursassiala - PUNTREIS

Igl onn 2014 ei da taxar sco in temps da midadas fundamentalas ed essenzialas. Quei pertucca la nova structura organisatoria sco era la retratga dalla nova casa da tgira. Ils provisoris en Clastra da Mustér ed en Tgasa Sontgaclau a Curaglia ein vegni serrai. Ultra da quei ha ei dau midadas considerablas ella cumpozisiun persunala dils organs.

La retratga dalla nova dimora

Ils 11 da fevrer 2014 han ils hospes saviu retrer la nova casa da tgira a Sogn Gions (Mustér). Cheutras entscheiva ina nova epoca per ils attempai e seniors dalla regiun. Gia gl'atun 2013 ei quella dislocaziun vegnida planisada. Il schaner ein ils detaglis vegni preparai, aschia che la bardegliada ei gartegiada. Ils 11 da fevrer 2014 ein ils 41 hospes serendi naven dalla Clastra e dalla Tgasa Sontgaclau ella nova dimora a Mustér. Grazia alla planisaziun optimala e cun agid da tutt pertuccai ei quella acziun gartegiada per cumpleina cumentientscha. L'emissiun Contrasts da RTR ha documentau quella dislocaziun a moda impressiunonta. Dapi l'avertura ein adina novs interessents entrai ella nova dimora e cun plascher savein nus constatar che la casa da tgira era occupada cumpleinamein gia naven dil meins d'avrel 2014.

L'avertura festiva

Ils 14 da zercladur 2014 ei stau il di dallas portas aviartas dalla nova casa da tgira a Mustér. Ella ei vegnida “battegiada” cun il niev num «PUNTREIS» e benedida da monsignur avat Vigeli Monn, da sur plevon Georg Changeth e da ser Roland Just. En num dils architects ha Theres Aschwanden surdau la clav d'aur, che representa simbolicamein la surdada, al president

dalla cumissiun da baghegiar, Dumeni Columberg e lez ha empalau ella vinavon al caucasa.

Varga 500 persunas han assistiu agl act festiv e numerus han priu part al gentar communabel silla piazza avon la halla Cons. Quel ei vegnius preparaus dall'Uniun purila e dall'Uniun da puras. Numerusas persunas han priu investa dalla casa.

La nova casa da tgira Sursassiala

Il president della cumissiun da baghegiar Casa da tgira Sursassiala dr. Dumeni Columberg, rapporta davart la realisaziun da quella gronda ovrta sociala sco suonda: "Tenor conclus digl onn 1990 ha la Fundaziun Casa da tgira Sursassiala da procurar per in bien tractament dils attempai e dallas persunas che ba-segnan tgira. Il mars 2007 han ils votants dallas treis vischnauncas buca acceptau in project communabel (Canossa). Gia il settember 2007 ha ina nova equipa lantschau ina nova emprova per ina sligiazion communabla e suttamess ils 27 da december 2007 in niev concept allas instanzas cantunalas.

Silsuenter han las autoritads cantunalas pretendiu ina coordinaziun denter tuttas casas da tgira en Sursassiala. Ei ha duvrau intensiva laver per anflar ina so-

luziun acceptabla per tut ils partenaris. La finfinala han las treis vischnauncas approbau igl atun 2009 in contract da collaboraziun sco era in concept per las casas da tgira e per attempai en Sursassiala. Sin fundament da quella entelgentscha ei la Fundaziun vegrinda incaricada d'ereger ina casa da tgira a Mustér per 55 hospes.

Pitgiras da termins pretendan in agir spert e decisiv

Gia ils 30 d'october 2009 ha il cussegl da fundaziun sut il presidi da Duri Huonder concediu in credit da frs. 300'000.-- per la projectaziun. Plinavon ha el eligiu ina cumissiun da baghegiar (Duri Huonder, Baseli Berther, Peter Binz, ing. Robert Meier e Dumeni Columberg sco president) cun l'incarica da realisar quell'ovra sociala. La cumissiun ha immediat instradau ina concurrenza da project. Entochen la fin d'avrel 2010 eis ei vegniu inoltrau 33 projects. Sin proposta d'ina giuria ei il cussegl da fundaziun sedecidius per il project dils architects Theres Aschwanden e Daniel Schürer (Turitg). Igl emprem da mars 2011 ha la Regenza en principi approbau il preproject e concediu ina contribuziun dad 8,75 milliuns francs, quei sut la cundiziun ch'il project ed ils cuosts vegnien reduci e che l'ovra seigi realisada entochen la fin digl onn 2013.

Center da sanadad PUNTREIS

Ils 13 d'avrel 2011 ha il cussegl da fundaziun approbau il project redimensiunau e concediu in credit da rodund 24 milliuns francs (+/- 10%). Suenter stentusas proceduras ei la lubientscha da bagheggiar ida ils 17 da settember 2011 en vigur. Il medem di havein nus entschiet cun las lavurs, q.v. d. cun la spazzada dalla Casa Sogn Gions. Cun la construcziun dil baghetg han ins stuiu spitgar entochen igl avrel 2012.

Grondas stentas per dimoras provisorias

Sin fundament dil preproject eis ei semussau, ch'igl entir menaschi dalla casa da tgira stoppi vegnir dislocaus duront las lavurs da construcziun. Quei ei stau ina "missiun" fetg stentusa e hanada. La finfinala han ins anflau in emperneivel suttetg per ils hospes ella Tgasa Sontgaclau a Curaglia (uost 2011) ed ellas localitads renovadas per quei intent dalla Clastra da Mustér (primavera 2012). - Sin fundament dils stretgs termins, decretai dil Cantun, ein ins staus permanentamein sut in enorm squetsch da temps.

In'ovra beinreussida

La fin digl onn 2012 era il baghetg criu finius. Duront igl unviern 2012/13 han ins entschiet cun las lavurs internas e la fin da 2013 era la casa finida. Il schaner 2014 ein las davosas preparaziuns ed installaziuns succedidas. Gia ils 11 da fevrer 2014 han ils hops sa-viu retrer il niev dacasa. Cun gronda satisfacziun savein nus constatar ch'il niev edifeci fa ina biala cumparsa. Ils dus baghetgs fuorman ina unitad e s'accordan fetg bein cul contuorn, cun la baselgia e cun la casa da scola.

Per motivs finanzials ha la cumissiun buca saviu far grondas caussas sil sectur digl art (Kunst am Bau). Perquei eis ella serestrenschida oravontut sin la caplutta (Andachtsraum). Cun la "cristalla" ha in artist vuliu dar ina tempa speciala a quei local sacrал, quei era cun il prezios maletg dil bunta-deivel samaritan, che nies artist Aluis Carigiet, ha giu creau a posta per la Casa Sogn Gions. Quellas lavurs ein vegnidias finanziadas entras ina generusa donaziun privata. Plinavon ha la cumissiun mess gronda peisa sin las inscripziuns. Ina biala pareta fan era las cristallas all'entrada, regaladas dallas treis vischnauncas e dils cavacristallas.

Muort ils retards, sedai entras protestas nunspitgadas, ha la Regenza prolungiu il termin per suttameter il quen final entochen ils 15 da matg 2014. Grazia allas grondas stentas ha quel saviu vegnir surdaus ils 9 da matg 2014 agl uffeci da sanadad cantunal. Cun satisfacziun constatescha la cumissiun che quel corrispunda al preventiv e che la finanziasiun ei garantida.

Ina nova structura

La Fundaziun Casa da tgira Sursassiala ei vegnida fundada ils 14 da december 1990 entras las treis vischnauncas da Sursassiala Tujetsch, Medel e Mustér. Cun l'entschatta digl onn 2015 dat ei midadas fundamentalas. Da niev senumna l'instituziun "Fundaziun PUNTREIS". Il document dalla fundaziun ei vegnius revedius a moda fundamentala ed approbaus ils 22 d'avrel 2014 dil cussegl da fundaziun e pli tard dalla survigilonza da fundaziuns dil cantun Grischun. Igl object casa da tgira ei en possess dalla Fundaziun PUNTREIS. La fundaziun ha ussa dad haver quitau da quella impurtonta ovra sociala, destinada per ils attempai che drovan tgira.

Il cussegl da fundaziun secumpona el futur mo da sis, enstagl da 15 commembres. La cumissiun da menaschi vegn abolida. Il menaschi dalla casa da tgira vegn surschaus alla nova societat PUNTREIS Center da sanadad SA cun in cussegl d'administraziun da sis personas. Quella ei era responsabla per il menaschi dalla Tgèsa Sogn Vigeli a Sedrun.

*Surdada dil document d'engraziament
ils 17-12-2014 - Duri Huonder e
dr. Dumeni Columberg (da sen.)*

A caschun dalla seduta dils 17 da december 2014 ha il president engraziau als commembres partents dil cusselg da fundaziun. El retracta da Monika Berther-Sommer (Rueras) vicepresidenta, Baseli Berther (Rueras), Peter Binz (Curaglia), Francesca Cajacob (Mustér), Alice Deragisch (Sedrun), Arnold Flepp (Curaglia), Clau Giusep Flepp (Curaglia), Elisabeth Fischbacher (Rueras), dr. Thomas Lechmann (Mustér), Jordana Lozza-Desax (Mustér), Cecilia Maissen-Desax (Mustér), Rinaldo Schmid (Sedrun) ed era dil president Duri Huonder.

Cun quella caschun ha il cusselg da fundaziun approbau il preventiv dalla Fundaziun per 2015. Quel quenta cun entradas ed expensas da biabein 700'000 francs. Tenor las novas prescripcions ston las vischnauncas buca pli surprender eventuels deficits.

Sco niev president dalla Fundaziun PUNTREIS ei Clemens Berher (Segnas) vegnius eligius. Plinavon fan part Marlis Venzin-Spescha (Fuorns) sco vicepresidenta, Arno Berther (Sedrun), Carmelia Bundi-Jacomet (Curaglia), Karin Bär (Rueras) e Livio Zanetti (Mustér) sco commembres.

In niev num - ina nova cumparsa

En connex cun la retratga dallas novas localitads e cun la refuorma dall'organisaziun ha il cusselg da fundaziun vuliu dar in niev num alla instituzion e procurar per ina nova cumparsa (logo). Cun agid professional ein ins sedecidius per il niev num "Fundaziun PUNTREIS" e „PUNTREIS Center da sanadad SA“ Il niev logo ei frestgs e moderns e carmala aschia hospes e visitaders d'entrar en casa.

In legreivel quen final

Cun gronda satisfacziun ha il cusselg da fundaziun priu enconuschietscha dil rapport final dalla cumissiun da baghegiar per la nova casa da tgira. Sco il president dalla cumissiun Dumeni Columberg ha saviu relatar, ha ei duvrau varga siat onns per realisar quella gronda ovra sociala per Sursassiala. Ei ha adina puspei dau difficultads da tuttas uisas e grevs problems. Plinavon ein tuts pertuccai stai sut in enorm squetsch da temps, damai ch'il cantun haveva pretendiu ch'il niev edifeci stoppi esser finius entochen la fin da 2013.

Legreivlamein eis ei – malgrad las lavurs suplementaras – stau pusseivel da presentar in bien quen final. Ils cuosts effectivs muntan a rodund 25,2 milliuns francs e corrispondan aschia allas cefras prognosticadas dil preventiv (23,4 milliuns +/- 10 %). Unanimamein ha il cusselg da fundaziun approbau ils 17 da december 2014 il quen final e dau scarica alla cumissiun da baghegiar cun admetter in grond e resentiu engraziamenti per la gronda e buna laver prestada.

Cunquei che la cumissiun da baghegiar ha adempliu sia incarica sa ella vegnir sligiada.

Las preparativas per la Residenza da seniors a Sedrun

Igl atun 2013 ha la fundaziun PUNTREIS decidiu da realisar la Residenza da seniors a Sedrun; quei tenor las cunvegnentschas fatgas denter las treis vischnauncas da Sursassiala e la Fundaziun. Per quei intent ha il cusselg da fundaziun eligiu ina cumissiun da baghegiar che secumpona dad André Schmid sco president, Claudio Gadola sco vicepresident ed Imelda Binz, Ralf Kock ed Eveline Soliva sco commembres. Quella gruppa ha l'incarica da preparar la realisaziun d'ina Residenza da seniors a Sedrun. Cun consentiment dalla Fundaziun ei ina concurrenzia da project vegnida lantschada igl atun 2014. L'entschatta matg 2015 eis ei previu ch'ina giuria elegi il project. Sche tut va tenor program, duessen ils novs habitadis esser semtgai sin primavera 2017. En sia seduta dils 17 da december 2014 ha il cusselg da fundaziun priu enconuschietscha dil stan dallas preparativas.

La nova pertadra dil menaschi

Tenor la refuorma organisatoria affittescha la Fundaziun il menaschi alla PUNTREIS Center da sanadad SA. Il cusselg d'administraziun per la perioda d'uffeci 2015/17, eligius ils 17 da december 2014, secumpona da Peter Binz (Curaglia) sco president e Baseli Berther (Rueras) vicepresident. Plinavon fan Alice Deragisch (Sedrun), Giusep Flepp (Curaglia), Hans Huonder (Mustér) e Cecilia Maissen (Mustér) part da quei gremi. Il preventiv per 2015 quenta cun biabein 7 milliuns francs entradas ed expensas, pia in quen ulivau.

Tgèsa S. Vigeli, Sedrun

Igl atun 2013 ei la vischnaunca Tujetsch sedrizzada alla Fundaziun PUNTREIS / PUNTREIS Center da sanadad SA cun la damonda da surprender la direzzion dalla Tgèsa S. Vigeli a Sedrun. Quella era vacanta suenter la pensiun dil meinacasa precedent. Suenter ina cuorta denton fetg intensiva fasa d'evaluaziun ei dunna Cristina Kock dalla PUNTREIS Center da sanadad SA vegnida engaschada per igl 1. da november 2013 sco menadra dalla casa da tgira a Sedrun.

A caschun dalla radunanza da vischnaunca dils 10 da schaner 2014 han las persunas cun dretg da votar dalla vischnaunca Tujetsch approbau unanimamein la surprida dil menaschi operativ dalla Tgèsa S. Vigeli per igl 1. da schaner 2014 entras la PUNTREIS Center da sanadad SA.

La malsegirtad dils cussadents, parents e collaborators ch'era da sentir el liug ed en casa ha saviu vegnir quietada fetg spert.

Engraziament e cumiau

Ils 17 da decembre 2014 ha il cussegl da fundaziun salvau sia seduta finala. Quel ha giu da decider sur da grondas ed impurtontas fatschentas ils davos tschun onns, denter auter approbar il project e conceder il credit da 24 milliuns francs per la nova casa da tgira. Mo entras ina organisaziun efficienta eis ei stau pusseivel da realisar quei project en quei cuort temps. Il president Duri Huonder partent ha engraziau a tut tgi ch'ei s'engaschaus sin ina moda ni l'autra per il beinreussir da quell'ovra sociala da gronda muntada per Sursassiala.

Cun satisfacziun sa il president constatar ch'igl onn 2014 va en la historia da Sursassiala sco ina impurtonta etappa ella organisaziun dil provediment dils atempai e da persunas che basegnan tgira. Ina nova casa da tgira ei veginida surdada a siu intent e las structuras adattadas a moda radicala, aschia ch'ellas corrispondan allas pretensiuns hodiernas e futuras. Quei ei ina buna basa per in prospereivel avegnir per nos attempai che drovan tgira.

Concludend admetta il president a tut tgi ch'ei sengaschaus ils davos onns ed en special igl onn 2014 per la Fundaziun PUNTREIS, numnadamein la cumissiun da baghegier, il cussegl da fundaziun, la direcziun ed il persunal da PUNTREIS Center da sanadad SA in cauld e sincer engraziament. Dieus paghi.

Las duas giubilaras da 100 onns

Ils 7 da fenadur 2014 ha Giuseppa Schmed-Monn astgau festivar el ravugl da sia famiglia siu 100avel natalezi. Cuort suenter, ils 25 da fenadur 2014, ha Mathilda Desax medemamein festivau siu rodund di da naschientscha da 100 onns. Las autoritads communalas han gratulau allas duas giubilaras, gavischond vinavon buna sanadad e cuntentientscha.

Mathilda Desax e Giuseppa Schmed-Monn (da sen.)

Ovras socialas

Susteniments publics

Ils davos onns ein ils cuosts per susteniments publics carschi surproporzionalmein. Oravontut ein ils cuosts per susteniments da habitants en vischnaunca carschi considerablamein. Avon entgins onns caschunavan ils burgheis da Mustér ella Bassa la gronda part dils cuosts. Il fatg ch'era persunas pli giuvnas ein dependentas da susteniments publics ei in grond problem ed ina sfida per nossa societad. La finamira principala ei d'integrar talas persunas el process da lavour e cheutras crear bunas structuras pil futur. Cunquei ch'ils cuosts per susteniments publics ein carschi, ha la vischnaunca retschiert 2014 dall'ulivazion da grevicias frs. 21'123.-- enstagl da stuer sco ils davos onns pagar daners en l'ulivaziun.

Tgira d'affons cumplementara alla famiglia

Dallas differentas purschidas dalla canorta d'affons Lumpazi a Mustér vegn fatg diever stediamein. Sebasond sin la lescha e l'ordinaziun cantunala davart la promozion dalla tgira d'affons cumplementara alla famiglia ha la vischnaunca da separticipar als cuosts da quella purschida. La contribuziun communalia ei carschida da frs. 12'469.20 (2013) a frs. 33'361.35.

Post d'integraziu

Suenter che Yvonne Maissen ha tgamunau duront dus onns il post d'integraziu ha ella per motifs professionals visau sia plaza sin la fin da fevrer 2015. Duront quels dus onns ha la mandataria d'integraziu organisa cuors da romontsch e tudestg, empustiu contacts tier las persunas pertuccadas e purschiu agid e cussegliazion per promover l'integraziu. Cordial engraziament ad Yvonne Maissen per siu engaschi.

En connex cun l'incarica dil cussegl da vischnaunca da meglierar el preventiv 2015 il cash-flow han las instanzas politicas decidiu da pil mument buca occupar il post d'integraziu.

Construcziun

IL PROSPERAR EN NOSSA VISCHNAUNCA
DEPENDA DA MINTGA SINGUL DA NUS.

Iso Mazzetta, gerau baghegiar

SVILUPPAR E TGIRAR LAS FERMEZIAS A
FAVUR D'IN PROSPEREIVEL FUTUR.

Ervin Maissen, menader digl uffeci da baghegiar e cau dils survetschs tecnicos

Uffeci da baghegiar

Sper las lavurs usitadas ei il menader digl uffeci da baghegiar s'occupaus en special cun suandontas incaricas:

- Proceduras da contribuziun e projects pil manteniment e la sanaziun dalla reit da vias communalas.
- Accompignament dallas lavurs per la sanaziun dalla davosa etappa dalla Via Sursilvana, la construcziun nova dalla via a Pardomat ed il project en connex cun la sanaziun dalla Via Lucmagn sil tschancun dalla surbaghegiada Langini.
- Differents projects per l'infrastructura turistica.
- Cuntinuau e terminau differentas proceduras per plans da quartier.
- Formulaziun dalla posiziun dalla vischnaunca da Mustér en connex cul plan da svilup pil cantun Grischun.
- Formulaziun dalla posiziun dalla vischnaunca da Mustér en connex cun la revisiun dalla lescha da vias dil cantun Grischun.
- Sco usitau ha il Club da skis prestau lavour cumina cun preparar il trassé per la loipa Cadi. Plinavon han gruppas da giuventetgna prestau lavour cumina vid differentas sendas.
- Formulaziun dalla posiziun dalla vischnaunca da Mustér en connex cun la fixaziun dils spazis d'aua a basa dalla lescha federala davart la protecziun dallas auas.

All'instanza da baghegiar ei vegniu inoltrau igl onn 2014 158 (158) damondas da baghegiar. Da quellas ein 53 (55) suttamessas alla procedura ordinaria e 105 (92) tractadas sco annunzia. Grazia all'iniziativa privata ei il svilup da baghegiar enteifer nossa vischnaunca pli empermetents che stau spitgau.

Las consequenzas pertuccont l'approbaziun dall'iniziativa davart habitaziuns secundaras ein anc adina presentas. En connex cul project dallas Pendicularas Mustér SA (Crest d'Alesta) ha la dertgira administrativa communicau ils 4 da decembre 2014 ina decisio negativa. Las pendicularas han en quei cass recurru al tribunal federal che vegn a decider ina secunda gada davart quei project. Plinavon ha la dertgira administra-

tiva decidiu ils 18 da november 2014, communicau ils 17 da fevrer 2015, en connex cun la surbaghegiada sin las parcellas 1046 e 1047 a Caschuarz/Latis. En quei cass ha la dertgira decidiu en favur dils patrums da baghegiar e cheutras schurmegiau la decisio dall'instanza da baghegiar. La decisio dalla dertgira administrativa vegn contestada avon il tribunal federal. La situaziun malguessa sil sectur da habitaziuns secundaras ei desastrusa. Ella lavour quotidiana ei igl uffeci da baghegiar confruntaus regularmein cun sclairments en connex cun la sanaziun ed engrondaziun da baghetgs. Era adherents dall'iniziativa ein magari surstai che singuls projects ein muort la munconza dallas prescripziuns federalas buca realisabels ni cumbinai cun restricziuns severas. Ina sclarentada dalla situaziun sin palancau federal ei pli che mo urgenta.

L'instanza ha tractau 7 (11) damondas per reclamas ed inscripziuns e 30 (30) damondas da principi. Ultra da quei eis ei stau necessari d'introducir en 7 (12) cass proceduras da contravenziuns encounter las prescripziuns da baghegiar. Da quels cass ein plirs aunc pendents. En 14 (14) sedutas dalla cumissiun da baghegiar ein 178 (183) tractandas vegnidias deliberadas. Igl uffeci da baghegiar ha collaudau 21 baghetg. Sper las fatschentas da baghegiar ha igl uffeci da baghegiar preparau 59 (28) fatschentas per la suprastanza communal. La direcziun ha tractau 167 (109) fatschentas che pertuccan directamein igl uffeci da baghegiar.

Planisaziun locala

La midada dalla zona speciala Disentiserhof ei aunc adina pendenta. Ils 24 da zercladur 2014 ha giu liug in'uatga/seduta sigl areal dil Hotel Disentiserhof. A quella seduta han priu part sper la vischnaunca cun planisaders, igl investur sco era ils representants dil cantun. El decuors dalla stad ed atun ein ils acts da planisaziun vegni surluvrai. La situaziun sepresenta oz aschia ch'ins duess saver cuntinuar cul project ed anflar ina sligiazion el rom dall'actuala revisiun parziala dalla planisaziun locala. En connex cun quella revisiun parziala ein era previdas las adattaziuns necessarias en connex cun la realisaziun dil resort Catrina a Sontga

Catrina. Las lavurs en connex cul project per ennevar il territori da skis progreschans. Las pretensiuns dallas organisaziuns digl ambient en connex cun utilisiations existentes enteifer il territori da skis engrevieschan las preparativas dil project. Las organisaziuns emprovan da far squetsch cun pretender dad ina vart ina scumandada da transit da singulas pistas –gia dapi varga 40 onns en funcziun – inventarisadas sco palius cun empruar d'impedir la realisaziun dil project d'ennevar. Da l'autra vart ei l'aua restonta egl Ual d'A-cletta in problem. Per saver canticuar cun senza retard ei l'actuala revisiun dalla planisaziun locala vegnida partida en duas parts. Ina part sut il tetel revisiun turistica ed ina part sut il tetel strategic. El rom dalla revisiun turistica duein il resort Catrina, la situaziun Disentiserhof ed il territori per ennevar vegnir reglada. Las ulteriuras midadas sco era la revisiun dil plan da zonas da prighel duein succeder en in secund pass.

La cussegliaziun da bagheggiar cun prof. Christian Wagner ei secumprovada ed il memorandum da bagheggiar ha anflau interess sin palancau naziunal. En Surselva applicheschan actualmein era las vischnaucas da Trun e Flem quei instrument. La vischnaunca da Flem sviluppescha vinavon ulteriurs detaglis. Ordeifer il cantun ha quei instrument anflau interess denter auter tier la vischnaunca da Sviz ed il marcau da Zug. Ils interess privats ed igl interess public davart damondas da formaziun secumportan buca adina in cun l'auter. Leu nua ch'il discuors ei pusseivels eis ei per regla pusseivel d'anflar bunas sligiaziuns en favur dil patrun sco era dall'interessenza publica. Il memorandum ei vegnius completaus en quels loghens nua che quel era aunc buca avon maun. Ils texts ein vegni surluvrai e vegnan surpri sil plan. Il plan surluvrau e completaus vegn publicaus el decuors dalla primavera 2015 ella reit.

Il plan da quartier Acletta Sid ei vegnius approbaus, actualmein cuora leu la procedura davart la repartiun dils cuosts. Il decuors dalla procedura pil plan da quartier Via Veglia ei buca cuntenteivels a basegna dabia energia. Igl interess davart d'ina part dils proprietaris da terren per saver canticuar pli spert cun la procedura para nunexistenta. Grazia all'atgna iniziativa dils patruns da bagheggiar ei la procedura pil plan da quartier Center dil Vtg sesplegada ordwart spert e la lubientscha da bagheggiar per quei project ha saviu vegnir concedida el decuors digl atun 2014. Cunquei che la revisiun dalla planisaziun en connex cul Disentiserhof ei s'entardada ei la procedura per ina revisiun dil plan da quartier Chischliun vegnida sistida.

Straduns e vias cantunales

Era igl onn 2014 ha igl uffeci da construcziun bassa impundiu considerabels mieds vid la sanaziun dils straduns e dallas vias da communicaziun en vischnaunca.

Via Sursilvana: La primavera 2014 ein las lavurs da sanaziun vegnidas terminadas entras la realisaziun dalla cuvrida fina. La Via Sursilvana fa ussa puspe ina buna pareta. Cheu seigi admess in cordial engraziamen al survigilader da construcziun Pius Cavegn che ha coordinau las lavurs per cumpleina cumentientscha da tuts pertuccai.

Sco stau previu ei la Punt Stalusa vegnida sanada el decuors digl onn 2014. Igl onn 2015 eis ei previu da terminar quellas lavurs. Tenor indicaziun digl uffeci da construcziun bassa vegn il project per la sanaziun dil stradun naven dalla Punt Stalusa entochen alla Val Sogn Placi publicaus el decuors dalla primavera 2015.

Via Lucmagn: El decuors digl onn 2014 ha il cantun canticuar cun la sanaziun dil stradun sil tschancun dallas Ruinas el contuorn dil tunnel da Mumpé Medel, ulteriuras lavurs ein era succedidas sil territori dalla vischnaunca da Medel. Ils proxims onns vegn igl uffeci da construcziun bassa a canticuar cun quellas lavurs. En connex cun la surbaghegiada Langini vegn il stradun era sanaus sil tschancun naven dalla punt Ual d'Acletta entochen alla sbuccada dalla Via Raveras e dalla Via Gonda. Senza in project da publicaziun ("Auflageprojekt") vegn ei denton buca ad esser pusseivel da slargar la sbuccada dalla Via Gonda, perquei ch'in acquist da terren da maniera plascheivla ei buca pusseivels en quei liug.

Via Cavardiras: La sanaziun dalla Via Cavardiras a Scatella ei vegnida terminada igl atun 2014 cun la realisaziun dalla cuvrida fina.

Via Pandomat: La stad 2014 ha igl uffeci da construcziun bassa realisau l'emprema etappa dil project per la construcziun dalla via a Pandomat. En duas ulteriuras etappas 2015 e 2016 eis ei previu da construir il rest entochen tier la punt sur il Rein. El rom da quellas lavurs eis ei necessari da serrar la via a Pandomat duont ils meins da primavera e stad pil traffic. Il traffic vegg deviaus sur la via da Pandomat a Cavardiras. Per quei intent han cantun e vischnaunca sanau communablaimein la primavera 2014 la cuvrida dalla via sur Cavardiras.

Mumpé Medel: La nova repartiziun dallas incarcas denter vischnauncas e cantun passa en vigur. Sin fundament da quellas midadas vegg il cantun a reprender las lavurs da projectaziun per la sanaziun dalla via. Cun la sanaziun da quella via eis ei era necessari da realisar in concept per la dismessa dallas auas piarsas a Mumpé Medel. Igl intent ei da saver descargar il pumpadi a Fontanivas, sco era la serenera a Raveras dall'aua da plievgia.

Vias communalas

Manteniment: La situaziun dallas vias communalas ei vinavon parzialmein munglusa e sesanfla per part en in stan miserabel. Il plan d'investiziuns preveda pils onns proxims grondas investiziuns el manteniment dallas vias. La suprastanza communalha ha incaricau il biro d'inschignier Lutz, Schmid da Cuera d'inventariar las vias communalas sco era il basegns d'investiziun. Il rapport ch'ei vegnius surdaus la stad 2014 alla vischnaunca preveda per ils proxims 20 onns cuosts d'investiziun en la dimensiun da frs. 19'816'994.-- per la sanaziun ed il manteniment dallas vias communalas enteifer il territori da baghegiar. Leu nua ch'il manteniment e las investiziuns veggan tralaschadas veggan quels cuosts a s'augmentar da maniera progressiva.

Via da rinnada Run: La Via Run e la Via Funs-Dando ston veggir sanadas urgentamein. L'incarica da projectaziun ei vegnida surdada. Muort las surbaghegiadas ch'ein vegnidas realisadas ils onns 2012/13 e 2014 e ch'ein aunc previdas a Latis ei il decuors dallas lavurs da preparaziun vegnius frenaus. Igl onn 2015 vegg la suprastanza communalha ad instradar la procedura da contribuziun. Il plan d'investiziun preveda la sanaziun dalla Via Run ils onns 2016/17.

Via Sogn Placi: Igl onn 2014 ha la suprastanza communalha instradau la procedura da contribuziun per la sanaziun dalla Via Sogn Placi. Encunter la fixaziun dall'interessenza publica ed igl intsches da contribuziun ei vegniu inoltrau ina protesta. A vesta dil recuors pendent tier la dertgira administrativa en connex cun la procedura per la Via Sogn Gions ha la suprastanza communalha sistiu la procedura entochen che la decisiun dalla dertgira ei avon maun. El cass Via Sogn Gions ha la dertgira dau raschun alla vischnaunca,

aschia che la procedura sa veginr cintinuada. Aschianavon che la procedura sespleiga tenor termin veggan las lavurs exequidas el decuors digl atun 2015.

Via Sogn Gions: Encunter la fixaziun dall'interessenza publica entras la suprastanza communalha han ils cumpigliai enteifer igl intsches da contribuziun inoltrau in recuors alla dertgira administrativa. Igl october 2014 ha la dertgira decidiu il cass el senn dil conclus dalla suprastanza communalha. Quei conclus ei passaus en vigur il november, aschia ch'ei sa veginr cintinuai cul project. Dacuort ha giu liug la submissiun ed el decuors dalla primavera duei veginr entschiet cun las lavurs da construcziun. En quei connex eis ei probabel era necessari da coordinar la situaziun nova en connex cun la surbaghegiada previda a Sut Gliendas.

Via Cons: Cheu exista in project digl onn 2006. Avon 4 resp. 5 onns ha la vischnaunca schau far ina cuvrida fina per saver spustar la sanaziun totala dalla via. Ils donns stai cuvretgs da lezzas uras sefan danovamein veseivels. La sanaziun dalla Via Cons ei inevitabla e sto succeder el decuors dils proxims onns. La sanaziun da quella via ei tenor plan d'investiziun previda naven digl onn 2019. La procedura da contribuziun duei veginr instradada igl onn 2017.

Illuminaziun publica: La Repower SA ha - en connex cun la tractaziun dil preventiv 2014 e dil plan d'investiziuns - puttameiss ina calculaziun da cuosts pil remplazzament dall'illuminaziun entras il sistem LED, quei en la dimensiun da frs. 549'000.--. A vesta dallas mesiras da spargn ha la suprastanza communalha strihau quell'investiziun pil mument.

Igl ei denton aschia che las cazzolas ein per part talmein veglias ch'igl ei cul temps buca pli pusseivel da retrer ils mieds da glisch (pérs). Ulteriormein existan disturbis el conduct electric. En singuls loghens disdesccha l'illuminaziun regularamein muort tals disturbis. Il remplazzament dil sistem reduces considerablamein il consum d'energia. Schegie ch'il quen 2015 preveda neginas expensas pertuccont quell'investiziun eis ei necessari da tener en egl il project.

Parcadis: Igl ei buca stau pusseivel da sanar la cuvrida dil Parcadi Claustra. En cumbinaziun cun la construcziun dallas garaschas per la casa Sontget dalla Claustra eis ei stau pusseivel da sanar exteruramein las tualettes publicas, sco era il plaz da rinnada per veider e rumians. Aschia che quei object fa puspei ina stupenta cumparsa.

Sendas ed infrastructura turistica

Sutpassadi Chischliun: Igl atun 2014 ha ina part dil sutpassadi dalla Vifzier retica a Chischliun saviu veginr realisada. El decuors dalla primavera/stad 2015 duein las lavurs veginr terminadas.

Senda Acletta Petschna: Cheu ha la vischnaunca saviu acquistar ils dretgs per slargar la senda naven d'Acletta Petschna entochen sil Crest Muntatsch. Igl intent ei da saver slargar la senda aschia ch'il survetsch d'unviern sappi vegnir exequius naven dalla Val Mala entochen Acletta cun la medema maschina.

Manteniment da sendas: Sin fundament dalla publicaziun el Fegl ufficial Surselva han differents vischins mussau interess da surprender il manteniment da singulas sendas. Quellas lavurs vegnan surdadas aschia ch'ils vischins san entscheiver cun lur incarica el decuors dalla primavera 2015.

Loipas: Sin interventiun digl uffeci per la natira e gl'ambient e dalla survigilonza da pesca vegn actualmein preparau in project per la dislocaziun dalla loipa sil tschancun dils ignius a Disla ch'ein da muntada nazionala. A Salaplauna sura, Rieven e Sontga Gada eis ei stau pusseivel d'anflar ina sligiaziun cun ils proprietaris da terren per preparar la cuntuaziun dalla loipa aschia che la loipa ha saviu vegnir preparada suenter biars onns puspei entochen ad Acla da Fontauna. Als proprietaris da terren in cordial engraziament per la beinvuglientscha demussada.

El rom dil project San Gottardo persequiteschan las vischnauncas da Mustér e Tujetsch in project per colligiar las loipas. In studi ei già vegnius elaboraus e duei vegnir persequitaus vinavon.

Signaletica

Sistem da signalisaziun ed informaziun: Il project Signaletica progreschha buca cun la prioritad già vischada. Aschia eis ei stau pusseivel da realisar el decuors digl onn 2014 mo singulas parts dil project. Il concept ei avon maun ed actualmein ein ins lundervi da preparar la cuntuaziun dil project. Il concept d'informaziun vegn realisaus sin l'entschatta dalla stad 2015.

Baghetgs communals

Casa da scola Cons: Per preparar la sanaziun dalla casa da scola nova ha la suprastanza communalia installau ina gruppera da laver. Ensembe cugl architect incumpensau ha la gruppera da laver elavurau il stan actual dil baghetg e variantas pusseivlas per ina sanaziun ed evtl. engrondaziun dil baghetg. Tenor il studi ston ins preveder per ina sanaziun dil baghetg existent – primamein ina sanaziun termica cun optimar la situaziun da spazi – en etappas cun cuosts da

Plaz da rinnada per veider e rumians cun tualetta publica a Davos-Mustér

frs. 3'500'000--. Tut las ulteriuras sligaziuns prevedan pli aults cuosts. Per motivs finanzials ha la suprastonza communala sistiu la cuntinuaziun dallas lavurs.

Cuschina casa da scola Cons: La cuschina dalla casa da scola a Cons ei ina dallas pli frequentadas en Surselva. La cuschina sto vegnir sanada urgentamein sch'ins vul garantir era pil futur ina scolaziun da cuschinat andanta. Las empremas preparativas ein instradadas. Il preventiv 2015 preveda ina sanaziun dalla cuschina.

Center da sport e cultura: En in pareri han ins schau eruir il stan dils baghetgs existents, sco era la situaziun energetica da quels. Parallel a quella lavur ha la cumissiun da menaschi eruiu ils basegns pil menaschi e las pusseivladads da diever dils locals ch'ein vegni libers muort la dislocaziun dil menaschi tecnic.

Il rapport davart il stan dils baghetgs e la sanaziun da quels preveda cuosts d'investiziun en la dimensiun da frs. 2'117'300--. Igl augment dalla purschida cun far diever dallas localitads ch'ein vegnidias libras en cumbinaziun cun la meglieraziun della qualitat dils baghetgs existents ed entras meglierar las condizioni da menaschi, pretendan ulteriuras investiziuns en la dimensiun da ca. frs. 4'000'000--.

Tualetta publica a Mumpé Tujetsch: La Senda Sur-silvana ei ina dallas pli bein frequentadas sendas da nossa cuntrada. Sil tschancun da Sedrun a Mustér (ca. 9 km) existan praticamein neginas tualettes pubblicas. La realisaziun d'ina tualetta publica a Mumpé Tujetsch el temps dad oz ei in basegns pli che mo evident. La suprastonza communalha schau elaborar in project per sanar il pistregn ed installar ina tualetta. Ils cuosts per quei project survargan denton las pusseivladads finanzialas per in tal object. Perquei duei vegnir tschercau ina sligaziun pli favoreivla.

Construcziun dil sutpassadi Chischliun

Ambient

LAS DISMESSAS EN GENERAL CASCHU NAN ANNUALMEIN GRONDAS EXPENSAS A NOSSA CASSA COMMUNALA. CUN DIFFERENTS DA NOS RUFIDS VEGN SCHIZUN AUNC PRODUCIU ENERGIA E FATG DANERS ELLA BASSA. IN FATG CHE CUNTENTA BUCA. NUS STUEIN

PIL FUTUR ENCURIR ED ANFLAR SLIGIAZIUNS REGIONALAS PER TRER A NEZ SEZS QUELLAS RESURSAS, SPARGNAR EXPENSAS E SCHE PUSSEIVEL SCAFFIR PLAZZAS DA LAVUR.

Roger Tuor, gerau ambient e segirtad

IL SETENER ENSEMEN VEGN A SURVEGNIR ONN PER ONN PLI E PLI GRONDA MUN-TADA. MO ASCHIA ESSAN NUS FERMS E SAVEIN CONTONSCHER FINAMIRAS PER NUS, NOS VEGNENTSSUENTER E NOSSA VALLADA.

Aluis Cabernard, causerenera

Plan general da drenascha (GEP)

Sco gja menziunau igl onn vargau ha la Regenza grischuna fixau termins ligjorts pertuccont la construcziun dallas sereneras a Cavardiras e Pardomat. Per Madernal exista negin termin. Vegr il volumen da habitar denton augmentaus, sto era vegr construiu ina serenera per Madernal. Aschinavon ch'ils termins disponi dalla Regenza vegnan buca observai, mutta quei per quels uclauns – cun excepziun da lavurs da manteniment vid ils baghetgs existents – facticamein in scamond da baghegiar. En connex cun la meglieraziun funsila exista evtl. la pusseivladad da realisar ina colligaziun da Cavardiras cun Pardomat. En quei cass exista probablamein la pusseivladad da prolungir ils termins fixai dalla Regenza. A vesta dils termins fixai dalla Regenza ei quella damonda da sclarir el decuors digl onn 2015.

Canalisaziun

Entochen la fin december 2015 sa il cantun aunc conceder contribuziuns alla realisaziun da canalisaziuns che vegnan construidas ordeifer la zona da baghegiar. Igl october 2014 ha la suprastanza communalia inoltrau agl uffeci per la protecziun dalla natira e gl'ambient treis projects per approbaziun. Ei setracta dalla canalisaziun d'aua schubergia Acletta Sid che meina sur ils praus naveu dalla zona da baghegiar ad Acletta Sid entochen egl Ual d'Acletta. Allura d'in tschancun canalisaziun che meina sur ils praus da Caschuarz naveu da Clavaniev egl Ual da Clavaniev ed in tschancun canalisaziun ad Acletta Ost che dess la pusseivladad da sparter las auas da plirs begls ad Acletta. La decisiun digl uffeci cantunal ei aunc pendenta.

Il project per la sanaziun dalla canalisaziun d'aua tschuffa sco era la separaziun dall'aua da plievgia pil quartiers Sontget, Chischliun e Scaletta ei avon maun. La realisaziun da quei project preveda in descargament dalla serenera. Ils emprems tschancuns han saviu vegr realisai el decuors digl onn 2014. La primavera 2015 duei vegr cuntau cul project aschia che la canalisaziun sa vegr messa en funcziun el decuors dalla proxima stad.

In'ulteriur project ei la dislocaziun e sanaziun dalla canalisaziun a Raveras sil tschancun Casa Spescha entochen e cun la surbaghegiada Langini. Quei project duei vegr realisaus da cumionza cugl uffeci da construcziun bassa e la surbaghegiada nova previda sin parcella 809. Cun las lavurs da construcziun vid la casa han ins entschiet igl uost 2014, aschia ch'eis a vegr cuntau cun quellas lavurs el decuors digl onn current.

Serenera

Igl onn 2014 ei vegniu schubergiau e tractau 625'341 m³ aua alla serenera principala a Raveras. 137 tonnas gliet drenau ei vegnius furnius a Zignau en la schigentera solara dalla Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi. Las pretensiuns cantunalas ein vegnidias contonschidas ed ils manteniments e las reparaturas ein stai ella norma dils onns precedents.

En in monitoring da qualitat menaus atras digl uffeci cantunal per la natira e gl'ambient ha la serenera da Raveras sco ina dallas paucas el cantun Grischun adempliu tut ils criteris da qualitat. Quei ei denton buca in indezi che tut seigi en uorden cun la serenera a Raveras, mobein che nies survigilader adempleschi sia incarica da maniera exemplarica.

Il studi davart il stan dalla serenera Raveras ei s'entarda empau, quei era muort las retschercas che han stuui vegr fatgas en connex cun la sennaria a Salaplauna. Il rapport cun ina survesta approximativa davart ils cuosts d'investiziun dils proxims 15 onns vegn presentaus alla suprastanza communalia el decuors dalla primavera/stad 2015.

La serenera a Disla ha giu paucs incaps el decuors digl onn da gestiun. Las pretensiuns digl uffeci per la natira e gl'ambient ein vegnidias ademplidas. 32'528 m³ aua ha la serenera Disla schubergiau igl onn 2014.

Dismessa da rumien

Sonda, ils 13 da settember 2014 ha giu liug il di nazional svizzer da schubergiar (Clean-up-Day). Quei di ei era vegniu organisau in di dallas portas aviartas sin igl areal dalla serenera Raveras e sin la plaza per la

rimnada da rufids blocconts. Davart dalla populaziun ei vegniu demussau plitost in pign interess enviers quella purschida.

L'Uniun da gimnastica da dunnas Mustér ha priu part al Clean-up-Day 2014

Sigl areal a Raveras ei vegniu rimnau 2015; 92 muldas cun rufids blocconts e lenna, 14 muldas cun fier, 20 muldas cun cartun e 645 buots cun curdems da cuschina.

Suschnas da rumians: Las suschnas actualas da rumians ein vegnidias els onns e ston cun temps vegnir remplazzadas. La suprastanza communal ha incaricau in biro da planisaziun da realisar in concept d'intercurir tgei posts existents che duein vegnir manteni pil futur e tgei suschnas che duein vegnir remplazzadas entras il sistem moloc (unterflurcontainer).

Material da scavament: La realisaziun d'ina deponia da material en vischerna vegn ed esser pusseivla mo en connex cun la revisiun dalla planisaziun directiva. Cun mintga caschun fa la suprastanza communal attent sin quella necessitat. La davosa gada ei quei succedi en connex cun la revisiun parziala dil plan

directiv della regiun, ed a caschun dalla posiziun dalla vischerna en connex cul plan da svilup.

Curdems organics (caglias e pastget): In problem ei la dismessa dils curdems organics, ils quals astgan buca vegnir deponi. La sligiazun a Raveras ha caschunau la stad vargada considerablas immissiuns e disturbis pils menaschis secasai a Raveras. Pigl onn 2015 ei previu ina sligiazun che duess purtar migliur. Quella sligiazun ei previda transitoriamein pigl onn 2015. Duess la sligiazun secumprovar vegness ins ad indroducir quella definitivamein naven digl onn 2016.

La stad vargada cun aura relativamein bletscha ha caschunau empau discumets als purs. Aschia eis ei per part buca adina stau pusseivel da secentar il fein sco giavischau. Fein marsch ei per part setschentaus sin deponias selvadias. La vischerna ei en tals cass promta da segidar organisatoricamein denton vegn ins el futur buca a saver tolerar che fein che sa buca vegnir pervesius al muvel setschenta sin deponias selvadias.

Santeri

Igl onn 2014 ein dils 21 (11) defuncts, 7 (2) vegni satrai ella partiziun dallas urnas, 3 (2) urnas en fossas existentes ed 11 (7) baras en fossas novas. La relaziun denter las persunas che vegnan cremadas resp. satradas semantegn a biebein 50%. Igl onn 2014 ei igl emprem sectur da fossas suenter ch'il temps da ruaua ei spiraus vegnius sligiaus. En quei sectur vegn realisau ina fossa communabla. La suprastanza communal ha incaricau il december 2014 in biro specialisau da preparar in project che duei vegnir realisaus el decuors dalla stad 2015.

Malauras, flums ed uals

En connex cul project da recumpensaziun per l'Ofra Russein ein las lavurs da preparaziun per la submissiun sesplegadas. L'uatga tier la submissiun ha giu liug ils 8 da december 2014. Ils resultats dalla submissiun ein enconuschents e la surdada succeda proximamein. Cun las lavurs vegn entschiet el decuors dalla primavera 2015.

Plazza da curdems organics a Raveras

Economia

Igl ONN 2015 HA L'ONU NUMNAU
 «GL ONN DIL TERREN» CUL MOTTO:
 «DALLA TIARA SIL TAGLIER!». JEU GIAV-
 SCHEL CHE QUEL ARVI NOVAS ASPECTA-
 TIVAS ED IDEAS PER L'AGRICULTURA!

Cecilia Maissen-Desax, geraua agricultura

Agricultura

La gasetta NZZ scriva el meins november 2014: La nova politica agrara ei secumprovada ed ils purs ein s'adattai bein al niev sistem da pagaments directs. Jeu quentel che quella notizia vali era per nos purs. Aschia crescha la qualitat ecologica dalla natira cun dapli surfatscha cun flurs, pastiras e biotops!

Meglieraziun funsila

La cumissiun meglieraziun funsila ha, ensemencugl uffeci d'agricultura e da geoinformaziun dil Grischun ed il biro d'inschignier Cavigelli, cuntuau l'incarica e saviu aschia presenter als experts da cantun e confederaziun igl emprem product dalla meglieraziun funsila per saver segirar las subvenziuns cantunalas e federales (denter 80-85 %). La cumissiun ha saviu ademplir tuttas pretensiuns. Cheutras ein las aspectativas bunas per retscheiver il mars 2015 ina risposta positiva. Suenter ina affirmaziun vegn il project preparaus aschi lunsch che tuts pertuccai san prender investa da quel la fin dalla stad 2015.

Nus sperein che quei grond project sappi vegnir realisau, pertgei l'arrundaziun da terren promova sauns menaschis purils pil futur e risguarda ils auters interess communals (forestaless, colligaziun dils vischianidis, turissem). Plinavon segirescha la meglieraziun funsila il futur dall'agricultura, in saun svilup dall'entira

economia e dil turissem ell'entira vischnaunca. Nus lein gie viver vinavon cheu en nossa biala cuntrada!

Sistem GIS

Il niev sistem operativ pil di da tagl ei secumprovaus. Ina gronda part dils purs ha indicau sin via electronica ses menaschis culs animals e las parcellas cultivadas. La vischnaunca da Mustér ei veggida integrada el sistem GIS aschia che la midada da registrar ei previda per 2015 e lu veggan tuttas indicaziuns a succeder sin via electronica.

Biodiversitat

Igl ei veginu constatau dapi onns che la biodiversitat sigl entrir mund pitescha, aschia era en Svizra. Per quei motiv ha il Cussegl federal decidiu 2012 d'iniciar il project da strategia en favur dalla biodiversitat. Quel cuntegn 10 mesiras strategicas sco: promover las specias periclitadas, sensibilisar ils fatgs dalla biodiversitat e reducir cheutras ils donns. Ils projects ecologics lantschai ils davos onns en nossa regiun cun la finamira d'alzar la qualitat dalla cultivaziun van en quella direcziun, aschia era ils contracts cun ils singuls purs. Ussa han ils cantuns la pusseivladad da prender posiziun concernent la biodiversitat (mira artechel en la Quatiodiana dils 25 da fevrer 2015).

Center sursilvan d'agricultura

Dapi 7 onns exista il Center sursilvan d'agricultura (CSA). Quel ha fatg grondas stentas (differents cuors e differentas occurrentzas cun interessantas sentupadas ed eveniments specials per pign e grond, sco la scargada dallas nuorsas cun ina fiera dils products da differents beins purils) per anflar in bien fundament. Nossa populaziun, inclus l'interessenza purila, ei aunc buca pertscharta dalla gronda impurtonza dil CSA per nossa vischnaunca e regiun.

La Sennaria Surselva cul niev partenari ei vinavon dependenta dils furniturs da latg. Mo aschia sa la vendita dil caschiel da muntogna e la purschida unica per nus, per la regiun e pil turissem cuntinuar.

Sennaria Surselva a Salaplauna

Menaschi tecnic

LENNA, AUA, CRAPPA E TIARA EN ABUNDONZA, QUEI DAPERTUT ELLAS ALPS.

E TUTS SESCOGNAN DAD ASTGAR
TRANSPORTAR LA MATERIA PRIMA,
PLI LUNSCH NAVEN E PLI BUGEN.

Simon Cathomen, selvicultur e cau dil menaschi tecnic

La laver quotidiana

Igl unviern ei staus fetg moderaus, la primavera, la stad ed igl atun ei l'aura stada bletscha. Ils 6 da november era il terren aschi lumiaus che la neiv ha puspei inagada caschunau gronds donns els uauls. Tals ein fetg spatitschai e la raccolta dalla lenna ei hanada.

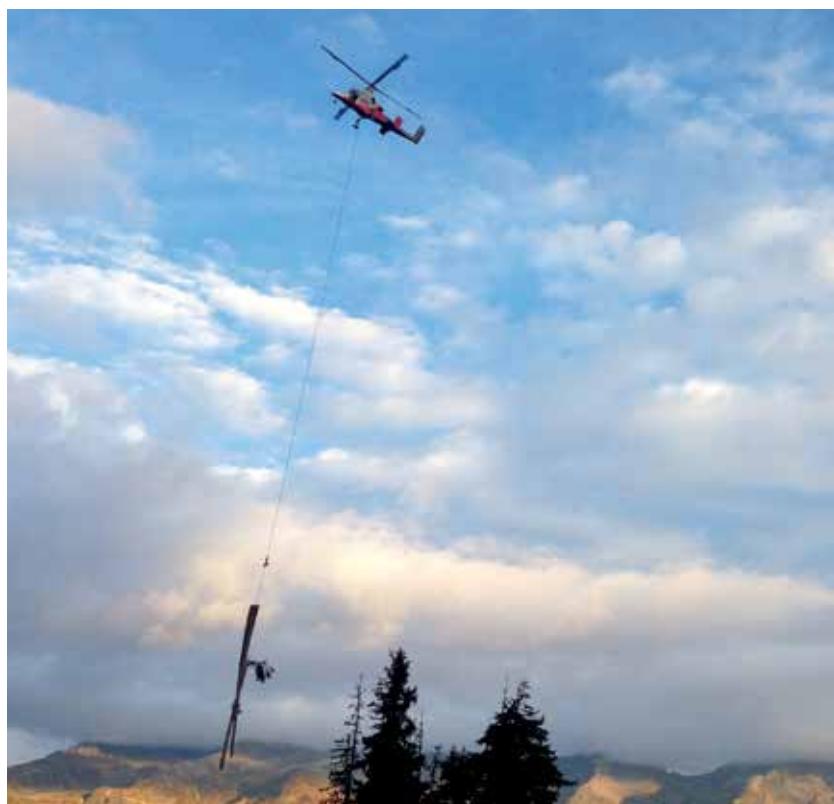
Mutaziuns: Cun l'entschatta fenadur ha il niev emprendist Pirmin Lombri da Mustér entschiet igl emprendissadi da bostger. Quel cuoza treis onns.

Plontaziuns: Igl onn da gestiun ei vegniu plantau 3'500 plontinas, da quei 2'200 plontinas da pégn en la Val Mala. Els uauls da Prau Pign ei vegniu plantau viaza. Larischs ein vegni plantai a Cresta da Cots, Acletta Caglina e sil Muntatsch.

Pégnis tuccai dil bau-scorsa

Raccolta da lenna: Igl onn da gestiun ei vegniu raccoltau 6'229 m³ lenna. Tier 2'100 m³ setracta ei da lenna donnegiada entras il bau-scorsa, 4'129 m³ ein vegni raccoltais ord tagls da lenna per la tgira d'uaul da schurmetg e vid la reparaziun dils donns caschunai dalla neiv dils 6 da november. Tagls da lenna ein vegni exequi ella Val Miez, uaul Run, Acletta Caglina ed a Cumiera Su.

Transport da lenna tuccada di bau-scorsa

Fiera da lenna: Ils prezis da lenna da diever restan era egl onn da rapport sin in livel bass. La lenna da diever ei vegnida vendida per la gronda part ell'Italia ed ell'Austria. Quella ei vegnida vendida ella media per frs. 82.--/m³. Lenна da stialas ha purtau in recav da frs. 24.--/m³ e quella da brisch frs. 50.--/m³.

Projects: L'aua dalla Bova Gronda ha giu disfatg il matg 2014 la via ed il passadi denter Sonduritg e Brulf. Il passadi ei vegnius reconstruius e la via ulivada. Sin la via Run ei vegniu profilau da niev la via els menders loghens. Ella Val Clavaniev ei vegniu cumpletau ina retscha lavineras da fier. En quella valletta veva ina lavina da niev bletscha disfatg las lavineras temporaras engiuviers. Quellas lavineras ein vegniadas reparadas entras il menaschi tecnic.

La staziun IMIS Lumpegnia ei in impurtont stabiliment per giudicar il prighel da lavinas. Il servis annual ei vegnius exequius entras la fatschenta incaricada digl institut da lavinas a Tavau.

A Stagias ei vegniu inauguruau il settember l'Academia Vivian. Il stabiliiment ed il contuorn duein survir sco liug da scolaziun d'ambient per seminaris sco era per reunions.

Projects collectivs e tgira digl uaul giuven: Tgiras d'uaul giuven ein succedidas els uauls da Clavadials, Val Mala, Cavorgia, Cresta da Cots ed els uauls da Runfoppa.

Las investiziuns forestalas importan igl onn da gestiun frs. 322'202.10.--. Las contribuziuns cantunals e federalas muntan a frs. 308'888.00--. Il surpli da subvenziuns seresulta ord il project da rempars ellas Ruinas dil Bostg. Egl onn da rapport ha quei project caschunau mo pigns cuosts visavi las subvenziuns.

In sguard el futur

Val Clavaniev: Pigl onn proxim ei previu da sanar entgins fundaments da betun vid lavineras existentas.

Vias d'uaul: Segironza e manteniment vid infrastructura forestala ei previu prioritarmein vid la via Run.

Tagls da lenna: Prioritat ha la reparaziun dils donnas d'uaul. Ulteriurs tagls da lenna ein buca previ.

Tgira d'uaul giuven: La tgira d'uaul giuven vegn remessa en favur dallas lavurs vid la lenna derschida.

Academia Vivian a Stagias

Lavineras en Val Clavaniev (per part donnegiadas)

Finanzas

Danovamein in bien quen

Il quen 2014 siara cun in extraordinari ault cash-flow. Quei oreifer resultat ei d'ina vart d'attribuir alla buna disciplina da budget e da l'autra vart ad in surpli d'entradas tier la taglia, muort il fetg bien onn hidro-logic tier ils tscheins d'aua e la vendita d'energia da concessiun e da praticipaziun all'Axpo Hydro Surselva SA.

Suenter haver fatg pliras amortisaziuns suplementaras dalla facultad administrativa ell'altezia da frs. 1'503'298.-- siara il quen 2014 cun expensas da frs. 14'506'719.-- ed entradas da frs. 14'817'970.--. Il resultat dil quen current mutta aschia ad in surpli d'entradas da frs. 311'251.--. Las amortisaziuns totales importan frs. 2'279'598.--. Aschia seresulta in cash-flow da frs. 2'196'714.--.

Il quen d'investiziun siara cun expensas da frs. 1'579'802.-- ed entradas da frs. 529'253.--, pia investiziuns nettas da frs. 1'050'549.--. Las grondas investiziuns perturcan la sanaziun ed il manteniment da vias cantunalas e communalas cun frs. 480'971.--, la realisaziun da divers projects forestals cun frs. 322'202.--, la sanaziun dil Center da sport e cultura cun frs. 279'607.-- ed il project per la meglierazun funsila cun frs. 185'565.--. Cun la sanaziun dalla Via Sogn Gions e dalla Via Sogn Placi ha muort recuors tier la Dertgira administrativa dil Grischun buca saviu vegnir entschiet 2014.

En connex cun la tractaziun dil quen 2014 ha il cussegli da vischernaunca concediu per la zona da mistregn a Plaun da Diras/Pignola in credit suplementar da frs. 113'000.--. Ils cuosts suplementars ein vegni caschunai entras ina mendra qualitat dil material explotau (frs. 55'000.--), dapli material excavau (augment dils cuosts da transport e da deponia per frs. 22'000.--) sco era ina cuvrida porivisoria dalla via d'access (frs. 36'000.--).

Preventiv ed activitads 2015

Ils 21 da november 2014 ha il cussegli da vischernaunca returnau il preventiv 2015 alla suprastanza communala cun l'incarica da presentar entochen miez schaner 2015 in niev preventiv cun in cash-flow da rodund in milliun francs. Aschia dueigi vegnir garantiu il spazi per minimalas investiziuns. Ils 12 da december 2014 ha il cussegli da vischernaunca plinavon eligiu ina cumissiun parlamentara cun l'incarica da predelibera il preventiv 2015. A caschun da sia seduta dils 16 da schaner 2015 ha il parlament communal allura approbau il preventiv 2015 che siara cun in cash-flow da frs. 969'300.-- tier in surpli d'entradas el quen current da frs. 394'500.-- ed investiziuns nettas da frs. 1'834'400.--. Ina gronda part dallas investiziuns vegn fatga el manteniment dall'infrastructura communal resp. turistica (vias, canalisaziun, embellaziun, loipa). A Fontanivas vegn en connex cun mesiras da recum-pensaziun dall'Olra Russein renaturalisau il Rein ed erigiu ina nova punt.

Ina sparta impurtonta ein las entradas ord la vendita d'energia. Deplorablamein ei il contract da tschun onns per la vendita d'energia cun la Hydro Surselva SA scadius la fin 2014. Ultra da quei ei il prezi per la vendita d'energia sesminuius marcantamein ils davos onns. Consequentamein sereduceschan las entradas nettas ella sparta „Energia Olra Rein Anterior (ORA)“ da rodund 1.5 miiliuns francs giu sin mo pli frs. 120'000.--. La tendenza futura ei pauc empermettenta. Grazia als buns contracts da concessiun cun l'Axpo Hydro Surselva venda la vischernaunca sia cumpart energia da participaziun all'Olra Russein cun in gudogn dad 1.2 rp./kWh. La societat ha inoltrau la damonda d'annunzia per il project Olra Russein a swissgrid ag per obtener contribuziuns federalas (KEV). Las perspectivas ein positivas ed ins quenta el decuors da 2015 cun ina decisiun. Quei havess per consequenza pli aults prezis ord la vendita dall'energia.

Il preventiv per 2015 sepresenta sco suonda:

Quen current	Preventiv 2015	Quen 2014	Quen 2013
Entradas	15 670 600	14 817 970	14 821 134
Expensas	15 276 100	14 506 719	14 735 969
Surpli entradas	394 500	311 251	85 165
Quen d'investiziun			
Investiziuns bruttas	4 682 000	1 579 802	2 621 184
Entradas	2 847 600	529 253	671 173
Investiziuns nettas	1 834 400	1 050 549	1 950 511

Engraziament

Senza igl engaschi da numerosas persunas per il beinstar general, sa ina societat buca prosperar. En num dalla suprastanza communalia admettein nus in

resentiu Dieus paghi a tuttas persunas ch'ein s'engaschadas en favur dalla vischnaunca. In special engraziament a tuts mandataris per lur grond engaschi. Bugen quentein nus vinavon cul sustegn dalla cumionza per saver sligar la numerosas sfidas.

Suprastanza communalia Disentis/Mustér

Il president: Francesc Cajacob

Il canzlist: Andri Hendry

Fiesta d'emprem d'uost 2014

Il president dil cussegl naziunal Ruedi Lustenberger ha rendiu honur alla vischnaunca da Mustér e teniu il plaid festiv dalla fiesta naziunala avon casa communalia.

Gronda legria – gronda sfida

1400 onns «Origin Clastra da Disentis/Mustér»

Las festivitads ed activitads dalla Clastra egl onn giubilar emplenessen in entir gries cudisch. L'entschatta ufficiala ei stada da s. Giusep, ils 19 da mars 2014 e la fin per la fiasta da s. Martin, ils 11 da november 2014.

Gronds ed impressiunonts muments festivs ein semanifestai:

- La viseta da cardinal Kurt Koch da Ruma che ha rendiu honor alla Clastra per la festivitat da s. Placi cun tener il priedi festiv.
- La viseta dil pli "ault" benedictin dil mund, avat primas Notker Wolf. En la speciala fin d'jamna dil giubileum, ils 25 e 26 d'october, ha el buca mo referiu cun profunds plaids, mobein era fatg il priedi festiv dalla messa da giubileum.

Avat primas Notker Wolf duront siu referat pil forum da giubileum ella sala Peter Kaiser: senza manuscret ha el referiu cun plaids marcants tiel tema: «Restaurierung und Renovation». (Foto Clastra Mustér)

Ei dess aunc fetg bia auters muments, ils quals animeschan da reflectar ed agir. La suandonta elecziun da plirs muments en successiun cronologica duei efectuar quei.

La Clastra – motor economic dalla entira regiun
Il vitg da Disentis/Mustér e la Clastra da Mustér fuorman dapi tschentaners ina simbiosa. Dapi il fe-

vrer 2014 secumprova la stretga relaziun concernent l'economia e finanza denter vitg e Clastra per l'emprema gada ner sin alv e quei entrais in studi dalla Universitat da S.Gagl (HSG) che documentescha fatgs che fan surstar:

Il potenzial da laver dalla Clastra – inclusiv la laver dils paders – corrispunda a 69 plazzas cumpleinas. Il volumen annual da pagas ed investiziuns dalla Clastra ei bunamein 12 milliuns francs. La valurizazion annuala che sortescha dalla Clastra e sias activitads per la regiun semuossan cun 6,5 milliuns francs per onn.

La Clastra festivescha – gl'entir vitg e contuorn manifesteschian quella festivitat

Duront igl onn ein pli e pli biaras fatschentas ed interpresas en Mustér e contuorn s'identificadas cun la Clastra e siu giubileum e quei vid las vitrinas. Cun letras grossas ei la solidariatad veginida demonstrada e quei adina cun ina dedicaziun fetg personala. Aschia per exempl: *Hosang festivescha cun ils benedictins 1400 onns «leger & scriver»* ni: *Uras-Giger festivescha culs benedictins 1400 onns «co il temps varga»*. En las duas broschuras DISENTIS 2-2014 e 3-2014 sesanflan aunc auters exempls cun texts exemplarics che demonstreschan all'entira Svizra en glisch optimala las purschidas commercialas da Mustér e contuorn.

19 da mars 2014

«Mintga collaboratur e mintga collaboratura ein in impurtont carpel»

S. Giusep ei stau lur di il qual ha iniziau igl onn giubilar. Il program d'avonmiezdi ei staus sut il motto «Stabilitas» (constanza) e quel da suentermiezdi sut il tetel «Progressu» (caminar vinavon). Portas che fuvan schiglioc serradas ein sesarvadas per els/ellas, aschia quella dalla cripta da s. Placi e dil refectorium, la sala da magliar dils paders en clausura.

Stabilitas in progressu: Stabilitad el progress (constanza el caminar vinavon)

Il punct culminont dall'avvertura dall'entira cumionza claustral da Mustér ei stau la s. Messa da s. Giusep cul priedi d'avat Vigeli Monn nua ch'el ha explicau il motto dil giubileum: «Constanza vul buca dir stagnaziun e caminar vinavon buca ina cadeina da supersprints – anzi - stabilitas in progressu ei il motto per curriders a liunga distanza.»

Quei punct culminont ha anflau ina canticuaziun en la part profana. Aschia han las collaboraturas ed ils collaboraturs tschentau en in act simbolic il fundament

per la renovaziun dil plaz avon claustra e dall'entrada alla porta. Sco mintgin e mintgina ein in carpel impurton per la Claustra, aschia han els encuretg in carpel. Quasi sco carpels da mosaic che formeschan in entir communabel ein quels vegni cementai en in crap da fundament ch'ei vegnius postaus el niev plaz avon claustra.

Sper quella regurdientscha ha ei dau ina fotografia communabla da tuts collaboraturs e da tuttas collaboraturas. In sacados cun in exemplar dil niev DISENTIS signaus d'avat Vigeli ha accompignau els/ellas a casa, mo era vinavon sil viadi communabel per tuts survetschs dalla Claustra.

4/5/6 da fenadur

Sogn Placi ed il forum da giubileum

Sapientivamein ei la fiasta gronda da s. Placi e s. Sigisbert cun la processiun vegnida fatga tenor veglia tradiziun. Aschia han las Cumpignias da mats/Uniuns da giuventetgna dalla Cadi fatg honur a lur Claustra. La retscha dils hospes prominentes fuva liunga. Gronda honur ha buca mo cardinal Kurt Koch da Ruma fatg, mobein era il directur general (SRF) Roger de Weck, igl anterius directur da RTR Mariano Tschorr e la nova directura da RTR Ladina Heimgartner. La tribuna politica fa adina honur alla festivitat da s. Placi e s. Sigisbert, aschia era uonn cun ils dus representants dalla Regenza Mario Cavigelli, president, e Christian Rathgeb.

Il forum da giubileum sut il tetel «stabilitas in progressu» ei vegnius iniziaus d'avat Daniel Schönbächler cun in sguard retrospectiv sils 1400 onns claustra. Silsunter ha ei dau ina interessanta discussiun al podium sut la direcziun da Dr. Ludwig Hasler, anteriu scolar dalla Claustra. La sonda ein impurtontas damondas da nies temps vegnidas dilucidadas en plirs interessants luvratoris e quei mintgamai cun exponents dallas retschas dils anterius scolars claustrals.

Cardinal Kurt Koch (Ruma) e mistral dalla Cadi Donat Nay (Trun): Impressiun da s. Placi da fina bialaura

Il coc da nossa cumionza claustral: Tuts conventuals e tuts collaboraturs e tuttas collaboraturas pil di da s. Giusep (19 da mars 2014). (Foto Giusep Venzin, Trun)

Salvia per Mariano Tschuor, anterier directur RTR, Ladina Heimgartner, nova directura RTR, e Roger de Weck, directur general SRG (da seniester a dretg).

25 e 26 d'octobre 2014

Mustér, la Clastra ed igl avat live en la Televisiun Svizra

Quella fin d'jamna da giubileum cumpeglia treis dis:

- Il venderdis ei stau la reunion dils amitgs e fauturs dalla Clastra, ils quals sustegnan quella en la valur ideal e finanziala. A quella caschun ha avat Vigeli Monn aviert ufficialmein il niev centrum da clausura e da cultura dalla Clastra. Ina purschida che duei rabbitschar en la clastra specialmein bia participonts/participontas da differents seminaris.

Lingia directa dalla Televisiun Svizra (SRF) ord la baselgia claustrala – cun avat Vigeli Monn ella rolla principala e fra Fridolin Wüthrich sco bien gidonter.

- Venderdis sera ha la Televisiun Svizra rapportau ell'emissiun «Schweiz aktuell» davart la Clastra ed el medem mument purtau via colligazion da satellit ina intervesta cun avat Vigeli. La «Tagesschau» dalla dumengia sera ha medemamein tematisau en in pli liung rapport la Clastra e ses quitaus cun la substantia dils mirs dalla baselgia che va per part en decadenza.

- La sonda e dumengia ei la porta sesaviarta per la publicitat e quei per l'emprema gada per la «Dreditissima» cugl access direct naveen dalla porta entochen alla baselgia claustrala. En vesta dallas lavurs da renovaziun per la baselgia claustrala han architects, restaurators e construiders d'orgla mussau fetg interessants schatgs da lur spartas da lavur. Sut www.srf.ch ein quellas duas emissiuns d'anflar sut il cavazzin: «Kloster Disentis»

Nossa Clastra: Aviarta sco aunc mai – niev access permanent naveen dalla porta tochen en baselgia claustrala.

Presenza permanenta ellas medias

La Clastra ha nezegiau la beinvulentscha e la favur dil giubileum per semussar aviarta e communicativa, fagend attent sin sia historia, sia impurtonza e necessitat e buca il davos sils quitaus digl avegnir cun tuttas sfidas e tutt pensums.

- Aschia ha la «Ostschweiz am Sonntag» e la «Zentralschweiz am Sonntag» purtau ils 24 da mars 2014 ina ediziun speciala cul tel: «1400 Jahre betten und arbeiten im Bergtal» e publicau il cudisch

da giubileum: «1400 Jahre». Quellas publicaziuns vegnan era vendidas alla porta.

- La gasetta DISENTIS ei semussada el medem mument en niev vestgiu e cun bia novs cuntegns per gudignar pli bia attenziun en in pli grond ravugl, mo era per contonscher pli bia sustegn per las finamiras e pils quitaus dalla Clastra. Novs abonnents ein beinvegni sut: abtei@kloster-disentis.ch
- La nova pagina d'internet: (website: www.kloster-disentis.ch) ei vegnida surluvrada totalmein en cuntegn, text e grafica.
- Duront igl entir onn giubilar han numerus schurnalists visitau la Clastra e survegniu enteifer 24 uras in schatg davos "ils mirs" dalla Clastra per saver rapportar gindlunder.

- La Clastra sezza ha era nezegiau la EX14 per seposiziunar da niev en la regiun e quei cun ina purschida speciala duront l'exposiziun, mo era cun l'idea d'in bus denter exposiziun e Clastra per far enconuschientscha directa cun ella.

Concludend quei artg cronologic entras igl onn giubilar lessen accentuar che la Clastra ha acceptau bugen quels gronds muments ed il vast eco ellas medias, mo ch'ella ha medemamein era creau bia muments da grondiusa quietezia, silenzi e da retratgadad personala. Aschia entras ils dis dil "Grond silenzi", mo era duront ils dis da "Disentiser Jugendvigil".

La Clastra enquera adina igl equiliber denter activitad e quietezia, sperond che mintgin/mintgina anfli ina purschida tenor ses basegns e giavischs.

*Andreas Prokesch
Translatau dil tudestg: Linus Maissen*

Ordinaziun sacerdotala, messa nuviala, profess dad aur

Egl onn da giubileum han quater occurrentzas revelau il cuntegn dil motto «Stabilitas in progressu».

- La fiasta da s. Benedetg ei fra loannes Chandon Chattopadhyay vegnius ordinatus sco sacerdot da monsignur uestg Vitus Huonder.
- Il proxim di ha pader Ioannes celebrau sia messa nuviala en Clastra e dau sia benedicziun primiziala.
- Il di da s. Martin da Tours - il patron della baselgia claustral a dalla Clastra – han avat em. Daniel Schönbächler e pader Primin Gnädinger festegiau lur profess dad aur e renovau lur vuts avon avat Vigeli.

La Clastra procura per letras grossas

Entgins exempels digl onn da giubileum:

«Die Leute sind grosser Ablenkung ausgesetzt»

Fra Franz Bommer en «Sonntagsgespräch» der Ostschweiz am Sonntag dils 20 d'avrel 2014

«Ein Atheist geht ins Kloster»

Yves Bossart sur da sias 24 uras passadas en Clastra da Mustér sin www.srf.ch dils 5 da fenadur 2014

Disentis, un'antica abbazia guarda al futuro

Andrea Tognina en la COOP Zeitung dils 7 da fenadur 2014

«1400 Jahre Kloster Disentis: Benediktinermönche sorgen für Schwung»

Peter Jankovsky en la NZZ dils 14 da december 2014

Quen 2014

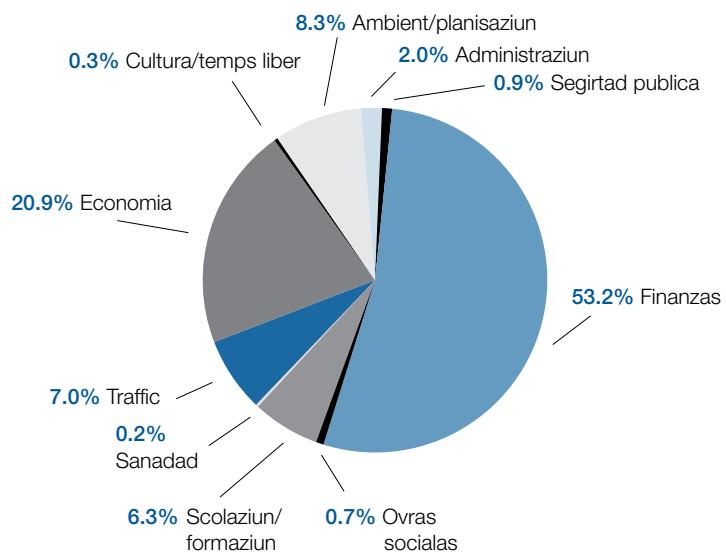
Resultat cumplet	Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
Survesta						
Quen current						
Expensas	14 506 719		13 379 500		14 735 969	
Entradas	14 817 970		13 302 700		14 821 134	
Surpli entradas	311 251					85 165
Surpli expensas				76 800		
Quen d'investiziun						
Investiziuns	1 579 802		3 859 500		2 621 684	
Entradas investiziuns		529 253		1 449 300		671 173
Investiziuns nettas	1 050 549			2 410 200		1 950 511
Finanziaziun						
Investiziuns nettas	1 050 549		2 410 200		1 950 511	
Amortisaziuns facultad administrativa		776 300		1 209 100		851 100
Amortisaziuns supplementaras		1 503 298				2 050 969
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	394 135		372 400		283 484	
Surpli entradas quen current		311 251				85 165
Surpli expensas quen current			76 800			
Avanzament da finanziaziun	1 146 165					753 238
Deficit da finanziaziun				1 650 300		
Cash-flow						
Amortisaziuns facultad administrativa		776 300		1 209 100		851 100
Amortisaziuns supplementaras		1 503 298				2 050 969
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	394 135		372 400		283 484	
Surpli entradas quen current		311 251				85 165
Surpli expensas quen current			76 800			
Cash-flow	2 196 714		759 900		2 703 749	
Grad d'atgna finanziaziun	209%		32%		139%	

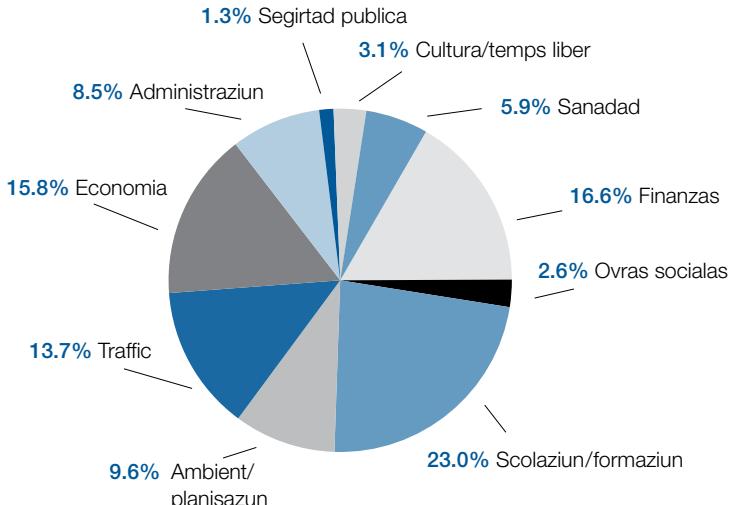
Emprem d'uost 2014 - Himni naziunal

Quen current		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Structurau tenor funcziuns	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
0	Administraziun generala Surpli expensas	1 227 288.54 937 451.74	289 836.80 54 682.15	1 337 200 217 600	260 200 122 800 94 800	1 209 784.06 209 476.20	266 220.20 158 474.20 51 002.00
1	Segirtad publica Surpli expensas	195 135.30	140 453.15				
2	Scolaziun e formaziun Surpli expensas	3 341 149.59 2 402 660.54	938 489.05	3 504 200	811 500 2 692 700	3 277 669.30	776 970.65 2 500 698.65
3	Cultura e temps liber Surpli expensas	445 571.09 396 559.09	49 012.00	563 800	38 600 525 200	510 957.97	45 302.05 465 655.92
4	Sanadad Surpli expensas	853 775.48 816 861.43	36 914.05	716 000	40 000 676 000	633 147.15	36 767.30 596 379.85
5	Ovras socialas Surpli expensas	373 350.85 266 738.70	106 612.15	318 100	55 000 263 100	332 873.49	80 076.10 252 797.39
6	Traffic Surpli expensas	1 986 527.20 947 816.43	1 038 710.77	2 091 000	1 138 800 952 200	1 340 483.00	572 422.40 768 060.60
7	Ambient/planisaziun Surpli expensas	1 390 792.09 163 744.53	1 227 047.56	1 462 700	1 239 900 222 800	1 375 995.84	1 169 424.53 206 571.31
8	Economia Surpli entradas	2 285 156.78 817 333.19	3 102 489.97	2 066 900	2 515 000 448 100	2 652 844.99	3 774 523.00 1 121 678.01
9	Finanzas Surpli entradas	2 407 972.55 5 480 432.08	7 888 404.63	1 102 000	7 080 900 5 978 900	3 192 737.21	7 940 953.39 4 748 216.18
Total expensas		14 506 719.47		13 379 500		14 735 969.21	
Total entradas			14 817 970.13		13 302 700		14 821 133.82
Surpli expensas					76 800		
Surpli entradas			311 250.66				85 164.61

Entradas

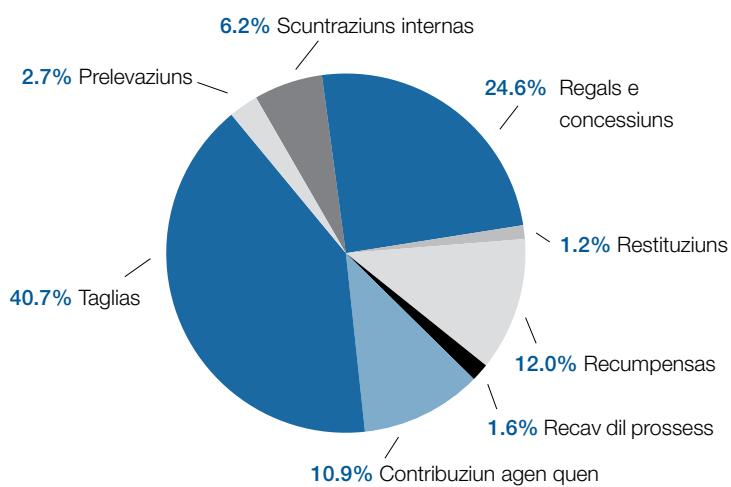
Expensas

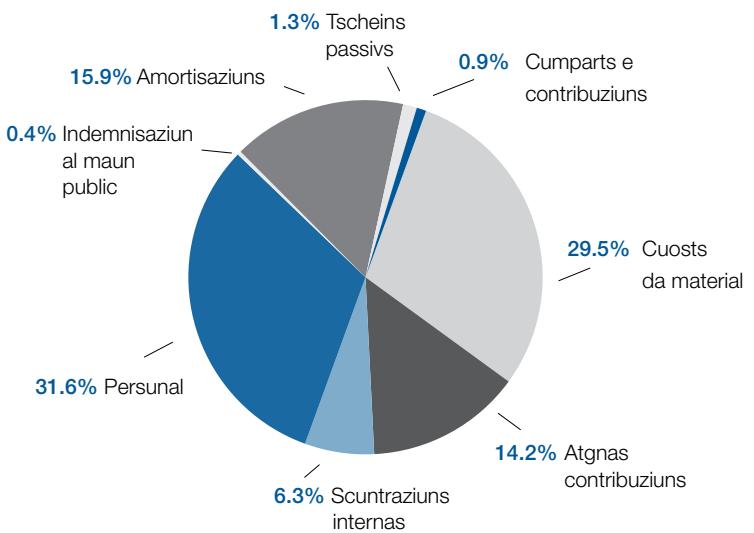
Quen current

		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Structurau tenor gruppas da materia	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
3	Expensas	14 506 719.47		13 379 500		14 735 969.21	
30	Cuosts da persunal	4 588 788.70		4 785 800		4 388 712.20	
31	Cuosts da material	4 273 830.72		4 428 400		4 213 481.34	
32	Tscheins passivs	184 990.70		279 300		246 490.25	
33	Amortisaziuns	2 302 418.65		904 500		2 963 720.91	
34	Cumparts e contribuziuns senza destinaziun d'intent	126 417.65		120 000		147 494.20	
35	Indemnisaziuns alla communidad	51 912.95		68 100		57 615.35	
36	Atgnas contribuziuns	2 059 083.30		1 939 400		1 923 595.76	
38	Deposit en finanziaziuns specialas e fundaziuns					141.20	
39	Scuntraziuns internas	919 276.80		854 000		794 718.00	
4	Entradas	14 817 970.13		13 302 700		14 821 133.82	
40	Taglias	6 031 612.98		5 494 000		5 740 883.29	
41	Regals e concessiuns	3 651 487.55		2 920 400		3 960 446.80	
42	Recav dil possess	240 185.70		209 100		180 310.10	
43	Recumpensas	1 654 388.82		1 731 000		1 937 671.95	
44	Cumparts e contribuziuns senza destinaziun fixa	124 448.00		124 400		258 780.00	
45	Restituziuns dalla communidad	182 867.35		165 900		196 159.35	
46	Contribuziuns per agen quen	1 619 568.06		1 431 500		1 468 680.15	
48	Prelevaziun ord finanziaziuns specialas e fundaziuns	394 134.87		372 400		283 484.18	
49	Scuntraziuns internas	919 276.80		854 000		794 718.00	
Surpli expensas				76 800			
Surpli entradas		311 250.66				85 164.61	

Entradas

Expensas

Quen current		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
Structurau tenor funcziuns		Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
Total		14 506 719.47	14 817 970.13	13 379 500	13 302 700	14 735 969.21	14 821 133.82
Surpli expensas					76 800		
Surpli entradas		311 250.66				85 164.61	
0 Administraziun generala		1 227 288.54	289 836.80	1 337 200	260 200	1 209 784.06	266 220.20
01 Legislativa ed executiva		268 621.55	3 667.00	279 400		258 556.85	
011 Legislativa		61 768.80		64 200		54 057.80	
012 Executiva		206 852.75	3 667.00	215 200		204 499.05	
02 Administraziun generala		931 800.79	280 249.80	1 023 800	254 200	914 567.26	260 160.20
020 Cuosts da personal e da biro		637 669.09	144 736.10	727 300	121 300	668 794.46	130 613.65
021 Uffeci da baghegiar		236 373.55	78 295.75	236 700	78 000	181 197.65	53 300.00
025 Assicuranzas		14 904.85	0.00	18 200		16 949.75	12 121.50
026 Taxas e provisiuns		25 765.70	57 217.95	26 000	54 900	32 098.20	64 125.05
029 Regiun Surselva		17 087.60		15 600		15 527.20	
07 Baghetgs d'administraziun		26 866.20	5 920.00	34 000	6 000	36 659.95	6 060.00
070 Casa communala		26 866.20	5 920.00	34 000	6 000	36 659.95	6 060.00
1 Segirtad publica		195 135.30	140 453.15	217 600	122 800	209 476.20	158 474.20
10 Survigilonza giuridica		5 939.25	36 029.00	8 300	20 000	7 818.20	44 064.10
100 Uffeci funsil			36 029.00		20 000		44 064.10
101 Mesiraziun e terminaziun		2 578.25		5 300		6 921.20	
109 Ulteriura survigilonza giuridica		3 361.00		3 000		897.00	
11 Polizia communala		11 004.25	9 000.00	15 500	12 000	10 624.30	9 000.00
12 Sentenzia giuridica		48 327.65		40 800		18 263.50	
120 District/cumin		48 327.65		40 800		18 263.50	
14 Pumpiers e polizia da fiug		86 014.35	85 575.00	110 600	82 000	97 911.90	89 650.75
15 Stan da sittar e da schibas		2 022.15		2 200		23 418.50	
16 Protecziun civila		41 827.65	9 849.15	40 200.00	8 800	51 439.80	15 759.35
2 Scolaziun e formazion		3 341 149.59	938 489.05	3 504 200	811 500	3 277 669.30	776 970.65
20 Scoletta		193 288.00	93 883.35	221 100	90 900	197 030.05	42 887.85
21 Scolas fundamentalas		2 894 810.89	844 605.70	2 986 100	720 600	2 801 170.98	734 082.80
210 Scola primara e classa pintga		1 052 055.77	352 881.00	1 064 400	246 300	968 450.13	269 318.25
211 Scola reala		299 552.64	96 578.40	351 600	102 900	323 155.10	73 618.65
212 Scola secundara		604 381.42	221 603.25	604 100	224 500	580 849.12	227 901.05
214 Scola da musica		29 095.00		30 000		28 145.33	
215 Scola da lavur e tenercasa		202 883.89		206 500		178 158.35	
217 Baghetgs da scola e halla Cons		443 377.42	29 112.00	453 600	23 300	420 214.30	30 997.00
219 Diversa scolarescer		263 464.75	144 431.05	275 900	123 600	302 198.65	132 247.85
22 Scolaziun speciala		56 060.80		55 000		44 018.30	
23 Formaziun professiunala		196 989.90		242 000		235 449.97	
3 Cultura e temps liber		445 571.09	49 012.00	563 800	38 600	510 957.97	45 302.05
30 Promozion dalla cultura		134 407.47	160.00	196 700		148 124.25	300.00

Quen current		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
Structurau tenor funcziuns		Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
31	Tgira da monuments e protecziun dalla patria	52 469.15	14 655.00	54 900	16 600	45 139.75	14 483.00
34	Sport	258 451.77		311 900		317 457.47	
340	Center da sport e cultura	178 229.77		226 400		234 220.47	
342	Susteniments d'uniuns sportivas	80 222.00		85 500		83 237.00	
35	Ulteriur divertiment e temps liber		34 197.00		22 000		30 519.05
39	Clutgers da baselgias e capluttas	242.70		300		236.50	
4	Sanadad	853 775.48	36 914.05	716 000	40 000	633 147.15	36 767.30
40	Sanadad	702 354.80		572 000		516 687.20	
400	Spital regiunal Surselva	302 684.20		300 000		276 724.05	
410	Casa da tgira	399 670.60		272 000		239 963.15	
44	Tgira ambulonta	102 694.08		78 000		69 394.35	
45	Profilaxa	260.00		1 000		300.00	
46	Survetsch da sanadad en scola	48 466.60	36 914.05	65 000	40 000	46 765.60	36 767.30
5	Ovras socialas	373 350.85	106 612.15	318 100	55 000	332 873.49	80 076.10
52	Assicuranzas da malsauons	14 632.75	1 476.80	40 000	10 000	27 128.65	16 310.60
55	Invalididad	2 134.00		2 700		2 202.00	
56	Construcziun da casas/habitaziuns	8 000.00		10 000		9 600.00	
58	Susteniments socials	348 084.10	105 135.35	264 400	45 000	293 442.84	63 765.50
581	Susteniments socials	277 492.00	97 157.35	183 400	35 000	242 827.54	50 485.10
589	Divers susteniments	70 592.10	7 978.00	81 000	10 000	50 615.30	13 280.40
59	Acziuns d'agid	500.00		1 000		500.00	
6	Traffic	1 986 527.20	1 038 710.77	2 091 000	1 138 800	1 340 483.00	572 422.40
62	Vias communalas	1 846 390.20	1 038 710.77	1 953 700	1 138 800	1 204 724.55	572 422.40
620	Vias	510 147.08	12 101.90	602 100	5 000	594 927.75	5 887.50
621	Vias funsilas	610.40		11 400		3 900.30	
622	Survetsch tecnic	1 157 793.67	962 470.87	1 158 000	1 053 400	501 515.25	507 861.60
623	Parcadis	106 429.80	64 138.00	115 400	80 400	58 673.30	58 673.30
624	Illuminaziun	71 409.25		66 800		45 707.95	
65	Traffic regiunal	140 137.00		137 300		135 758.45	
651	Bus local	135 758.45		106 600		46 631.35	
7	Ambient e planisaziun	1 390 792.09	1 227 047.56	1 462 700	1 239 900	1 375 995.84	1 169 424.53
70	Aquaducts	23 551.35		33 000		99 341.61	
71	Dismessa e purificaziun dall'aua	712 251.20	712 251.20	751 200	751 200	699 090.93	699 090.93
710	Canalisaziun e serenera	712 251.20	712 251.20	751 200	751 200	699 090.93	699 090.93
72	Dismessa da rumians	499 022.51	499 022.51	472 400	472 400	459 749.05	459 749.05

Quen current

Structurau tenor funcziuns	Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
74 Santeri	32 665.85	10 800.00	35 500	10 800	22 307.70	6 000.00
75 Rempars e punts	7 233.18		21 700		32 658.20	
76 Lavineras	1 074.05				1 013.95	
78 Ulteriur schurmetg dalla natira	14 724.85	4 973.85	20 400	5 500	13 748.35	4 584.55
781 Dismessa da cadavers	14 724.85	4 973.85	20 400	5 500	13 748.35	4 584.55
79 Planisaziun	100 269.10		128 500		48 086.05	
8 Economia	2 285 156.78	3 102 489.97	2 066 900	2 515 000	2 652 844.99	3 774 523.00
80 Agricultura	77 584.35	21 242.00	54 400	20 000	55 304.70	19 818.50
800 Alps e pastiras	9 193.95	4 180.00	8 900	4 500	9 643.45	4 611.00
801 Meglieraziuns	1 327.20		6 100		5 253.90	
802 Tratga d'animals	66 171.20	17 062.00	38 500	15 500	39 515.35	15 207.50
808 Mesiras socialas	892.00		900		892.00	
81 Forestaless	879 584.43	738 737.82	616 900	650 000	1 321 359.54	1 302 876.10
810 Lavor ed administraziun forestaless	30 336.35	44 084.62	34 100	12 000	1 091 955.40	1 018 410.75
811 Plontaziun e manteniment	765 998.15	675 179.00	499 000	623 000	2 922.49	
812 Raccolta da lenna		3 267.90			205 001.50	273 510.35
813 Vias d'uaul	76 163.88	10 670.00	76 000	10 000	15 386.45	10 955.00
819 Diversa forestaless	7 086.05	5 536.30	7 800	5 000	6 093.70	
83 Turissem	342 842.00	141 252.40	334 400	140 000	302 879.50	241 838.15
84 Mistregn e commerci	92 774.55		91 200		77 019.80	
86 Energia	892 371.45	2 201 257.75	970 000	1 705 000	896 281.45	2 209 990.25
9 Finanzas	2 407 972.55	7 888 404.63	1 102 000	7 080 900	3 192 737.21	7 940 953.39
90 Taglias	26 900.95	6 031 612.98	32 000	5 494 000	31 389.70	5 741 612.79
92 Ulivaziun da finanzas	126 417.65	124 448.00	120 000	124 400	147 494.20	258 780.00
93 Cumparts	2 880.30	1 461 455.40	2 100	1 221 700	26 767.45	1 757 326.55
932 Regals e patentas		1 250.00		600		900.00
933 Cumparts vid taxas cantunalas		65.00		100		145.00
934 Tscheins d'aua		1 290 930.60		1 049 800	24 029.95	1 398 190.75
935 Concessiuns	2 880.30	169 209.80	2 100	171 200	2 737.50	358 090.80
94 Administraziun dalla facultad e dils deivets	188 555.00	239 556.70	282 600	240 800	250 664.95	183 234.05
940 Tscheins	187 190.70	236 186.70	281 900	238 800	249 090.25	180 684.05
942 Tscheins d'affittaziun sin immobilias	1 364.30	3 370.00	700	2 000	1 574.70	2 550.00
98 Amortisaziuns	2 063 218.65	31 331.55	665 300		2 736 420.91	
980 Amortisaziuns dalla facultad finanziala	22 820.85		30 000		61 652.26	
981 Amortisaziuns dalla facultad administrativa	2 040 397.80	31 331.55	635 300		2 674 768.65	

Il quen detagliau ei publicaus sin la pagina d'internet www.disentis.ch sut «downloads-contabilitad» ni sa vegnir retratgs tier l'administraziun communal.

Quen d'investiziun		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Structurau tenor funcziuns	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
0	Administraziun generala Surpli expensas	-27'421.65				13'463.85	13'463.85
1	Segirtad publica Surpli expensas						
2	Scolaziun e formaziun Surpli expensas	35'317.10	35'317.10	240'000	240'000	75'000.00	75'000.00
3	Cultura e temps liber Surpli expensas	356'382.46	356'382.46	445'800	445'800	360'712.05	360'712.05
4	Sanadad Surpli expensas						
5	Ovras socialas Surpli expensas						
6	Traffic Surpli expensas	480'971.45	480'971.45	1'207'000	481'600 725'400	1'239'977.35	1'239'977.35
7	Ambient/planisaziun Surpli expensas	68'256.30	220'364.85 152'108.55	463'000	148'000 315'000	264'460.60	197'048.50 67'412.10
8	Economia Surpli expensas	666'296.20	308'888.00 357'408.20	1'503'700	819'700 684'000	668'070.15	474'124.45 193'945.70
9	Finanzas Surpli expensas						
Investiziuns bruttas		1'579'801.86		3'859'500		2'621'684.00	
Contribuziuns e subvenziuns			529'252.85				671'172.95
Investiziuns nettas			1'050'549.01				1'950'511.05

Structurau tenor gruppas da materia				
5	Expensas	1'579'801.86	3'859'500	2'621'684.00
50	Beins	1'548'470.31	3'559'500	2'621'684.00
52	Emprests e participaziuns	31'331.55	200'000	
56	Tenercasa privats		100'000	
6	Entradas	529'252.85	1'449'300	671'172.95
61	Taxas da gudida e recumpensas per avantatgs	220'364.85	148'000.00	131'135.50
62	Restituziun d'emprests e participaziuns		481'600	
66	Contribuziuns per agen quen	308'888.00	819'700	540'037.45
Investiziuns nettas		1'050'549.01	2'410'200	1'950'511.05

Quen d'investizjun		Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
Structurau tenor funcziuns		Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
Total		1 579 801.86	529 252.85	3 859 500	1 449 300	2 621 684.00	671 172.95
Investiziuns nettas			1 050 549.01		2 410 200		1 950 511.05
0 Administraziun generala		-27 421.65				13 463.85	
07 Baghetgs d'administraziun		-27 421.65				13 463.85	
070 Casa communala		-27 421.65				13 463.85	
2 Scolaziun e formazion		35 317.10		240 000		75 000.00	
21 Scolas fundamentalas		35 317.10		240 000		75 000.00	
217 Baghetgs da scola e halla Cons		35 317.10		240 000		75 000.00	
3 Cultura e temps liber		356 382.46		445 800		360 712.05	
30 Promoziun dalla cultura		76 775.75		200 000		32372.45	
34 Sport		279 606.71		245 800		328 339.60	
340 Center da sport e cultura		279 606.71		245 800		328 339.60	
6 Traffic		480 971.45		1 207 000	481 600		1 239 977.35
61 Vias cantunalas		179 291.05		290 000		899 483.40	
62 Vias communalas		301 680.40		917 000	481 600	340 493.95	
620 Vias communalas		134 369.95		697 000	481 600	140 493.95	
622 Survetsch tecnic		165 244.05		220 000			
623 Parcadis		2 066.40				200 000.00	
7 Ambient e planisaziun		68 256.30	220 364.85	463 000	148 000	264 460.60	197 048.50
71 Dismessa e purificaziun dall'aua		68 256.30	220 364.85	423 000	148 000	264 460.60	197 048.50
72 Dismessa da rumians				40 000			
8 Economia		666 296.20	308 888.00	1 503 700	819 700	668 070.15	474 124.45
80 Agricultura		185 564.85		125 000	80 000	107 747.65	
81 Forestaless		322 202.10	308 888.00	518 700	319 700	560 322.50	474 124.45
83 Turissem		127 197.70		560 000	420 000		
84 Mistregn e commerci				100 000			
86 Energia		31 331.55		200 000			

Quen dalla circulaziun dils mieds finanzials

		Quen 2014 frs.	Quen 2013 frs.
Recav total dil menaschi		311 251	85 164
Amortisaziun facultad administrativa		776 300	851 100
Amortisaziuns supplementaras		1 503 298	2 050 969
Deposit en finanziaziuns specialas e fundaziuns		0	141
Prevelaziun ord finanziaziuns specialas e fundaziuns		-394 135	-283 484
<i>Cash-flow</i>		2 196 714	2 703 890
Midadas	Debiturs	-23 262	169 956
	Sperditas sin debiturs	4 610	1 442
	Activas transitorias	43 319	165 956
	Crediturs	-53 528	-119 058
	Delcredere	0	0
	Passivas transitorias	-91 886	-86 232
	Plumbas e sacs da rumien	-128	2 590
Circulaziun dils mieds finanzials ord capital da gestiun		-120 875	134 654
Circulaziun dils mieds finanzials ord activitad dil menaschi		2 075 839	2 838 544
<i>Investiziuns</i>	Aczias e participaziuns	0	-35 100
	Rectificaziun aczias e participaziuns	18 220	60 210
	Immobilias	-130 119	-9 674
	Facultad administrativa	-1 449 682	-2 621 684
	Contribuziuns d'investiziun	0	0
<i>Desinvestiziuns</i>	Immobilias	0	143 850
	Taxas da colligaziun	220 364	131 135
	Facultad administrativa	0	0
<i>Contribuziuns da tiarzas persunas</i>	Facultad administrativa	308 888	540 038
Circulaziun dils mieds finanzials ord investiziuns		-1 032 329	-1 791 225
<i>Concessiun da credit</i>	Finanziaziuns specialas	-40 705	9 268
	Finanziaziuns specialas	-123 244	0
<i>Reducziuns</i>	Obligaziuns a cuort termin	-1 000 000	0
	Obligaziuns a miez e liung termin	-1 500 000	-3 000 000
	Credit d'investiziun	-111 000	-111 000
<i>Augments</i>	Obligaziuns a cuort termin	1 000 000	0
	Obligaziuns a miez e liung termin	0	0
	Fondos restonts	-25 806	18 032
Circulaziun dils mieds finanzials ord finanziaziuns		-1 800 755	-3 083 700
Midada dils mieds liquids		-757 236	-2 036 381
Mieds liquids	1. da schaner	270 599	2 306 980
Mieds liquids	31 da december	-486 637	270 599
Augment/reducziun dils mieds liquids		-757 236	-2 036 381

Amortisaziuns facultad administrativa

Object	Investau brutto	Activau	Investiziuns		Amortisaziuns		Activau
	Entochen ils 31-12-2013	ils 1-1-2014	Expensas	Entradas	ordinarias	supplementaras	ils 31-12-2014
Alp Magriel		60 100					60 100
Canalisaziun Fontanivas	760 224	240 677			27 000		213 677
Canalisaziun Aclella Sid	240 596	58 815	13 100		6 600		65 315
Canalisaziun Clavaniev	87 320	43 320			4 800		38 520
Canalisaziun Clis	56 488	27 988			3 200		24 788
Canalisaziun Mumpé Medel	345 983	303 483			32 700		270 783
Canalisaziun Pignola	79 488	79 488					79 488
Canalisaziun Raveras		31 032			3 400		27 632
Canalisaziun Segnas	186 670	31 731			3 600		28 131
Canalisaziun Via da Scola	96 173	30 691			3 500		27 191
Canalisaziun Via Sursilvana	310 554	310 554	3 227				313 781
Canalisaziun Vitg	3 202 103	73 770	12 732		12 500		74 002
Canalisaziun zona da mistregn Plaun da Diras	345 409	241 540			35 100		206 440
Canalisaziun Chischliun-Scaletta			14 967				14 967
Casa communal	1 067 017	260 818	-27 422		50 800	182 596	
Casa da scola nova Vitg	75 000	75 000	35 317			110 317	
Center da sport e cultura (1979/80-93/96)	15 259 812	2 144 220	279 607		241 200	400 000	1 782 627
Concepziun generala da drenascha	347 056	25 457			10 700		14 757
Embellaziun dil vitg	32 372	32 372	76 776				109 148
Halla Cons	2 211 906	276 606			56 100	220 506	
Maschinas per menaschi tecnic	197 264		165 244			165 244	
Meglieraziun funsila	164 065	107 748	185 565				293 313
Parcadis	1 997 148	325 344	2 066		29 400	100 000	198 010
Pastiras	450 317	345 156					345 156
Project integral forestal	15 156 494	338 695			68 900	100 000	169 795
Projects forestals	1 517 174	83 349	322 202	308 888			96 663
Punt Salaplauna-Vitg			9 180				9 180
Serenera Disla	593 654	134 110			15 100		119 010
Serenera Madernal	9 713	9 713					9 713
Serenera Raveras (1971/73, 1995/98)	13 085 907	457 577	24 230		51 600		430 207
Senda Chischliun-Scaletta			118 018				118 018
Terren Cuoz-Sut	117 880	117 880					117 880
Ovra Aclella			31 332			31 332	
Uauls	10 500	808 237					808 237
Uor ual d'Aclella (1998/99)	1 798 151	232 104			38 800	193 304	
Via Cavardiras	73 143	73 143	6 863				80 006
Via da quartier Caschuarz	14 459	14 459					14 459
Via Faltscharidas - Val Heiser	690 266	241 469			28 000		213 469
Vias cantunalas	1 957 740	1 422 868	172 428		53 300		1 541 996
Via Sogn Gions	28 080	28 080	4 250				32 330
	10 041 756	1 449 683	308 888		776 300	1 503 298	8 902 953
			1 140 795		2 279 598		

Bilanza

		31-12-2014 frs.	31-12-2013 frs.
1	ACTIVAS		
	Facultad finanziaria	8 279 034.61	7 976 042.32
10	Mieds liquids	34 805.27	18 740.36
100.00	Cassa	2 672.15	893.90
101.00	Schec postal	4 050.41	12 222.40
102.05	UBS: quen current	1 257.61	1 171.01
102.07	GKB: CSV	16 489.45	2 194.75
210.03	Banca Raiffeisen Cadi: quen current	10 335.65	2 258.30
11	Dabiens	781 990.59	563 771.31
111.00	Cantun: quen current	62 325.41	-173 050.93
112.00	Debiturs da taglia	176 871.75	266 040.15
115.00	Divers debiturs	541 457.28	476 737.19
119.00	Taglia preliminara	1 336.15	-5 955.10
12	Investiziuns	5 979 208.45	5 867 181.00
121	Aczias e participaziuns	4 451 592.00	4 469 812.00
121.01	Ovras Electricas Reinanteriur: 220 aczias	1 371 000.00	1 371 000.00
121.02	Repower Holding Surselva: 1 aczia	0.00	1.00
121.03	Pendiculararas Mustér SA: 83 aczias	25 315.00	29 050.00
121.04	Viafier retica: 16 aczias	1.00	1.00
121.05	Matterhorn Gotthard Bahn: 24 aczias	1.00	1.00
121.06	Repower AG: 465 aczias	55 267.00	69 750.00
121.08	Grischelectra: 10 aczias	1.00	1.00
121.09	Ovra Russein SA: 3000 aczias	3 000 000.00	3 000 000.00
121.10	Plazza da golf Sedrun SA: 10 aczias	1.00	1.00
121.50	Banca Raiffeisen Cadi: 1 assegn	1.00	1.00
121.51	Banka Cantunala Grischuna: 40 cert. particip.	1.00	1.00
121.52	Scola da skis e snowboard: 1 assegn	1.00	1.00
121.53	Centrala d'emissiun	0.00	1.00
121.54	Reka: 3 certificats da participaziun	1.00	1.00
121.55	Sennaria Surselva SA: 79 aczias	1.00	1.00
121.56	Recal SA: 5 aczias	1.00	1.00
123	Immobilias	1 523 952.10	1 393 832.45
123.01	Terren Sur Gliendas	37 380.00	37 380.00
123.04	Terren Pignola	1 084 281.90	954 162.25
123.05	Terren Caschuarz	402 290.20	402 290.20
125	Reservas	3 664.35	3 536.55
125.01	Reserva marcas da rumien	3 664.35	3 536.55
13	Activas transitorias	1 483 030.30	1 526 349.65
130.00	Diversas activas transitorias	1 483 030.30	1 526 349.65
	Facultad administrativa	7 948 787.61	9 087 591.20
14	Beins materials	7 948 787.61	9 087 591.20
140	Schischom	117 880.00	117 880.00
140.01	Cuoz-Sut: terren	117 880.00	117 880.00
141	Indrezs da construcziun bassa	4 432 328.00	4 859 455.90

Bilanza

		31-12-2014 frs.	31-12-2013 frs.
141.01	Canalisaziun Vitg	402 749.30	384 323.20
141.07	Canalisaziun Segnas	28 130.85	31 730.85
141.08	Canalisaziun Raveras	27 632.00	31 032.00
141.09	Canalisaziun zona da mistregn Plaun da Diras	285 928.00	321 028.00
141.10	Canalisaziun Via da Scola	27 191.60	30 691.60
141.11	Serenera Raveras	430 207.23	457 577.03
141.12	Canalisaziun Mumpé Medel	270 782.60	303 482.60
141.13	Serenera Disla	119 009.75	134 109.75
141.16	Canalisaziun Acletta Sid	65 315.00	58 815.00
141.18	Concepziun generala da drenascha	14 757.70	25 457.70
141.19	Canalisaziun Fontanivas	213 677.25	240 677.25
141.20	Vias cantunalas	1 541 994.90	1 422 866.85
141.23	Via Faltscharidas	213 469.00	241 469.00
141.32	Via Caschwarz	14 458.75	14 458.75
141.41	Via Cavardiras	80 006.25	73 143.25
141.50	Canalisaziun Clis	24 788.30	27 988.30
141.51	Canalisaziun Clavaniev	38 519.80	43 319.80
141.54	Via Sogn Gions	32 330.30	28 080.00
141.58	Serenera Madernal	9 712.70	9 712.70
141.59	Senda Chischliun-Scaletta	118 017.70	0.00
141.60	Uor Acletta	0.00	232 103.75
141.61	Punts	9 180.00	0.00
141.63	Project integral forestal	266 458.57	422 044.47
141.70	Parcadis	198 010.45	325 344.05
143	<i>Indrezs da construcziun aulta</i>	1 782 626.31	2 756 642.60
143.01	Casa communala	0.00	260 817.35
143.03	Casa da scola nova	0.00	75 000.00
143.04	Halla Cons	0.00	276 605.65
143.06	Center da sport e cultura	1 782 626.31	2 144 219.60
145	<i>Uauls, alps e pastiras</i>	1 506 805.10	1 321 240.25
145.00	Uauls	808 236.60	808 236.60
145.01	Pastiras	345 156.00	345 156.00
145.02	Alp Magriel	60 100.00	60 100.00
145.04	Meglieraziun funsila	293 312.50	107 747.65
146	<i>Mobilias, maschinas e vehichels</i>	109 148.20	32 372.45
146.06	Maschinas dil menaschi tecnic	0.00	0.00
146.18	Embellaziun	109 148.20	32 372.45
18	Finanziaziuns specialas	331 234.74	320 107.61
18	Contos d'ulivaziun da menaschis communals e fondos	331 234.74	320 107.61
181	<i>Contos d'ulivaziun</i>	331 234.74	290 529.64
181.01	Canalisaziun e serenera	331 234.74	290 529.64
189	<i>Fondos</i>	0.00	29 577.97
189.10	Deposit forestal	0.00	29 577.97
Total activas		16 559 056.96	17 383 741.13

Bilanza

		31-12-2014 frs.	31-12-2013 frs.
2	PASSIVAS		
	Capital jester	12 145 932.40	13 158 623.26
20	Quens currents	1 746 646.01	1 800 174.03
200	<i>Crediturs</i>	1 474 681.16	1 504 525.18
200.00	Divers crediturs	1 473 700.07	1 504 383.38
209.00	Taglia sin plivaleta	981.09	141.80
201	Fondos	271 964.85	295 648.85
201.00	Fondos per fossas	252 783.60	276 467.60
201.01	Pauschala globala per susteniment	19 181.25	19 181.25
21	Deivet a cuort termin	1 521 442.49	777 718.90
210	Bancas	1 521 442.49	777 718.90
210.01	Banca Cantunala Grischuna: quen current	521 442.49	-222 281.10
210.15	PostFinance/Banca Raiffeisen Cadi: emprest	0.00	1 000 000.00
210.16	Banca cantunala: emprest	1 000 000.00	0.00
22	Deivets a miez e liung termin	8 576 000.00	10 187 000.00
221	Empristes tier bancas	8 500 000.00	10 000 000.00
221.08	UBS: emprest	0.00	1 500 000.00
221.12	UBS: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.13	Banca Cantunala Grischuna: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.18	Banca Cantunala Grischuna: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.26	UBS: emprest	1 500 000.00	1 500 000.00
221.30	Banca Cantunala Grischuna: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.33	Banca Raiffeisen Cadi: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.35	UBS: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
221.38	Banca Raiffeisen Cadi: emprest	1 000 000.00	1 000 000.00
225	Credits d'investiziun	76 000.00	187 000.00
225.06	Halla Cons	76 000.00	95 000.00
225.07	Fontanivas	0.00	92 000.00
23	Legats	28 402.35	28 402.35
233.01	Legat Zambotto	28 402.35	28 402.35
24	Rectificaziuns	150 000.00	150 000.00
240.00	Delcredere	150 000.00	150 000.00
25	Passivas transitorias	123 441.55	215 327.98
250.00	Diversas passivas transitorias	123 441.55	215 327.98
28	Finanziaziuns specialas	3 675 063.41	3 798 307.38
281	Contos d'ulivaziun da menaschis communaus	73 575.80	139 682.05
281.04	Parcadis	1 504.00	-3 496.00
281.05	Dismessa da rumians	72 071.80	143 178.05
288	Prefinanziaziuns	2 304 187.45	2 335 519.00
288.01	Reserva per energias regenerablas	2 304 187.45	2 335 519.00

Bilanza

		31-12-2014 frs.	31-12-2013 frs.
289	Fondos	1 297 300.16	1 323 106.33
289.00	Deposit forestal	0.00	29 577.97
289.01	Schurmetg civil: daner d'acquist	58 993.00	60 042.15
289.03	Cristallas	21 092.70	18 212.40
289.04	Suga "Wyssen"	136 815.13	136 815.13
289.05	Orcan "Vivian"	611 673.95	611 673.95
289.06	Suga "Valentini"	68 170.85	65 823.35
289.09	Casa Sogn Gions	159 064.53	159 471.38
289.10	Cumpra da terren	148 490.00	148 490.00
289.13	Taxas da cumpensaziun per parcadiis	93 000.00	93 000.00
29	Capital		
290.00	Capital agen per ils 1-1-14	426 810.49	341 645.88
	Surpli entradas	311 250.66	85 164.61
	<i>Capital agen per ils 31-12-14</i>	<i>738 061.15</i>	<i>426 810.49</i>
Total passivas		16 559 056.96	17 383 741.13

Pretensiuns ed obligaziuns eventualas

<i>Sedrun Mustér Turissem</i>	150 000.00	150 000.00
Garanzia da banca pils credits sil quen current		
<i>Academia Vivian</i>	63 400.00	63 400.00
Garanzia emprest senza tscheins dallas vischnauncas da Sursassiala (cumpart Mustér)		

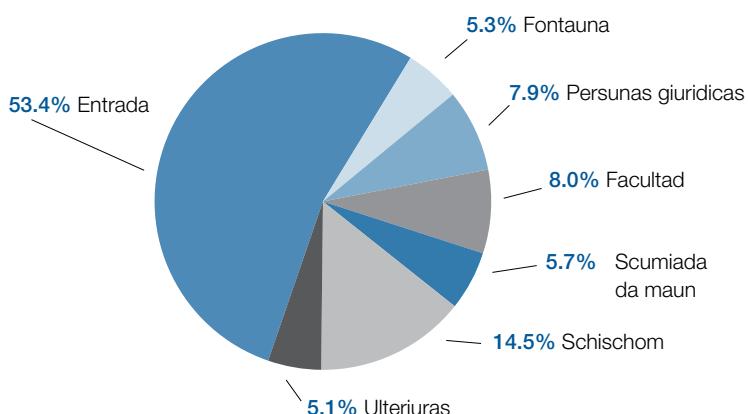
Finanziaziuns specialas

		Expensas frs.	Entradas frs.
710	Canalisaziun e serenera		
	Cuosts da personal e material	421 167.55	
	Amortisaziuns	209 800.00	
	Scuntraziuns internas	81 283.65	11 460.00
	Taxas da diever		439 721.25
	Conto d'ulivaziun (deficit)		261 069.95
	Total	712 251.20	712 251.20
720	Dismessa da rumians		
	Cuosts da material	442 525.16	
	Scuntraziuns internas	56 497.35	2 200.00
	Conto d'ulivaziun		71 106.25
	Taxas fundamentalas		339 319.00
	Taxas per differentas dismissas		40 700.90
	Contribuziun Regiun Surselva		45 696.36
	Total	499 022.51	499 022.51

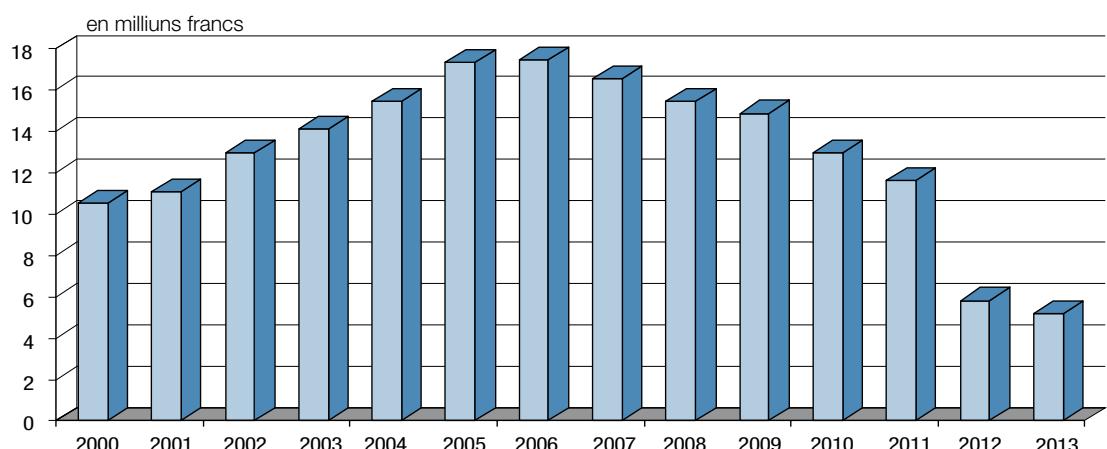
Entradas da taglia

Specificaziun	Quen 2014 frs.	Preventiv 2014 frs.	Quen 2013 frs.
Taglia sin entrada persunas naturalas	3 222 375	2 940 000	3 098 913
Taglia sin facultad persunas naturalas	484 061	485 000	484 461
Taglia persunas giuridicas	477 915	450 000	658 053
Taglia alla fontauna	321 028	160 000	239 758
Taglia sin cumpensaziun da capital	152 877	80 000	63 098
Taglia sin schischom	873 307	810 000	789 151
Taglia sin gudogn da schischom	142 698	50 000	41 304
Taglia sin scumiada da maun	344 880	250 000	313 358
Taglia sin ierta	4 042	30 000	43 796
Taglia da tgauns	8 430	9 300	8 990
Taglia penal	0		730
Total	6 031 613	5 264 300	5 741 612

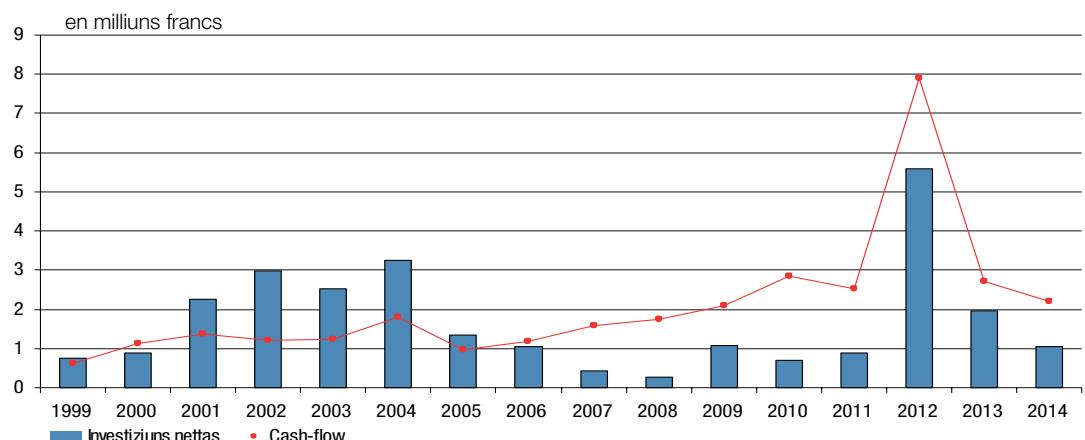
Taglias

Deivet netto

Cash-flow

Center da sport e cultura

Quen current	Quen 2014		Preventiv 2014		Quen 2013	
	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.	Expensas frs.	Entradas frs.
Administraziun	608 016.20	250.55	629 300	0	598 129.64	1 209.95
Restauraziun	95 478.62	168 921.65	121 000	200 000	88 428.03	185 059.55
Hallas, stabiliments	205 487.30	552 503.75	265 000	591 000	264 039.05	513 785.00
Indrezs ordadora	22 133.45	81 400.15	35 000	89 000	19 718.00	82 379.70
Piazza da glatsch	56 714.60	39 885.30	57 000	42 000	44 652.40	34 840.50
Total expensas	987 830.17		1 107 300		1 014 967.12	
Total entradas		842 961.40		922 000		817 274.70
Sperdita		144 868.77		185 300		197 692.42

Bilanza

		31-12-2014 frs.	31-12-2013 frs.
1 ACTIVAS			
Facultad finanziaria		171 070.49	105 469.94
10 Mieds liquids		109 913.93	58 766.29
100 Cassa		9 215.95	8 597.35
102 Bancas		100 697.98	50 168.94
11 Dabiens		52 130.96	36 486.40
115 Debiturs		52 130.96	36 486.40
12 Investiziuns		7 500.00	7 500.00
125 Reservas		7 500.00	7 500.00
13 Activas transitorias		1 519.60	2 711.25
130 Activas transitorias		1 519.60	2 711.25
Facultad administrativa		6.00	6.00
14 Beins materials		6.00	6.00
146 Mobilias, maschinas e vehichels		6.00	6.00
Total		171 070.49	105 469.94
2 PASSIVAS			
Capital jester		171 070.49	105 469.94
20 Quens currents		56 745.72	68 113.95
200 Crediturs		56 745.72	68 113.95
22 Deivets a miez e liung termin		114 324.77	36 555.99
221 Emprests		114 324.77	36 555.99
25 Passivas transitorias		-	800.00
250 Passivas transitorias		-	800.00
Total		171 070.49	105 469.94

Rapport dalla cumissiun da gestiun

Conform ad art. 54 dalla constituziun communalia e dil regulativ per la cumissiun da gestiun sco era sebasond sin la lescha da finanzas dil cantun Grischun ha la cumissiun da gestiun examinau l'administraziun communalia ed il menaschi finanzial. Las sedutas han giu liug per part ensemes cun la suprastanza communalia ed ils revisurs externs. La revisiun tecnica ei succedida entras Confidat fiduziaria SA (Gion Friberg e Martin Caduff).

La cumissiun ha repassau ina vasta documentaziun sco ils protocols dallas autoritads communalas e controllau las activitads dall'administraziun, ils differents quens e la bilanza, cumpriu la cassa e la contabilitad sco era il quen da menaschi dil Center da sport e cultura.

Per il quen ei la suprastanza communalia responsabla, ferton che nossa funcziun ei da controllar el e da dar giu nies pareri.

Nossas examinaziuns ein succedidas conform als principis da revisiun. Tenor quels ei l'examinaziun da planisar e d'exequir aschia, che munconzas essenzialas el quen annual san vegnir eruidas cun segiratad sufficienta. Nus havein controllau ils posts e las indicaziuns dil quen annual cun agid d'analisas e retschercas sin basa d'emprovas da controllo. Nus essan dil meini, che nossas controllas fuorman in basa sufficienta per nies pareri.

Sin fundament dallas examinaziuns fatgas savein nus constatar ch'il quen current, il quen d'investiziun e la bilanza corrispondan alla contabilitad e che quella ei menada conform allas prescripziuns vertentas. La cumissiun constatescha che la suprastanza communalia, ils ufficials ed ils emploiai administreschan cun quitau e bien senn da responsabladad il menaschi communal.

Propostas

Sin fundament dallas controllas e dall'examinaziun dil quen e dils fatgs administrativs propona la cumissiun da gestiun al cussegli da vischernaunca da:

1. approbar il rapport da gestiun 2014;
2. approbar il quen 2014;
3. suttametter il quen 2014 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communalia;
4. dar scarica alla suprastanza communalia, a tuts ufficials ed als collaborators communalis e dil Center da sport e cultura;
5. admetter in cordial engraziament alla suprastanza, als ufficials, als collaborators communalis e dil Center da sport e cultura.

CUMISSIUN DA GESTIUN

Beat Hosang, president
Manfred Caviezel
Toni Huonder

Disentis/Mustér, avrel 2015

Concert festiv en sala Peter Kaiser dils 28 da decembre 2014. Igl orchester sinfonic da giuvenils dall'Academie da Lemberg (Ucraina) sut la direcziun da Simon Camartin.

Autoritads communalas 2014

Suprastonza communal

President communal; administraziun,
finanzas ed economia Francesg Cajacob
Substitut Roger Tuor

Vicepresident; ambient e segirtad publica
Roger Tuor
Substitut Iso Mazzetta

Scolaziun, cultura e sport
Madlen Deflorin-Spescha
Substitut Francesg Cajacob

Sanadad, forestalessed agricultura
Cecilia Maissen-Desax
Substituta Madlen Deflorin-Spescha

Baghegiar ed infrastrucutra
Iso Mazzetta
Substituta Cecilia Maissen-Desax

Cussegli da vischnaunca
President Flavio Murer
Vicepresident Edgar Durschei
Actuar Ervin Maissen

Christoph Berger, Armin Berther, Adrian Bigliel, Silvio Candinas, Edgar Durschei, Rita Huonder-Tenner, Wendelin Jacomet, Jordana Lozza-Desax, Armin Manetsch, Flavio Murer, Adrian Pally, Marco Schmed, Alfred Spescha, Rico Tuor, Livio Zanetti

Cumissiun da gestiun
President Beat Hosang
Manfred Caviezeli, Toni Huonder

Administraziun communal
Canzlist communal Andri Hendry
Uffeci da taglia/vicecanzlist Romeo Schmed
Secretariat/Cassa da cumpensaziun/uffeci da lavur/
controlla da habitonts Ursin Flepp, Andrea Hosang
Contabilitad Judith Cathomen (entochen ils 30-09),
Gian Carlo Albin (naven dils 01-11)
Emprendists Rino Caduff, Sandra Cajacob

Survetschs tecnics/uffeci da baghegiar

Menader Ervin Maissen
Assistenda dalla direcziun Ludivina Petridis-Riedi

Survigilader dalla serenera Aluis Cabernard

Menaschi tecnic

Menader menaschi tecnic e selvicultur Simon Cathomen
Pascal Albin (01-05 entochen ils 31-10), Simon Beer,

Ignaz Bisquolm, Ignaz Flepp, Adrian Huonder, Mario Lombris, Roger Lutz, Linus Manetsch, Sep Antoni Schuoler

Emprendist Silvan Cathomen, Pirmin Lombris (naven dils 01-08)

Manteniment edifecis communals

Scola vitg Gion Zazzi e Corina Zazzi-Giger
Casa communala Carmelina Pöhl-Levy
Scola Segnas Corina Zazzi-Giger

Center da sport e cultura

Cumissiun da menaschi
President Roger Tuor
Antonino Di Bella, Fabian Manetsch, Alexi Monn, Alfons Quinter

Menaschi
Cau Umberto Zanin
Manteniment Edi Huonder, Evelina Monn, Tomas Schmed, Madleina Spescha-Heini
Cafetaria Cornelia Bearth, Gisela Bernsteiner, Helena Manetsch-Papôt, Jolanda Zanin-Monn

Scolaresser

Cussegli da scola
President Simon Bergamin
Madlen Deflorin-Spescha, Regina Giger-Caminada (entochen ils 31-07), Ulrike Lechmann-Krabacher, Arnold Flepp (sco representant dalla vischnaunca da Medel), Giusep Simonet, Manuela Venzin-Zazzi (naven dils 01-08)

Meinascola
Kai Hinrichsen

Persunal d'instrucziun

Scoletta
Pia Condrau-Schuoler, Andrea Schmed (naven dils 01-01), Petra Pally (naven dils 01-08)

Scola primara

Michel Andriuet, Bruno Flepp, Linus Flepp, Yvonne Flepp-Venzin, Gion Tenner, Roger Tuor

Scola reala

Meinrad Giger (entochen ils 31-07), Aluis Hosang, Marcus Munsch, Fabian Tschuor (naven dils 01-08)

Scola secundara

Christoph Berger, Adrian Pally, Gabriel Venzin-Marty

Pedagogas curativas

Olinda Hosang, Stefania Ritter

Scola da tenercasa e textil

Irena Flepp-Sac, Catarina Steger

Ductrina

Corina Defuns-Casaulta, Olinda Hosang-Tschalèr,
Aluis Hosang, Gion Tenner

Miedis da scola

dr. Marcus Huonder, dr. Thomas Lechmann,
dr. Stephan Schönle

Media-dentista

dr. med. dent. Petra Tuor

Biblioteca populara

Menadra Christine Bischof-Häfeli

Gidontras

Madleina Caminada-Degonda, Anna Maria
Cavegn-Schlegel, Elvira Deplazes-Bearth, Ulrike
Lechmann-Krabacher, Susanna Venzin-Giger,
Manuela Venzin-Zazzi

Cumissiun

Christine Bischof-Häfeli, Madlen Deflorin-Spescha,
Kai Hinrichsen, Vigeli Jacomet, Simona
Simonet-Vescovi

Cumissiun da baghegiar

President Iso Mazzetta
Simon Bisquolm, Corsin Bundi, Dario Manetsch,
Marco Schmed

PUNTREIS Center da sanadad SA

President Peter Binz
Baseli Berther, Monika Berther-Sommer, Clau Giusep
Flepp, Duri Huonder, Cecilia Maissen-Desax

Cussegli da fundaziun

President Duri Huonder
Baseli Berther, Monika Berther-Sommer, Peter Binz,
Carmelia Bundi-Jacomet, Frantestg Cajacob,
Alice Deragisch, Elisabeth Fischbacher, Arnold Flepp,
Clau Giusep Flepp, dr. Thomas Lechmann,
Jordana Lozza-Desax, Cecilia Maissen-Desax,
Rinaldo Schmid, Marlis Venzin-Spescha

Cumissiun da baghegiar per l'engrondaziu

President dr. Dumeni Columberg
Baseli Berther, Peter Binz, Duri Huonder, Robert Meier

Secretariat Astrid Flepp-Manetsch

Spital regional Surselva e Spitex Cadi

Edith Bass, Armin Berther, Rita Huonder-Tenner,
Jordana Lozza-Desax, Cecilia Maissen-Desax,
Adrian Pally

Cumissiun Premi Desertina

Presidenta Madlen Deflorin-Spescha
2 commembers (vacant)

Schigentera solara da gliet Cadi

Iso Mazzetta, Roger Tuor

Pumpiers Sursassiala

Suprastonza
President Emil Pally
Vicepresident Renato Decurtins
Roger Tuor
Cumandant Gion Tenner

Stab da catastrofas (responsabel/substitut)

President Frantestg Cajacob (Roger Tuor)
Simon Cathomen (Simon Beer), Alexi Dermon (Toni
Dermon), Andri Hendry (Romeo Schmed), Ervin
Maissen (Roger Lutz), Gion Tenner (Freddy Caminada)

Archiv communal

Gion Tenner, Alexi Loretz (fotografias)

Uffeci civil Cadi, Trun

Silvio Caviezel

Uffeci funsil Cadi

Menader Marcel Soliva
Substitut Martin Monn

Nossas senioras e nos seniors (stan 31-12-2014)

Schmed-Monn Giuseppa, Funs, 07-07-1914
Desax Mathilda, PUNTREIS, 25-07-1914

Lechmann-Deragisch Gada, PUNTREIS, 05-02-1918
Maissen-Durschei Christina, Segnas, 25-07-1918
Columberg-Lutz Anna, PUNTREIS, 31-12-1918

Langini Maria, PUNTREIS, 12-09-1919
Deragisch-Petschen Anton, PUNTREIS, 14-11-1919

Deflorin-Huonder Felizia, Cons, 09-04-1920
Carigiet-Halter Maria Rosalia, Vitg, 01-10-1920
Dr. Pader Drack Basil, Clastra, 18-10-1920

Caminada-Jacomet Emmanuel, Latis, 03-02-1921
Steger-Columberg Mengia, Cavardiras, 05-06-1921
Knüsel Kaspar, PUNTREIS, 14-09-1921
Lombris-Manetsch Rest Antoni, Gonda, 13-12-1921

Berther-Jacomet Franzisca, PUNTREIS, 30-01-1922
Geissmann-Klöti Annemarie, PUNTREIS, 22-04-1922
Fry-Manetsch Battesta, PUNTREIS, 26-04-1922
Pally Franziska, PUNTREIS, 30-05-1922
Fry-Desax Julia, Peisel, 25-08-1922
Simonet-Flepp Leci, Mumpé Medel, 25-10-1922

Venzin-Bergamin Alex, PUNTREIS, 04-02-1923
Landsberger Lore Emma, Disentiserhof, 28-04-1923

Albin-Manetsch Culastica,
Tgèsa Sogn Vigeli Sedrun, 24-01-1924
Furger Alphons, Davos-Mustér, 02-03-1924
Deflorin-Deflorin Benedict, PUNTREIS, 21-03-1924
Quinter-Riedi Luzia, Segnas, 03-07-1924
Manetsch-Spescha Rosina, Segnas, 04-07-1924
Dotti-Baumgartner Ursula, Clavaniev, 01-09-1924
Frater Cavegn Leci, Clastra, 03-11-1924
Caminada Giusep, PUNTREIS, 11-12-1924

Candinas-Schnider Victor, Dulezi, 18-01-1925
Huonder-Fry Anna, PUNTREIS, 22-02-1925
Dermon-Deflorin Elisabeth, Disla, 11-05-1925
Riedi-Columberg Giachen, Disla, 17-09-1925
Schuoler-Deragisch Elisabeth, Davos-Mustér,
03-10-1925
Stagnoli-Simonet Maria, Gonda, 06-12-1925

Desax-Derungs Josefina, Sogn Gions, 10-01-1926
Fry-Tuor Amalia, PUNTREIS, 24-01-1926
Affolter Felice, Clavaniev 22.02.1926
Arpagaus-Lutz Maria, Latis, 22-03-1926
Manetsch-Thomann Catrina, Funs, 24-03-1926
Gugler-Jacomet Maria Pia, Dulezi, 31-05-1926
Flepp-Manetsch Cecilia, Vitg, 08-10-1926

Simonet-Flepp Rosa, Mumpé Medel, 27-11-1926
Giger-Fry Giusepa, PUNTREIS, 16-12-1926
Bisquolm-Schmed Maria, Madernal, 21-12-1926

Fasnacht-Loosli Anita, Casa S. Martin Trun, 02-01-1927
Bundi-Derungs Pius, Sogn Gions, 17-02-1927
Monn-Deflorin Lucia, PUNTREIS, 24-04-1927
Levy-Thomann Josefina, Dulezi, 26-04-1927
Lechmann-Senn Rudolfin, Vitg, 04-05-1927
Monn-Maissen Franzisca, Funs, 31-08-1927
Arpagaus Moritz, Casa S. Giusep Cumpadias,
09-09-1927
Huonder-Tenner Giuliana, PUNTREIS, 20-11-1927

Andriuet-Simonet Julia, Rieven, 31-01-1928
Lutz Mathilda, Casa s.Martin Trun, 14-03-1928
Manetsch-Deflorin Julia, PUNTREIS, 25-08-1928
Flepp-Manetsch Sigisbert, Clavaniev, 04-09-1928
Maissen Luzia, Segnas, 12-12-1928

Tenner Clotilda, Acla da Fontauna, 12-01-1929
Giger Rosa, PUNTREIS, 12-02-1929
Huonder-Manetsch Anna, Latis, 17-02-1929
Kreiliger-Meyer Louise, Dulezi, 20-03-1929
Frater sec. Teigesser Giacomo Jakab, Clastra,
15-04-1929
Huonder Amanda, Acletta, 02-05-1929
Huonder-Bigli Casper, PUNTREIS, 28-07-1929
Berther-Durschei Albert, Segnas, 30-09-1929
Bigliel-Berther Christgina, PUNTREIS, 15-12-1929

Tönz-Albin Barla, Mumpé Tujetsch, 07-01-1930
Schuoler-Petschen Julia, PUNTREIS, 12-03-1930
Duff-Caminada Elisabeth, Sogn Gions, 31-03-1930
Maissen-Manetsch Martin, Clavaniev, 16-04-1930
Manetsch Anna, Gonda, 19-04-1930
Hendry-Gadola Richard, Vitg, 29-04-1930
Sur Wenzin Pius, Segnas, 01-06-1930
Decurtins-Manetsch Maria, Vitg, 21-06-1930
Gerth-Tschalèr Antonia, Sontget, 21-07-1930
Curschellas-Niggli Caspar, Chischliun, 13-08-1930
Schmed-Manetsch Barla, Disla, 01-10-1930
Deflorin-Wenzin Giusepa, Acletta, 26-10-1930
Deflorin-Levy Valentina, PUNTREIS, 18-11-1930
Huonder-Jacomet Ernst, Gonda, 23-11-1930
Albin-Flepp Otilia, PUNTREIS, 19-12-1930
Riedi Stiafen, Segnas, 25-12-1930

Gräser-Masshardt Hansrudolf, Acletta, 09-01-1931
Riedi-Columberg Antonia, Disla, 02-02-1931
Maissen-Deflorin Margretha, PUNTREIS,
07-02-1931
Hartung-Haser Helmuth, Carcarola, 26-02-1931
Maissen-Manetsch Johanna, Clavaniev, 25-03-1931
Manetsch-Spescha Anna, Segnas, 10-04-1931
Gräser-Masshardt Rosmarie, Acletta, 17-04-1931
Casanova-Jacomet Maria, Acla da Fontauna,
12-05-1931
Deflorin-Loretz Balzer, Funs, 26-06-1931

Caminada Isidor, PUNTREIS, 01-08-1931
Simonet-Beeli Sep, Mumpé Medel, 20-08-1931
Gerth-Tschalèr Franz, Sontget, 11-09-1931
Flepp-Manetsch Josefina, Dulezi, 20-09-1931
Pfenninger Werner, Sontget, 05-11-1931
Condrau-Hendry Alexandra, Sontget, 14-12-1931

Manetsch Sofia, Funs-Dado, 24-01-1932
Sac-Schmed Barla Catrina, Latis, 06-02-1932
Giger-Fry Tresa, Latis, 21-02-1932
Bach-Sacchi Fritz, Raveras, 07-03-1932
Spescha-Imhof Leonard, Davos-Mustér, 11-03-1932
Pally-Monn Marcellina, Latis, 26-04-1932
Bigliel-Flepp Imelda, Disla, 08-05-1932
Tenner-Schnoz Felicia, Funs, 09-06-1932
Lutz Rosina, Sontget, 02-07-1932
Spescha-Imhof Frieda, Davos-Mustér, 08-07-1932
Coray-Truog Ursula, Cons-Sut, 17-08-1932
Jacomet-Schwarz Leo, Peisel, 07-09-1932
Sialm-Pally Serafina, Segnas, 12-09-1932
Flepp-Venzin Tresa, Clavaniev, 16-09-1932
Decurtins-Huonder Basilissa, Dulezi, 24-09-1932
Schmed-Durschei Giusep, Cons-Su, 29-10-1932
Flepp-Caduff Cecilia, Clavaniev, 02-12-1932
Huonder-Huonder Adelheid, Cons, 12-12-1932

Gadola-Goldmann Marili, Latis, 31-01-1933
Huonder-Bigliel Hildegarde, PUNTREIS, 06-03-1933
Deflorin-Casanova Giusep, Faltscharidas, 10-03-1933
Berther-Durschei Rita, Segnas, 13-03-1933
Casanova-Jacomet Martin, Sax, 02-04-1933
Duff-Mathiuet Christian, Pardomat, 08-04-1933
Tenner-Schnoz Battesta, Segnas, 11-05-1933
Columberg-Gadola Pius, Cavardiras, 01-06-1933
Coray-Truog Mathias, Cons-Sut, 07-06-1933
Orlik-Bigliel Georg, Disla, 22-06-1933
Maissen-Deflorin Irena, Segnas, 27-06-1933
Wenzin Placi, Acletta, 27-06-1933
Deragisch Felix, Gonda, 01-07-1933
Flepp-Hollenstein Alexi, Gonda, 30-07-1933
Schnoz-Alig Oscar, Dulezi, 24-09-1933
Giger Helena, Sogn Gions, 08-10-1933
Caduff-Flepp Robert, Clavaniev, 01-12-1933
Jacomet-Deflorin Lucia, Mumpé Medel, 13-12-1933

Flepp-Camenisch Florentina, Raveras, 27-04-1934
Jacomet Alfred, PUNTREIS, 01-07-1934
Jacomet-Cathomas Lucas, Clavaniev, 06-08-1934
Bloch-de Castelberg Helena, Carcarola, 17-08-1934
Orlik-Bigliel Luisa, Disla, 17-09-1934
Flepp Augustina, Clavaniev, 12-10-1934
Flepp-Camenisch Fidel, Raveras, 24-10-1934
Deragisch-Schmed Antonia, Carcarola, 26-10-1934
Sur Bearth Martin, Latis, 12-11-1934

Deflorin-Cavegn Guido, Vitg, 25-01-1935
Huonder-Jacomet Luzia, Gonda, 18-04-1935
Candinas-Schnider Verena, Dulezi, 29-04-1935

Schnoz-Pally Maria, Buretsch, 04-05-1935
Flepp-Manetsch Maria, PUNTREIS, 05-05-1935
Gadola-Seglio Mario, Dulezi, 27-05-1935
Flepp-Hollenstein Anna, Gonda, 07-06-1935
Durschei-Casanova Anna, Cons-Sut, 22-06-1935
Duff-Capaul Rosa, Pardomat, 10-08-1935
Manetsch-Tones Mengia, Gonda, 24-08-1935
Durschei Placi, Cons, 27-08-1935
Schuoler-Manetsch Tresa, Dulezi, 10.10.1935
Duff-Deflorin Tresa, Cons-Su, 17-10-1935
Schnoz-Deflorin Lucas, Cuoz, 22-11-1935

Lutz-Simmen Christian, Faltscharidas, 28-01-1936
Huonder-Casanova Heinrich, Cons, 10-04-1936
Huonder-Simonet Leo, Cons, 10-04-1936
Giger-Vincenz Anita, Cuera, 18-04-1936
Manetsch-Schwitter Frieda, Dulezi, 29-04-1936
Seglio Adriano, Vitg, 06-05-1936
Manetsch-Schwitter Hans, Dulezi, 23-05-1936
Sialm-Pally Leci, Segnas, 10-06-1936
Mathiuet-Giger Alexi, Cavardiras, 02-07-1936
Gienal-Sac Paul, Latis, 25-07-1936
Durschei-Manetsch Battesta, Segnas, 13-08-1936
Deragisch-Desax Giusep, Raveras, 21-09-1936
Deflorin-Schuoler Bistgaun, Dulezi, 29-09-1936
Lutz-Castelberg Rita, Disla, 16-10-1936
Cathomen-Manetsch Amalia, Vitg, 05-11-1936
Genelin-Foppa Franziska, Acletta, 18-11-1936

Schnoz-Manetsch Bonavitus, Cons, 24-01-1937
Deflorin Robert, Segnas, 28-01-1937
Levy Christian, Carcarola, 18-02-1937
Häfliger-Millane Urs, Acletta, 26-02-1937
Fontana José, Acletta, 29-03-1937
Gadola-Seglio Maria Renata, Dulezi, 01-04-1937
Capaul-Caduff Giusep, Scaletta, 18-04-1937
Sialm-Furrer Alexi, Dulezi, 06-05-1937
Bearth Theresa, Latis, 14-05-1937
Kiener-Flepp Gérard, Clavaniev, 15-05-1937
Hendry-Gadola Imelda, Vitg, 06-07-1937
Schuoler-Manetsch Pius, Dulezi, 09-07-1937
Maissen-Studer Sigisbert, Mumpé Tujetsch, 10-07-1937
Deflorin-Zazzi Alois, Cons, 16-08-1937
Desax Margretha, PUNTREIS, 07-09-1937
Desax-Cavegn Margrit, Dulezi, 16-09-1937
Lutz-Levy Adelbert, Disla, 31-10-1937
Schwarz Giusep, PUNTREIS, 17-11-1937
Zazzi-Hermann Martha, Cuoz-Sut, 17-11-1937
Flury-Valier Rico, Acletta, 25-11-1937
Duff-Capaul Felici, PUNTREIS, 30-11-1937
Levy-Pelican Philipina, Mumpé Medel, 13-12-1937
Bach-Sacchi Franziska, Raveras, 28-12-1937

Sialm-Schwarz Christian, Chischliun, 09-02-1938
Schmed-Bearth Norbert, Sogn Gions, 02-03-1938
Huonder-Lutz Battesta, Segnas, 10-03-1938
Giger Rosa, Acletta, 29-03-1938

Hosang-Flepp Giuseppa, Cons-Su, 16-05-1938
 Deflorin Gion Antoni, Segnas, 12-06-1938
 Lechmann-Senn Esther, Vitg, 21-06-1938
 Eigel-Achermann Anton, Acletta, 28-07-1938
 Rachow Peter, Acletta, 28-07-1938
 Lutz-Flury Battesta, Carcarola, 25-08-1938
 Wetter-Jacomet Sep, Raveras, 10-09-1938
 Schmed-Durschei Luzia, Cons-Su, 01-10-1938
 Huonder-Derungs Magdalena, Clavaniev, 03-10-1938
 Quinter-Schwarz Martin, Funs, 11-11-1938
 Monn-Andreoli Rosina, Vitg, 23-11-1938
 Wittmann-Tensor Werner, Acletta, 30-12-1938

Albin-Seglio Lucia, Scaletta, 20-02-1939
 Goldmann-Schwitter Katharina, Vitg, 27-02-1939
 Zazzi-Hermann Leci, Cuoz-Sut, 05-03-1939
 Durschei Irma, Segnas, 25-03-1939
 Lutz-Flury Irena, Carcarola, 28-03-1939
 Pally-Frezza Victoria, Vitg, 30-03-1939
 Wenzin-Solari Venanzi, Raveras, 30-03-1939
 Bearth-Flepp Lothar, Disla, 20-04-1939
 Wittmann-Tensor Karin, Acletta, 17-05-1939
 Mathiuet-Panier Toni, Cons, 24-07-1939
 Gienal-Sac Lucrezia, Latis, 29-07-1939
 Deflorin-Casanova Luzia, Faltscharidas, 31-07-1939
 Steinacher Erika, Sontget, 15-08-1939
 Lutz-Levy Maria, Disla, 13-09-1939
 Schmed-Bearth Clara, Sogn Gions, 10-10-1939
 Deflorin Mathias, Mumpé Medel, 12-11-1939

Schnoz-Schmed Erica, Dulezi, 08-01-1940
 Sac-Pfranger Willi, Funs, 22-01-1940
 de Castelberg Anna Marie, Scaletta, 26-01-1940
 Columberg-Gadola Marcella, Cons, 26-02-1940
 Sialm Ursulina, Segnas, 19-03-1940
 Quinter-Schwarz Antoniette, Funs, 25-04-1940
 Deflorin-Loretz Claudia, Funs, 06-05-1940
 Schnoz-Gerig Christian, Cuoz-Sut, 02-06-1940
 Huonder-Simonet Tresa, Cons, 06-06-1940
 Kägi Gottlieb, Caprau, 18-06-1940
 Tenner-Schnoz Clotilda, Segnas, 19-06-1940
 Decurtins-Caminada Monica, Vitg, 23-06-1940
 Gadola Laurenzia, Vitg, 17-07-1940
 Dermon-Deflorin Felici, Sogn Gions, 09-09-1940
 Manetsch-Jacomet Catrina, Cons, 27-09-1940
 Flury Gion Michael, Buretsch, 29-09-1940
 Cavegn-Sac Silvia, Funs, 08-10-1940
 Bearth-Flepp Verena, Disla, 18-10-1940
 Lutz Leo, Vitg, 21-10-1940
 Schnoz-Deflorin Imelda, Val da Cuoz, 02-11-1940
 Baschieri-Martelozzo Bruno, Faltscharidas, 20-11-1940
 Jacomet-Schwarz Sylvia, Peisel, 06-12-1940
 Jacomet-Hitz Linus, Mumpé Tujetsch, 31-12-1940

Nos defuncts

2014 han 23 (14) convischin(a)s terminau lur viadi terrester.

Caminada Cecilia, PUNTREIS,
 30-01-1917 – 02-01-2014
 Andriuet-Simonet Genoveva, Dulezi,
 02-12-1923 – 09-01-2014
 Flepp-Caduff Gion, Clavaniev,
 25-11-1925 – 14-02-2014
 Jacomet-Cabalzar Claudia, Peisel,
 14-06-1963 – 20-02-2014
 Albin-Seglio Georg, Scaletta,
 24-10-1943 – 13-03-2014
 Jacomet-Cathomas Anna, Clavaniev,
 03-06-1937 – 19-03-2014
 Huonder-Jacomet Valentin, Latis,
 07-03-1925 – 23-03-2014
 Levy-Soliva Claudia, PUNTREIS,
 13-01-1923 – 10-05-2014
 Tenner-Schnoz Peter, PUNTREIS,
 09-07-1930 – 23-05-2014
 Duff-Deflorin Ursulina, Clavaniev,
 03-01-1938 – 17-06-2014
 Manetsch-Derungs Alfons, Vitg,
 08-08-1935 – 10-07-2014
 Deflorin-Sac Alfons, Casa da tgira Glion,
 30-09-1932 – 19-07-2014
 Desax Maria Luisa, Casa da tgira Glion,
 08-03-1927 – 06-08-2014
 Flury-Sonder Barbara, PUNTREIS,
 20-02-1928 – 21-08-2014
 Bigliel-Flepp Giusep, PUNTREIS,
 09-06-1922 – 07-09-2014
 Bloch-Castelberg Kurt, Scaletta,
 22-11-1925 – 08-09-2014
 Deflorin-Lutz Meinrad, Cuoz,
 22-03-1950 – 26-09-2014
 Maissen-Gienal Vica, PUNTREIS,
 16-09-1932 – 02-10-2014
 Huonder-Jacomet Filomena, Latis,
 19-07-1928 – 13-10-2014
 Fry-Tuor Leci, PUNTREIS,
 17-12-1923 – 04-11-2014
 Columberg-Nay Ida, Chischliun,
 18-08-1945 – 09-11-2014
 Friz Sixten, Raveras,
 24-05-1968 – 14-12-2014
 Monn-Bisquolm Filomena, PUNTREIS,
 12-06-1928 – 23-12-2014

Naschientschas

Egl onn 2014 havein nus registrau 22 (19) naschientschas.

Cajacob Lian, 23-01-2014
affon da Curdin e Darinka Cajacob naschida Steger

Maißen Andrin, 29-01-2014
affon dad Augustin e Lea Maißen naschida Simonet

Kšenžighová Rodrigues Laura, 05-02-2014
affon da Rui Miguel Fernandes Machedo Rodrigues e Maria Rodrigues Kšenžighová

Dias Nogueira Luana, 11-02-2014
affon da Jose Miguel Gomes Nogueira e Patricia Maria Dias de Oliveira

Giger Shayenne, 11-02-2014
affon da Flavio e Rosangela Giger naschida Klaiss

Müller Devin, 20-02-2013
affon dad Armin Manetsch e Priska Müller

Guerreiro Jacinto Iris, 02-04-2014
affon da João Manuel Da Conceição Jacinto e Graça do Carmo Rodrigues Guerreiro Fernandes

Gadola Roman, 01-05-2014
affon da Richard Gadola e Therese Burri Gadola naschida Burri

Jacomet Elina Maria, 04-05-2014
affon da Hubertus e Luzia Jacomet naschida Frey

Manetsch Sina, 17-05-2014
affon da Fabian Manetsch e Manuela Dermon

Bento dos Santos Ivan, 26-05-2014
affon da Bartolomeu Neves Pereira Dos Santos e Sandra Sofia Bento Duarte

Giger Leon, 08-06-2014
affon dad Adrian Giger e Viktoria Kováčová

Marques Silva Martim, 11-06-2014
affon da Gil Fernando Roberto Da Silva e Cármen Marina Marques Nunes

Cathomen Niculan, 14-06-2014
affon da Simon e Judith Cathomen naschida Bearth

Böttcher Luana Jolie, 27-07-2014
affon da Matthias ed Andrea Böttcher naschida Giger

Lutz Oliver Elias, 28-07-2014
affon da Daniel ed Ada Lutz naschida Schut

Donlic Elvin, 06-08-2014
affon dad Senad e Jasmina Donlic naschida Delibegovic

Schmed Mattia, 13-10-2014
affon da Tomas e Daniela Schmed naschida Albin

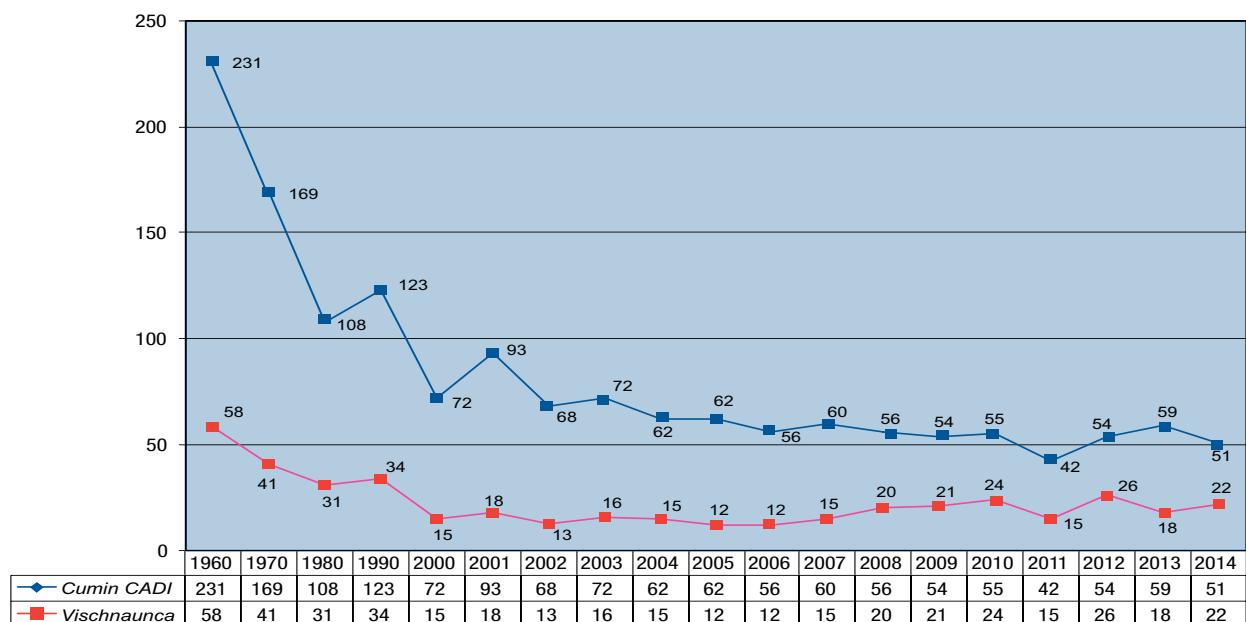
Lutz Lisa-Maria, 19-10-2014
affon dad Othmar ed Ursina Lutz naschida Schmed

Lutz Jenna, 04-11-2014
affon dad David Lutz e Daniela Cabernard

Bucheli Riana, 05-12-2014
affon da Guido e Silvia Bucheli naschida Caduff

Pinto Travassos João Carlos, 22-12-2014
affon da João Carlos Costa Travassos ed Andreia Cristina Vaz Pinto

Moviment dallas naschientschas ella Cadi ed en vischnaunca

Novas votantas e novs votants

Nus selegrein d'astgar recepir uonn 19 (23) nov(a)s votant(a)s.

Petschen Annatina, Vitg, 08-01-1996

Hendry Alina, Chischliun, 12-01-1996

Livers Bianca, Gonda, 15-01-1996

Albrecht Aurelia, Vitg, 09-02-1996

Solèr Livia, Latis, 28-02-1996

Columberg Fabienne, Vitg, 14-03-1996

Levy David, Faltscharidas, 14-03-1996

Deflorin Nadja, Carcarola, 19-03-1996

Lombris Bianca, Dulezi, 26-03-1996

Quinter Anna, Latis, 29-04-1996

Defuns Andriu, Chischliun, 07-05-1996

Lozza Dominic, Funs, 21-05-1996

Vincenz Irina, Gonda, 10-06-1996

Tschuor Andrina, Faltscharidas, 21-06-1996

Berther Jessica, Sontget, 30-08-1996

Sinini Diego, Clavaniev, 04-09-1996

Flepp Roman, Clavaniev, 10-10-1996

Coray Gianna, Latis, 14-10-1996

Levy Philip, Dulezi, 20-12-1996

En memoria da Pius Condrau (1924-2013), cau da salvament e promotur dallas Pendicularas Mustér, ha la Colonna d'agid Mustér tschentau questa crusch sil Péz Ault.

Moviment dalla populaziun

Cun la fin da 2014 (2013) secumpona la populaziun sequentamein:

Dretg d'origin	Umens		Dunna		Total	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Vischernaunca	521	527	503	523	1024	1050
Grischun	267	262	279	275	546	537
Svizra	122	122	97	98	219	220
Subtotal	910	911	879	896	1789	1807
Persunas digl exterier	176	168	130	123	306	291
Total habitants	1086	1079	1009	1019	2095	2098
Persunas cun attest da domicil	47	51	46	43	93	94
Total	1133	1130	1055	1062	2188	2192

Habitants tenor fracciun cun dimorants dall'jamna ed jasters

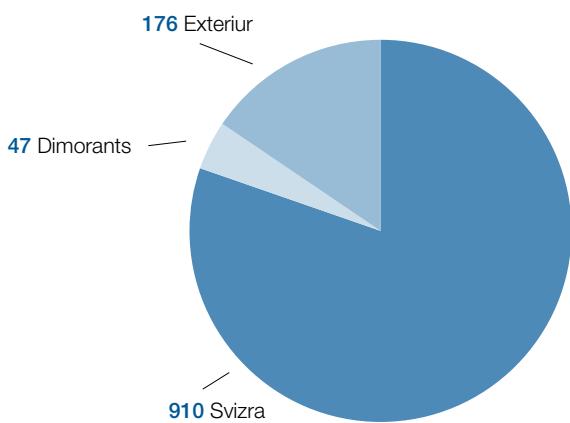
2014

Vitg	1276
Funs/Clavaniev	304
Segnas/Mumpé Tujetsch	257
Acletta	181
Disla/ Cavaradiras	122
Mumpé Medel	48
Total habitants	2188

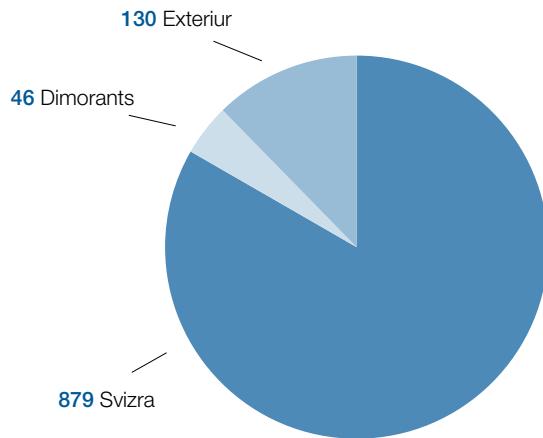
Populaziun

■ Svizra ■ Exterier ■ Dimorants

Umens

Dunna

Structura da vegliadetgna

Annada	Onns	Umens			Dunnas			Dunnas ed umens			Total		
		Svizra	Dimorants	Exteriur	Total	Svizra	Dimorants	Exteriur	Total	Svizra	Dimorants	Exteriur	
2010-2014	00-04	41	0	9	50	44	0	12	56	85	0	21	106
2005-2009	05-09	34	0	10	44	21	0	9	30	55	0	19	74
2000-2004	10-14	33	2	9	44	35	3	8	46	68	5	17	90
1995-1999	15-19	42	19	4	65	39	16	4	59	81	35	8	124
1990-1994	20-24	67	3	9	79	60	6	10	76	127	9	19	155
1985-1989	25-29	63	2	17	82	51	5	19	75	114	7	36	157
1980-1984	30-34	41	8	27	76	33	2	23	58	74	10	50	134
1975-1979	35-39	47	1	24	72	39	1	13	53	86	2	37	125
1970-1974	40-44	47	2	14	63	51	1	10	62	98	3	24	125
1965-1969	45-49	59	0	16	75	49	0	6	55	108	0	22	130
1960-1964	50-54	68	1	14	83	61	0	5	66	129	1	19	149
1955-1959	55-59	71	3	14	88	67	1	7	75	138	4	21	163
1950-1954	60-64	69	1	3	73	67	0	0	67	136	1	3	140
1945-1949	65-69	69	0	2	71	61	1	1	63	130	1	3	134
1940-1944	70-74	63	1	1	65	73	2	1	76	136	3	2	141
1935-1939	75-79	44	0	1	45	40	0	0	40	84	0	1	85
1930-1934	80-84	31	1	2	34	43	0	0	43	74	1	2	77
1925-1929	85-89	9	3	0	12	29	1	0	30	38	4	0	42
1920-1924	90-94	11	0	0	11	11	4	1	16	22	4	1	27
1915-1919	95-100	1	0	0	1	3	3	1	7	4	3	1	8
1910-1914	101-105	0	0	0	0	2	0	0	2	2	0	0	2
		910	47	176	1 133	879	46	130	1 055	1 789	93	306	2 188

Sigisbert en Rezia

Sco regal pil giubileum da 1400 onns Clausta Mustér ei vegniu surdaus ils 19 d'octobre 2014 ad avat Vigeli Monn il cudisch illustrau "Sigisbert en Rezia". La legenda scretta avon biebein 100 onns da pader Maurus Carnot ei vegnida adattada dad Esther Hendry-Decurtins ed illustrada da niev dil pictur-artist Linus Flepp. La producziun dil cudisch ei vegnida finanziada dalla Banca Raiffeisen Cadi e dalla vischunaanca da Mustér. Il recav dalla vendita dil cudisch va cumpleinamein en favor della Claustra. Il cudisch els treis lungatgs romontsch, tudestg e talian sa vegnir retratgs tier la Clastra Mustér (abtei@kloster-disentis.ch).

Informaziuns

e-mail admin@disentis.ch
 homepage www.disentis.ch

Sin nossa pagina d'internet anfleis Vus biaras informaziuns. Denter auter san ils messadis sco era ils protocols dil cussegli da vischernaunca vegrir cargai giu sut: www.disentis.ch/Downloads. Plinavon ein leu era tuttas leschas publicadas.

Uras da spurtegl dall'administraziun communal

	avonmiezdi	suentermiezdi
Gliendisdis – venderdis	09.00 – 11.30	14.00 – 17.00
Numeras da telefon e fax		
administraziun communal	tel. +41 (0) 81 920 36 36	fax +41 (0) 81 920 36 37
uffeci da taglia	tel. +41 (0) 81 920 36 40	
uffeci da bagheggiar	tel. +41 (0) 81 920 36 46	
uffeci forestal	tel. +41 (0) 81 920 36 41	
menaschi tecnic Cuoz	tel. +41 (0) 81 936 43 54	
casa da scola, Vitg	tel. +41 (0) 81 947 52 85	
meinascola	tel. +41 (0) 81 936 44 25	
serenera Raveras	tel. +41 (0) 81 947 57 31	fax +41 (0) 81 947 57 45
uffeci civil Cadi	tel. +41 (0) 81 920 20 45	fax +41 (0) 81 920 20 49
uffeci funsil Cadi	tel. +41 (0) 81 920 33 44	fax +41 (0) 81 920 33 45
pumpiers (clom d'urgenza)	118	

Plan da vacanzas dallas scolas da Mustér

	onn da scola 2014–2015	onn da scola 2015–2016
Entschatta digl onn da scola	18-08-2014	24-08-2015
Vacanzas d'atun	06-10-2014 – 17-10-2014	05-10-2015 – 16-10-2015
Vacanzas da Nadal	22-12-2014 – 02-01-2015	21-12-2015 – 01-01-2016
Vacanzas da sport	23-02-2015 – 27-02-2015	22-02-2016 – 26-02-2016
Vacanzas da primavera	27-04-2015 – 01-05-2015	25-04-2016 – 29-04-2016
Fin digl onn da scola	19-06-2015	24-06-2016

Dismessa da rumien

Materia	Liug da rimnada
Veider	Plazza da rimnada da rumien a Raveras Eurospar, Apletta, Davos-Mustér, Val Segnas, Acla da Fontauna, Mumpé Medel, casa da scola Segnas
Alumini/stuors alv	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Curdems da cuschina, manizzems da caglias e curdems da curtin	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Cartun	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Rufids blocconts, textilias, ieli da cuschina ed ielis da motor, fier, lenna, PET, battarias da tenercasa	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Cadavers	Local da cadavers a Raveras
Termometer/medicaments	Apoteca Desertina
Ferramenta electronica e battarias (apparats ed uaffens d'electro ord il sectur da casa e hobi sco era giugs d'electro)	Staziun dalla Viafier retica (gratuit) Mintgadi naven dallas 7.00 entochen allas 19.00
Pupi vegl	Vegr rimnaus entras las scolas
Rufids da baghetg (mo quantum pigns)	Plazza da rimnada da rumien a Raveras

Liug d'informaziun

Tassis/chemicalias	Uffeci per la natira e gl'ambient www.umwelt.gr.ch
--------------------	---

Taxa:

Rufid blocco, lenna e fier entochen 1m^3 sa vegr deponius gratuitamein. Perencunter vegr incassau ina taxa da frs. **20.–/m³** per rufid blocco, lenna e fier sur **1m³**.

Per deponer rumien da bagheggiar e plastic vegr incassau ina taxa da frs. **50.–/m³ (incl. transport)**. **Material entochen 0,5m³ sto vegr pagaus immediat.**

Temps d'avvertura

Plazza da rimnada da rumien a Raveras	mesjamna dallas 16.00 – 17.30 sonda dallas 10.00 – 12.00
---------------------------------------	---

Deponias selvadias

Ei astga vegr deponiu **negin material ordeifer las deponias indicadas**.

